

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ**

ННІ/факультет	<i>Економки та бізнес-освіти</i>
Кафедра	<i>Фінансів та бухгалтерського обліку</i>
Спеціальність	<i>072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</i>
Форма навчання	<i>заочна</i>

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

Заклепної Віолети Юріївни

на тему	Аналіз та фінансування оборотних активів підприємства
---------	--

за матеріалами	ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ»
----------------	---------------------------

науковий керівник	к.е.н., доцент	Н.В.Ізмайлова
-------------------	-----------------------	----------------------

Робота допущена до захисту в ЕК

**Протокол засідання кафедри
від 18 червня 2026р. № 13**

Завідувач кафедри

<u>к.е.н., доцент</u>	<u>О.В.Неізнєстна</u> (підпис)
<i>Наук. ступєнь, вченє звання</i>	<i>Ініціали, прізвище</i>

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ**

ННІ/факультет	Економки та бізнес-освіти
Кафедра	Фінансів та бухгалтерського обліку
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Форма навчання	денна

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри _____	О.В.Неізнєстна _____
(підпис)	(Прізвище, ініціали)
« <u>06</u> » квітня 2026 року	

**ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ**

1. Тема роботи Аналіз та фінансування оборотних активів підприємства

Керівник роботи _____ к.е.н, доцент Н.В.Ізмайлова
затверджені наказом закладу вищої освіти від «06» квітня 2026 р. №224-ст

2. Строк подання здобувачем роботи до «05» червня 2026 р.

3. Зміст кваліфікаційної роботи, об'єкт, предмет та мета дослідження:

Розділ 1. Теоретичні основи формування оборотних активів підприємства

Розділ 2. Аналіз оборотних активів ПрАТ "Камет-Сталь"

Розділ 3. Удосконалення фінансування та управління оборотними активами підприємства

Об'єкт дослідження - фінансова діяльність Приватного акціонерного товариства «Камет-Сталь».

Предмет дослідження - процес аналізу та фінансування оборотних активів підприємства.

Мета кваліфікаційної роботи: обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо оптимізації розміру оборотних активів і вдосконалення джерел їх фінансування на підприємстві.

5. Дата видачі _____
завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів МДР	Строк виконання етапів роботи	Відмітка керівника про виконання етапів (дата, підпис)
1	Затвердження плану КБР	до 25.03.2026	<i>виконано</i>
2	Підготовка розділу 1	до 15.04.2026	<i>виконано</i>
3.	Підготовка розділу 2	до 06.05.2026	<i>виконано</i>
4	Підготовка розділу 3	до 27.05.2026	<i>виконано</i>
5	Написання вступу та висновків до КБР, оформлення супровідних документів	до 01.06.2026	<i>виконано</i>
6	Подання електронного варіанту КБР керівнику для перевірки дотримання академічної доброчесності	до 05.06.2026	<i>виконано</i>
7	Перевірка тексту КБР на дотримання академічної доброчесності	08.06-16.06.2026	<i>виконано</i>
8	Отримання відгуку від наукового керівника	до 10.06.2026	<i>виконано</i>
9	Отримання рецензії	до 12.06.2026	<i>виконано</i>
10	Подання кваліфікаційної роботи на перегляд завідувачу кафедри	до 15.06.2026	<i>виконано</i>
11	Реєстрація завершеної кваліфікаційної роботи	до 17.06.2026	Реєстраційний № _____ « 17» червня 2026 р.
12	Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі	до 18.06.2026	<i>виконано</i>
13	Підготовка до захисту в ЕК	до 19.06.2026	<i>виконано</i>

Завдання підготував науковий керівник

Н.В.Ізмайлова
(прізвище та ініціали)

Завдання одержала здобувачка

В.Ю.Заклепна
(прізвище та ініціали)

Декларація
про дотримання академічної доброчесності під час написання
кваліфікаційної бакалаврської роботи
здобувачем вищої освіти
Державного університету економіки і технологій

Я, Заклепна Віолета Юріївна, студентка 3 курсу, групи ЗФБС-23ск Державного університету економіки і технологій розумію і підтримую політику закладу із академічної доброчесності. Я не надавав(ла) і не одержував(ла) заборонену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

(підпис)

02.06.2026

(дата)

Віолета ЗАКЛЕПНА
(Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

ЗГОДА
на використання кваліфікаційної бакалаврської роботи

Я, Заклепна Віолета Юріївна, даю згоду на використання наданих матеріалів, а саме: внесення кваліфікаційної бакалаврської роботи у базу даних репозитарію Державного університету економіки і технологій; відтворення роботи чи її частини в електронній формі, не змінюючи її змісту; виготовлення електронних копій для постійного архівного зберігання; надання електронних копій роботи для відкритого доступу в мережі Internet.

Підтверджую, що розміщуючи роботу в репозитарії ДУЕТ, я не порушую прав третіх осіб.

(підпис)

02.06.2026

(дата)

Віолета ЗАКЛЕПНА

(Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

АНОТАЦІЯ

Заклепна В.Ю. Аналіз та фінансування оборотних активів підприємства. – Рукопис.

Кваліфікаційна бакалаврська робота зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Державний університет економіки і технологій – Кривий Ріг, 2026.

В кваліфікаційній бакалаврській роботі розглянуто економічну сутність склад, структуру та джерела фінансування оборотних активів підприємства; теоретико-методичні підходи до оцінки ефективності використання оборотних активів підприємства. Встановлено, що підприємствам надане право самостійно маневрувати оборотними активами протягом року. Вони визначають планову потребу в оборотних активах виходячи зі специфіки своєї діяльності.

Оцінено стан оборотних активів підприємства добування залізних руд. На основі даних практичної діяльності ПрАТ «Камет-Сталь» дана загальна характеристика його фінансово-економічних показників, зокрема обсягів виготовлення продукції та прибутку. Проаналізовано динаміку, структуру оборотних активів та джерел їх фінансування за 2023-2025 роки. Розраховано розмір власних оборотних активів. Оцінено ефективність використання оборотних активів на основі показників оборотності та рентабельності.

Охарактеризовані сучасні підходи до управління оборотними активами гірничо-металургійного підприємства. За результатами аналізу розроблені заходи щодо вдосконалення механізму управління дебіторською заборгованістю підприємства гірничо-металургійного комплексу.

Ключові слова: оборотні активи, дебіторська заборгованість, кредиторська заборгованість, аналіз та фінансування оборотних активів, гірничо-металургійний комплекс, ПрАТ "Камет-Сталь".

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1. Економічна сутність та класифікація оборотних активів підприємства	9
1.2. Джерела фінансування оборотних активів підприємства	15
1.3. Методичні підходи до аналізу оборотних активів та оцінки ефективності їх використання	22
Висновки до розділу 1	31
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПРАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ»	33
2.1. Макроекономічні чинники, які впливали на діяльність ПрАТ «Камет-Сталь»	33
2.2. Загальна характеристика підприємства та його фінансово-економічних показників	39
2.3. Аналіз структури та динаміки оборотних активів базового підприємства	51
2.4. Аналіз джерел фінансування оборотних активів та ефективності їх використання	59
Висновки до розділу 2	68
РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА	73
3.1. Сучасні підходи до управління оборотними активами гірничо-металургійного підприємства	73

3.2. Оптимізація структури та джерел фінансування оборотних активів ПрАТ «Камет-Сталь»	82
Висновки до розділу 3	93
ВИСНОВКИ	98
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	105
ДОДАТКИ	109

ВСТУП

Оборотні активи відіграють ключову роль у забезпеченні безперервності господарської діяльності підприємства, оскільки саме вони формують основу для підтримання стабільного виробничого процесу, своєчасного виконання поточних зобов'язань та загальної фінансової рівноваги. Водночас у практичній діяльності значна кількість підприємств стикається з проблемами неефективного формування та використання оборотних активів, що проявляється у надмірному накопиченні запасів, уповільненні розрахунків із контрагентами та дефіциті ліквідних коштів для забезпечення поточної операційної діяльності. Особливо гостро такі проблеми проявляються на великих промислових підприємствах, для яких характерні значні масштаби виробництва, складні логістичні процеси та висока капіталомісткість операцій, що потребує чіткої системи управління оборотними ресурсами. Недостатня ефективність існуючих підходів до управління оборотними активами призводить до зниження рівня ліквідності, уповільнення оборотності капіталу та погіршення загальних фінансово-економічних результатів діяльності підприємств. У цьому контексті особливої актуальності набуває питання вдосконалення механізмів управління оборотними активами, спрямованих на формування оптимальної їх структури, підвищення рівня ліквідності та зміцнення фінансової стійкості підприємств в умовах нестабільного економічного середовища.

Вагомий внесок у дослідження сутності оборотних активів, а також особливостей їх формування, аналізу та управління зробили численні вітчизняні науковці, серед яких Гаватюк Л. С., Глущенко А., Єрмоленко Г., Зінченко С., Колісніченко В., Левкович О. В., Перемозова І. В., Тютюнник Ю. М., Хохлов М. П., Чобіток В. І., Шевчук А., Янковська В. В. та інші.

У їхніх наукових працях ґрунтовно розкрито економічну природу оборотних активів, їх значення для забезпечення безперервності виробничого процесу, а також запропоновано різні підходи до класифікації, формування

оптимального обсягу та структури оборотних ресурсів. Дослідники наголошують, що ефективне управління оборотними активами є однією з ключових передумов фінансової стабільності підприємства, підтримання належного рівня ліквідності та досягнення стратегічних і тактичних економічних цілей діяльності.

Гірничо-металургійний комплекс в умовах воєнного стану в Україні функціонує в особливо складному та нестабільному середовищі, яке характеризується порушенням логістичних ланцюгів, ускладненням постачання сировини та енергоресурсів, коливанням попиту на продукцію, а також підвищеними ризиками для виробничої інфраструктури. Для підприємств галузі, зокрема ПрАТ «Камет-Сталь», такі умови суттєво ускладнюють процеси управління оборотними активами, оскільки потребують оперативної адаптації структури запасів, забезпечення достатнього рівня ліквідності та ефективного використання обмежених фінансових ресурсів. У зв'язку з цим питання аналізу та фінансування оборотних активів набуває особливої значущості, адже від його якості безпосередньо залежить здатність підприємства підтримувати виробничу стійкість і фінансову життєздатність у кризових умовах.

Метою кваліфікаційної бакалаврської роботи є обґрунтування та розробка практичних рекомендацій щодо оптимізації розміру оборотних активів і вдосконалення джерел їх фінансування на підприємстві.

Для досягнення визначеної мети у роботі передбачено розв'язання комплексу взаємопов'язаних завдань, зокрема:

розкрити економічну сутність оборотних активів підприємства та охарактеризувати основні джерела їх фінансування; узагальнити методичні підходи до проведення аналізу оборотних активів;

охарактеризувати фінансовий стан базового підприємства як основу для подальших досліджень;

здійснити аналіз структури, оборотності та рентабельності оборотних активів підприємства;

визначити та обґрунтувати основні напрями оптимізації обсягу

оборотних активів і підвищення ефективності управління ними.

Об'єктом дослідження виступає фінансова діяльність Приватного акціонерного товариства «Камет-Сталь». Предметом дослідження є процес аналізу та фінансування оборотних активів підприємства.

Нормативно-правову основу дослідження становлять чинні законодавчі акти України, зокрема Податковий кодекс України, положення (стандарт) бухгалтерського обліку, а також інші нормативні документи, що регламентують порядок формування, обліку та використання оборотних активів підприємств.

У процесі виконання роботи було застосовано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, серед яких методи порівняння, групування, спостереження, обстеження та комплексної оцінки, а також інструментарій економічного аналізу, що включає логічні, статистичні, факторні, абстрактно-логічні та економіко-математичні підходи. Аналітична частина дослідження ґрунтується на використанні методів вертикального та горизонтального аналізу, а також коефіцієнтного методу, що дозволило комплексно оцінити структуру, динаміку та ефективність використання оборотних активів підприємства. Розрахункові операції здійснювалися з використанням сучасних комп'ютерних технологій, зокрема програмного забезпечення Microsoft Excel, а також із залученням інформаційних ресурсів мережі Internet для збору та обробки аналітичних даних.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості їх використання для вдосконалення системи управління оборотними активами та оптимізації джерел їх фінансування на ПрАТ «Камет-Сталь», що сприятиме підвищенню ефективності фінансової діяльності підприємства, зміцненню його ліквідності та фінансової стійкості в умовах нестабільного зовнішнього середовища, зокрема в умовах функціонування гірничо-металургійного комплексу України під впливом воєнних факторів.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність та класифікація оборотних активів підприємства

Оборотні активи є невід'ємною складовою економічної системи будь-якого підприємства. Вони являють собою частину майна, що постійно перебуває в кругообігу, змінюючи свою натурально-речову форму в процесі виробничо-комерційного циклу та забезпечуючи безперервність поточної діяльності суб'єкта господарювання. Характерною особливістю оборотних активів є їх повне споживання або реалізація протягом одного операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати складання балансу.

У нормативно-правових актах, наукових дослідженнях та економічній літературі сформовано різні підходи до трактування поняття «оборотні активи», що відображають багатогранність цього економічного явища. Найбільш поширені підходи узагальнено в таблиці 1.1.

Аналіз наведених підходів дає змогу зробити висновок, що оборотні активи розглядаються як сукупність ресурсів підприємства, які перебувають у безперервному кругообігу та забезпечують поточну господарську діяльність. Незважаючи на відмінності у формулюваннях, більшість авторів акцентують увагу на таких ключових характеристиках, як швидкість обороту, повне споживання протягом операційного циклу та їх вирішальна роль у забезпеченні ліквідності та безперервності виробничого процесу.

Отже, оборотні активи можна узагальнено визначити як ресурси підприємства, що постійно беруть участь у його господарській діяльності, швидко трансформуються з однієї форми в іншу та забезпечують безперервність виробництва і реалізації продукції протягом одного операційного циклу або року. Саме завдяки їх безперервному руху

забезпечується стабільний кругообіг капіталу та ефективне функціонування підприємства в цілому.

Таблиця 1.1.

Підходи до визначення поняття «оборотні активи»

Джерело	Визначення
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [16]	Оборотні активи – це грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації або споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу
Тютюнник Ю. М. [25]	Оборотні активи – це контрольовані підприємством ресурси, які перебувають у постійному кругообігу, забезпечують безперервність виробничого процесу та ліквідність підприємства, змінюють свою матеріальну форму та повністю переносять вартість на продукцію або перетворюються у грошові кошти протягом одного операційного циклу
Ігнатєва М.І., Олійник Т.О. [12]	Оборотні активи – це сукупність майнових цінностей підприємства, що забезпечують поточний господарський процес і повністю споживаються протягом одного виробничо-комерційного циклу
Чобіток В.І., Пятилокотова К.С. [33]	Оборотні активи – це сукупність матеріальних і фінансових ресурсів, які забезпечують безперервний кругообіг форм вартості, спрямований на відтворення виробництва, отримання прибутку та підтримання ліквідності підприємства протягом операційного циклу або року
Гаватюк Л. С. , Зарарчук І.О. [9]	Оборотні активи – це мобільна частина майна підприємства, що забезпечує поточну діяльність та характеризується високою швидкістю трансформації у грошову форму
Перевозова І.В., Павлова Г.Є. [20]	Оборотні активи – це ресурси підприємства, які авансуються у виробничо-обіговий процес і забезпечують формування безперервного руху капіталу
Хохлов М.П., Щербань О.Д., Крилова М.А. [32]	Оборотні активи – це елементи майна підприємства, що повністю споживаються протягом одного циклу виробництва та забезпечують його безперервність
Левкович О.В., Черновіл М.С. [15]	Оборотні активи – це активи, що характеризуються високою ліквідністю та швидкою оборотністю, які забезпечують операційну діяльність підприємства

Джерело: сформовано авторами на основі [9, 12, 15, 16, 32, 33]

Оборотні активи мають ключове значення для забезпечення фінансової стабільності підприємства, оскільки саме швидкість їх обертання визначає оперативність розрахунків із контрагентами, безперервність виробничого процесу та рівень формування фінансового результату. Чим ефективніше організовано їх використання, тим вищими є показники ліквідності та загальної платоспроможності підприємства.

Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [16], до складу оборотних активів включаються запаси, до яких належать сировина, матеріали, незавершене виробництво, готова продукція та товари для реалізації; дебіторська заборгованість, що виникає внаслідок заборгованості покупців, замовників або інших контрагентів за поставлену продукцію, виконані роботи чи надані послуги, а також аванси, видані постачальникам; грошові кошти та їх еквіваленти, які охоплюють готівкові кошти в касі, кошти на банківських рахунках, короткострокові депозити та високоліквідні цінні папери; а також інші оборотні активи, зокрема короткострокові фінансові інвестиції, переплати за податками та інші поточні ресурси, які можуть бути швидко використані або трансформовані у грошову форму.

Враховуючи існуючі наукові підходи, запропоновано уточнене визначення категорії «оборотні активи» для підприємств гірничо-металургійного комплексу: оборотні активи підприємств ГМК є сукупністю ресурсів, що існують у грошовій та матеріально-речовій формах, обслуговують поточну господарську діяльність і повністю споживаються або трансформуються протягом одного операційного циклу.

На нашу думку, таке трактування є більш обґрунтованим, оскільки воно враховує як грошову, так і натуральну форму оборотних активів, включаючи виробничі запаси та готову продукцію. Крім того, воно не обмежує їх використання виключно річним періодом, що є важливим для підприємств із різною тривалістю операційного циклу. Такий підхід дозволяє повніше відобразити економічну сутність оборотних активів та їх реальну роль у забезпеченні безперервності господарської діяльності промислових підприємств.

Операційний цикл і структура оборотних активів підприємства значною мірою визначаються видом його економічної діяльності, зокрема тим, чи це виробнича сфера, торговельно-посередницька діяльність або сфера послуг, включаючи фінансовий сектор. У виробничих підприємствах оборотний капітал спрямовується на формування оборотних виробничих фондів і фондів обігу. До оборотних виробничих фондів відносять сировину, основні та допоміжні матеріали, напівфабрикати, паливно-енергетичні ресурси, тару, запасні частини для ремонту обладнання, а також незавершене виробництво і витрати майбутніх періодів. Фонди обігу охоплюють готову продукцію, що знаходиться на складах, товари відвантажені, але ще не оплачені покупцями, залишки грошових коштів у касі та на банківських рахунках, дебіторську заборгованість, а також короткострокові фінансові вкладення, зокрема інвестиції в цінні папери.

Структурні пропорції між оборотними активами у сфері виробництва та обігу істотно відрізняються залежно від галузевої специфіки, особливостей організації виробничих процесів, системи постачання сировини, механізмів збуту продукції та порядку здійснення розрахунків. Для забезпечення безперервності виробничо-комерційного циклу підприємству необхідно формувати оптимальне співвідношення між елементами оборотного капіталу, які обслуговують виробництво, та тими, що знаходяться у сфері обігу. При цьому економічно доцільним є скорочення частки оборотних активів у сфері обігу шляхом удосконалення логістики постачання, прискорення розрахунків із контрагентами та впровадження більш ефективних форм взаєморозрахунків.

Склад оборотних активів формується з різних елементів оборотних виробничих фондів і фондів обігу, набір яких може суттєво відрізнятися залежно від специфіки галузі. Водночас структура оборотних активів відображає частку окремих їх елементів у загальній вартості оборотних ресурсів підприємства. Вона є динамічною та варіюється під впливом низки факторів, серед яких рівень виробничих витрат, особливості організації постачання і збуту продукції, а також застосовувані системи розрахунків із контрагентами. [26]

Структура оборотних активів являє собою частку вартості окремих елементів оборотних виробничих фондів і фондів обігу в загальному обсязі оборотних активів підприємства. Вона є неоднорідною та суттєво варіюється залежно від галузевої належності підприємства. На її формування впливають особливості складу та структури виробничих витрат, умови постачання матеріально-технічних ресурсів, специфіка реалізації продукції, виконання робіт чи надання послуг, а також характер організації розрахункових операцій із контрагентами.[26]

Класифікація оборотних активів промислових підприємств здійснюється за кількома основними критеріями. Першою ознакою є участь у кругообігу коштів, відповідно до якої оборотні активи поділяються на ті, що авансуються у виробничі фонди, та ті, що формують фонди обігу. Такий поділ відображає існування двох взаємопов'язаних сфер руху оборотного капіталу — сфери виробництва і сфери обігу. Ефективність використання оборотних активів підвищується за умови, коли більша їх частка зосереджена у виробничій сфері, оскільки це забезпечує безпосередню участь ресурсів у створенні продукції.

Другою ознакою класифікації є методи планування, відповідно до яких оборотні активи поділяються на нормовані та ненормовані. Нормування дозволяє забезпечити раціональне використання ресурсів і досягнення оптимальних результатів за умови мінімальних витрат. До нормованих оборотних активів відносять виробничі запаси, незавершене виробництво, витрати майбутніх періодів, а також залишки готової продукції на складах. Ненормовані оборотні активи охоплюють переважно фонди обігу, за винятком готової продукції на складі, що підлягає нормуванню.

Третьою ознакою виступають джерела формування оборотних активів, за якими вони поділяються на власні та прирівняні до власних, залучені та інші джерела фінансування. Такий підхід дає змогу підприємству визначати оптимальну структуру оборотного капіталу, оцінювати потребу в ресурсах та обґрунтовувати джерела їх покриття.

Зазначена класифікація має суттєве значення для ефективного функціонування підприємства, оскільки безпосередньо впливає на його

фінансовий стан. Вона створює основу для раціонального розподілу ресурсів, підвищення ефективності управління оборотним капіталом та сприяє зміцненню прибутковості й фінансової стійкості підприємства в цілому.

Управління оборотними активами являє собою комплексний процес планування, організації, контролю та оптимізації використання грошових коштів, виробничих запасів, дебіторської заборгованості та інших короткострокових ресурсів підприємства, що характеризуються високою швидкістю обороту. Головною метою такого управління є забезпечення безперервності операційної діяльності, підтримання належного рівня фінансової стійкості та досягнення максимально ефективного використання оборотного капіталу. [23]

Результативне управління оборотними активами створює передумови для стабільного функціонування підприємства та своєчасного виконання ним фінансових зобов'язань. Реалізація цього процесу передбачає послідовну систему взаємопов'язаних етапів, кожен з яких виконує важливу функціональну роль. На початковому етапі здійснюється аналіз стану оборотних активів, який передбачає оцінювання їх структури, обсягу та динаміки змін. Далі проводиться планування потреби в оборотних активах, що полягає у визначенні оптимального обсягу ресурсів, необхідних для забезпечення безперервності виробничо-господарської діяльності підприємства. Наступним етапом є формування джерел фінансування оборотних активів, яке передбачає визначення співвідношення власних, позикових і залучених коштів для покриття відповідної потреби.

Важливим елементом системи управління є також раціональне розміщення оборотних активів, що передбачає оптимальний розподіл ресурсів між запасами, грошовими коштами та дебіторською заборгованістю з урахуванням потреб підприємства. Після цього здійснюється контроль та регулювання використання оборотних активів, спрямовані на моніторинг їх руху та оперативне усунення виявлених відхилень. Завершальним етапом є оцінка ефективності управління, яка базується на аналізі показників оборотності, ліквідності та прибутковості з метою подальшого вдосконалення

управлінських рішень [20].

Системна реалізація зазначених етапів забезпечує узгоджене функціонування механізму управління оборотними активами, що дозволяє підприємству більш ефективно використовувати наявні ресурси, підвищувати рівень ліквідності та зміцнювати фінансову стійкість. У підсумку, якісне управління оборотними активами виступає важливою передумовою фінансової стабільності та довгострокового сталого розвитку підприємства.

1.2. Джерела фінансування оборотних активів підприємства

Ефективність використання оборотних активів підприємства значною мірою визначається структурою та раціональністю джерел їх формування. Формування оптимального співвідношення між власними та залученими джерелами фінансування, яке враховує особливості кругообігу капіталу на конкретному підприємстві, є одним із центральних завдань системи фінансового управління. Наявність достатнього обсягу як власних, так і позикових ресурсів має забезпечувати безперервність руху оборотних активів на всіх стадіях операційного циклу, задовольняючи потреби виробництва у матеріальних і фінансових ресурсах, а також гарантувати своєчасне виконання розрахунків із постачальниками, бюджетом, банківськими установами та іншими контрагентами.

Фінансова самостійність підприємства передбачає не лише свободу у веденні господарської діяльності, а й можливість самостійного визначення джерел покриття потреб в оборотних активах. Раціональна організація цих джерел полягає у поєднанні власного капіталу з залученими ресурсами, включаючи банківське кредитування, кошти кредиторів та інші форми короткострокового фінансування, що дозволяє забезпечити гнучкість фінансової політики підприємства.

Провідна роль у структурі джерел формування оборотних активів належить власним оборотним коштам, які забезпечують фінансову стійкість,

майнову незалежність та оперативну автономію підприємства. Саме вони створюють базу для стабільного функціонування підприємницької діяльності та формують основу для безперервного відтворення виробничого процесу.

На початковому етапі створення підприємства формування оборотних активів здійснюється за рахунок статутного капіталу, який спрямовується на придбання необхідних виробничих ресурсів для організації виробничого процесу. У подальшому виготовлена продукція накопичується на складах і реалізується споживачам, однак до моменту надходження грошових коштів підприємство відчуває потребу в додаткових фінансових ресурсах. Обсяг цієї потреби залежить не лише від початкових інвестицій, а й від характеру та термінів розрахунків із контрагентами, які можуть змінюватися протягом операційного періоду, що зумовлює необхідність постійного управління ліквідністю оборотних активів.

У зв'язку з цим підприємства змушені залучати додаткові джерела фінансування оборотних активів, серед яких важливе місце посідають кредиторська заборгованість, банківські кредити та інші форми позикового капіталу. У міру розширення масштабів виробничої діяльності зростає потреба в оборотних ресурсах, що об'єктивно вимагає відповідного збільшення обсягів фінансування. За таких умов значну роль у формуванні оборотних активів може відігравати чистий прибуток підприємства, який спрямовується на їх поповнення та розвиток.

В умовах ринкової економіки напрями використання чистого прибутку визначаються пріоритетами стратегічного розвитку підприємства, що передбачає його спрямування насамперед на розширення діяльності, модернізацію виробництва та підвищення його ефективності. Частина отриманого прибутку, що залишається у розпорядженні підприємства, використовується для збільшення власних оборотних активів. Обсяг такого спрямування визначається у процесі фінансового планування та залежить від низки факторів, зокрема від приросту нормативу оборотних активів, очікуваного рівня прибутковості в наступних періодах, можливостей залучення позикових ресурсів, а також необхідності першочергового

інвестування у розвиток виробничої бази та технологічне оновлення.

Окрему групу ресурсів, що за економічною природою прирівнюються до власних джерел фінансування оборотних активів, становлять так звані стійкі пасиви (рис. 1.1). Хоча вони не належать безпосередньо до власного капіталу підприємства, однак постійно перебувають у його господарському обороті та використовуються як відносно стабільне джерело фінансування мінімально необхідного обсягу оборотних активів. Це дозволяє частково зменшити потребу у власних коштах та підвищити ефективність використання фінансових ресурсів підприємства.

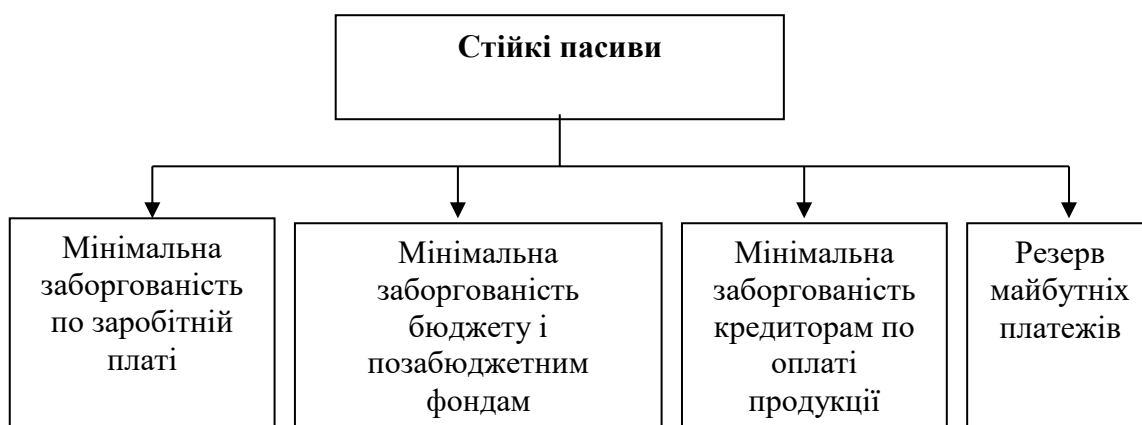

Рис. 1.1. Склад стійких пасивів підприємства

Джерело: [23]

Кошти, що надходять у розпорядження підприємства додатково, можуть розглядатися як джерело поповнення власних оборотних активів лише в межах їх приросту, тобто як різниця між їх величиною на кінець та на початок планового періоду. Такий підхід дозволяє коректно оцінити реальні фінансові можливості підприємства щодо нарощування оборотного капіталу без завищення наявних ресурсів.

Дефіцит власних оборотних активів виникає у випадку, коли встановлений норматив перевищує фактичний обсяг наявних власних джерел. Подібна ситуація зазвичай є наслідком недоотримання запланованого прибутку або його неефективного використання. За таких умов підприємство змушене покривати нестачу виключно за рахунок внутрішніх фінансових

ресурсів. Насамперед для цього використовується частина чистого прибутку, що залишається у розпорядженні підприємства та може бути спрямована на поповнення оборотного капіталу.

Окреме значення у системі формування оборотних активів мають стійкі пасиви, методика розрахунку яких наведена в таблиці 1.2. Вони виступають специфічним джерелом фінансування, яке не належить до власного капіталу, однак постійно перебуває в обороті підприємства та використовується як умовно стабільний ресурс.

Таблиця 1.2

Методика розрахунку стійких пасивів

Вид стійких пасивів	Методика розрахунку
Мінімальна заборгованість із заробітної плати та відрахувань на соціальні заходи	Розраховується як добуток одноденного фонду оплати праці на кількість днів від початку місяця до встановленої дати виплати заробітної плати. Одноденний фонд оплати праці визначається шляхом ділення загального фонду заробітної плати за звітний період на кількість календарних днів у цьому періоді. Отримане значення відображає середній розмір тимчасово залучених коштів, що перебувають у розпорядженні підприємства до моменту здійснення виплат
Мінімальна заборгованість за резервом майбутніх платежів	Визначається на основі фактичного залишку резерву за попередній період із урахуванням коригування на зміну фонду оплати праці в плановому періоді порівняно з базовим. Отриманий скоригований коефіцієнт застосовується до фактичного мінімального залишку резерву, що дозволяє визначити прогнозну величину резерву майбутніх платежів у плановому періоді
Мінімальна заборгованість перед бюджетом і позабюджетними фондами	Розрахунок здійснюється на основі календаря податкових та обов'язкових платежів з урахуванням строків їх фактичного перерахування. Визначається середня величина тимчасово не сплачених сум, які знаходяться у розпорядженні підприємства між моментом нарахування та датою сплати зобов'язань
Мінімальна заборгованість перед кредиторами за поставлену продукцію	Визначається виходячи з умов договорів постачання, графіків відвантаження продукції та прийнятої системи розрахунків. Розрахунок передбачає оцінку середнього залишку кредиторської заборгованості, що формується внаслідок розриву між отриманням продукції та її оплатою, з урахуванням виробничої програми та умов комерційних угод

Джерело: складено автором на основі [23, 26]

Деталізація методики розрахунку стійких пасивів дозволяє більш точно оцінити обсяг тимчасово залучених джерел фінансування, що використовуються у процесі господарської діяльності підприємства. Це, у

свою чергу, сприяє більш обґрунтованому плануванню потреби в оборотних активах, підвищенню точності фінансових розрахунків та оптимізації структури джерел їх формування.

У сучасних умовах господарювання роль позикових джерел у формуванні оборотних активів підприємств суттєво зростає, що зумовлено підвищеною динамічністю економічного середовища, нестабільністю фінансових потоків та необхідністю оперативного реагування на зміни ринкової кон'юнктури. Основною формою позикового капіталу залишаються короткострокові банківські кредити, які дозволяють підприємствам оперативно покривати тимчасові розриви ліквідності та забезпечувати безперервність операційної діяльності. Залучення таких ресурсів обумовлюється складністю виробничо-розрахункових процесів, розвитком кредитних відносин у ринковій економіці, а також необхідністю компенсувати тимчасову нестачу власних оборотних коштів.

Позикові ресурси у формі банківських кредитів у багатьох випадках характеризуються вищою ефективністю використання порівняно з власними оборотними активами, оскільки мають цільовий характер, чітко визначені строки залучення та повернення, а також стимулюють підприємство до більш раціонального використання фінансових ресурсів через механізм відсоткових витрат. У зв'язку з цим підприємства змушені здійснювати постійний моніторинг руху позикового капіталу та оцінювати ефективність його використання, зокрема через сучасні інструменти фінансового аналізу, такі як аналіз грошових потоків (cash flow analysis), оцінка вартості капіталу (WACC), моделі управління оборотним капіталом Баумоля та Міллера-Орра, а також застосування коефіцієнтного аналізу ліквідності та платоспроможності.

Окрім банківських кредитів, до позикових та залучених джерел фінансування оборотних активів належать також кредиторська заборгованість та інші тимчасово залучені ресурси підприємства. Важливу роль у їх регулюванні відіграє П(С)БО 11 «Зобов'язання», який визначає методологічні засади формування, оцінки та відображення поточних зобов'язань у бухгалтерському обліку, а також порядок їх розкриття у фінансовій звітності.

Це забезпечує єдиний підхід до класифікації короткострокових зобов'язань та підвищує прозорість фінансової інформації, що особливо важливо для підприємств реального сектору економіки.[псбо 18]

У процесі господарської діяльності підприємства також можуть використовувати інші форми залучених ресурсів, зокрема внутрішні резерви та фонди цільового призначення, які тимчасово не задіяні у основній діяльності. До таких ресурсів належать резерви майбутніх витрат і платежів, а також інші накопичені фонди, що мають чітко визначене цільове призначення. Їх використання в обороті можливе лише в межах тимчасово вільних залишків до моменту фактичного спрямування за призначенням, що дозволяє частково оптимізувати структуру фінансування оборотних активів.

Оптимальне співвідношення між власними, позиковими та залученими джерелами формування оборотних активів є одним із ключових факторів забезпечення фінансової стійкості підприємства. У сучасній практиці фінансового менеджменту для його оцінювання застосовуються комплексні методичні підходи, які поєднують аналіз структури капіталу, оцінку робочого капіталу (*net working capital*), розрахунок коефіцієнтів забезпеченості власними оборотними коштами, а також моделі прогнозування потреби в оборотному капіталі на основі сценарного та факторного аналізу.

У межах комплексного аналізу фінансового стану підприємства визначається не лише норматив власних оборотних активів, а й фактична їх наявність, а також ступінь забезпеченості окремих елементів оборотного капіталу. До основних складових власних оборотних активів відносять виробничі запаси, незавершене виробництво, готову продукцію на складах, грошові кошти, короткострокові фінансові інструменти, а також інші оборотні ресурси, включаючи витрати майбутніх періодів.

У сучасній практиці фінансового аналізу наявність власних оборотних активів визначається також через показник робочого капіталу, який розраховується як різниця між оборотними активами та поточними зобов'язаннями, що дозволяє більш точно оцінити ліквідність підприємства та його здатність фінансувати операційну діяльність без залучення зовнішніх

ресурсів. Такий підхід є більш інформативним порівняно з традиційним балансовим методом, оскільки враховує реальну структуру джерел фінансування та рівень фінансових ризиків.

Таким чином, поєднання класичних і сучасних методик аналізу дозволяє глибше оцінити ефективність формування та використання оборотних активів, а також підвищити обґрунтованість управлінських рішень щодо структури фінансування підприємства.

Процес формування джерел фінансування оборотних активів та управління ними є важливою складовою системи фінансового менеджменту підприємства, оскільки обсяг і структура оборотного капіталу постійно змінюються під впливом виробничих, фінансових і ринкових факторів. У зв'язку з цим керівництво підприємства повинно чітко визначати оптимальні джерела фінансування, необхідні для забезпечення безперервності господарської діяльності. Саме від ефективності організації фінансового менеджменту значною мірою залежить рівень фінансової стабільності, платоспроможності та загального економічного стану підприємства.

Недостатній обсяг джерел фінансування оборотних активів негативно впливає на виробничий процес, що, у свою чергу, призводить до зниження ефективності господарської діяльності. Дефіцит оборотних коштів може виникати внаслідок інфляційного зростання цін на матеріальні ресурси, нераціонального або нецільового використання оборотного капіталу, несвоєчасного фінансування приросту потреби в оборотних активах та інших негативних чинників. За таких умов підприємство стикається з ризиком порушення безперервності виробництва, затримок розрахунків із контрагентами та погіршення показників ліквідності.

Водночас надмірний обсяг джерел фінансування оборотних активів також може мати негативні наслідки для фінансового стану підприємства. Надлишок ресурсів нерідко спричиняє накопичення понаднормативних виробничих запасів, уповільнення оборотності коштів та вилучення фінансових ресурсів із активного господарського обороту. Причинами такого явища можуть бути перевищення запланованого рівня прибутку, неповне перерахування

обов'язкових платежів до бюджету, безоплатне надходження матеріальних цінностей від інших організацій або використання прибутку не за цільовим призначенням, визначеним фінансовим планом підприємства.

Отже, для сучасних підприємств особливо актуальним є завдання формування оптимальної структури джерел фінансування оборотних активів та забезпечення їх ефективного використання. Від збалансованості й раціональності цього процесу безпосередньо залежать результати господарської діяльності, рівень фінансової стійкості та конкурентоспроможність підприємства.

1.3. Методичні підходи до аналізу оборотних активів та оцінки ефективності їх використання

Методика аналізу стану та джерел фінансування оборотних активів підприємства передбачає послідовне дослідження їх обсягу, структури, динаміки та забезпеченості відповідними джерелами формування. Спочатку здійснюється загальна оцінка оборотних активів підприємства на основі даних фінансової звітності, що дозволяє визначити їх величину на початок і кінець періоду, а також характер змін у часі. Паралельно аналізується структура оборотних активів, тобто співвідношення між окремими їх елементами, такими як запаси, дебіторська заборгованість, грошові кошти та інші складові, що дає змогу виявити найбільш значущі компоненти у формуванні оборотного капіталу.

Наступним етапом є оцінка джерел фінансування оборотних активів, яка полягає у визначенні, за рахунок яких ресурсів вони сформовані. Для цього досліджується співвідношення між власними коштами підприємства, довгостроковими та короткостроковими зобов'язаннями. Особлива увага приділяється наявності власних оборотних коштів, оскільки їх достатній обсяг свідчить про фінансову стійкість підприємства та меншу залежність від зовнішніх кредиторів. Аналіз також дозволяє встановити, яка частка

оборотних активів фінансується за рахунок позикових ресурсів і наскільки така структура є оптимальною з точки зору фінансової безпеки.

Далі проводиться оцінка відповідності між обсягом оборотних активів і джерелами їх покриття, що дозволяє визначити тип фінансової стійкості підприємства. На основі цього встановлюється, чи забезпечені оборотні активи стабільними джерелами фінансування, чи спостерігається надмірна залежність від короткострокових зобов'язань, що може створювати ризики втрати платоспроможності.

Завершальним етапом є узагальнення отриманих результатів, на основі яких формуються висновки щодо ефективності формування та використання оборотних активів. У цьому контексті оцінюється не лише їх забезпеченість джерелами фінансування, але й загальна фінансова стійкість підприємства, а також визначаються можливі напрями оптимізації структури оборотного капіталу для підвищення ефективності його використання.

У сучасних умовах господарювання методична оцінка ефективності використання оборотних активів є важливим елементом забезпечення стабільного розвитку та конкурентоспроможності підприємства. Проведення такого аналізу дає можливість виявити переваги та проблемні аспекти фінансово-господарської діяльності, оцінити рівень використання ресурсного потенціалу, а також визначити напрями підвищення ефективності управління оборотним капіталом. Раціональне використання оборотних активів безпосередньо впливає на результати діяльності підприємства, оскільки визначає швидкість кругообігу коштів, рівень ліквідності, платоспроможності та прибутковості.

Оцінювання ефективності використання оборотних активів здійснюється за допомогою системи економічних показників, серед яких важливе місце посідають коефіцієнт оборотності оборотних активів, тривалість одного обороту, коефіцієнт завантаження коштів в обороті, матеріаломісткість продукції та інші аналітичні індикатори. Використання зазначених показників дозволяє комплексно оцінити інтенсивність використання оборотного капіталу, швидкість його обігу та рівень забезпечення операційної діяльності

необхідними ресурсами.

Таблиця 1.3.

Традиційні показники ефективності використання оборотних активів

Показники	Алгоритм розрахунку	Економічна сутність
1. Коефіцієнт оборотності оборотних активів	Виручка від реалізації продукції / Середній залишок оборотних активів за період	Характеризує кількість оборотів, які здійснюють оборотні активи протягом певного періоду. Показує обсяг реалізованої продукції, що припадає на 1 грн оборотних активів. Зростання коефіцієнта свідчить про прискорення оборотності та підвищення ефективності використання оборотних ресурсів.
2. Коефіцієнт завантаження оборотних активів	Середній залишок оборотних активів за період / Виручка від реалізації продукції	Є оберненим показником до коефіцієнта оборотності та відображає суму оборотних активів, авансованих на 1 грн реалізованої продукції. Зменшення показника свідчить про більш ефективне використання оборотних активів.
3. Коефіцієнт прибутковості оборотних активів	Чистий прибуток / Середній залишок оборотних активів за період	Визначає рівень прибутку, який отримує підприємство з кожної гривні оборотних активів. Дає можливість оцінити ефективність використання оборотного капіталу з позиції прибутковості.
4. Тривалість одного обороту	360 / Коефіцієнт оборотності оборотних активів	Відображає середню кількість днів, необхідних для повного кругообігу оборотних активів. Скорочення тривалості обороту свідчить про прискорення обігу коштів та покращення ефективності використання оборотного капіталу.
5. Сума вивільнення оборотних активів за рахунок прискорення оборотності	(Виручка від реалізації продукції у звітному періоді × (Тривалість одного обороту в базисному періоді – Тривалість одного обороту у звітному періоді)) / 360	Показує обсяг оборотних активів, який був вивільнений унаслідок прискорення їх оборотності. Абсолютне вивільнення означає скорочення суми оборотних активів при незмінному або зростаючому обсязі реалізації. Відносне вивільнення виникає тоді, коли темпи зростання обсягів реалізації перевищують темпи зростання оборотних активів.
6. Матеріаломісткість продукції	Матеріальні витрати / Валова (товарна) продукція	Характеризує рівень використання матеріальних ресурсів у процесі виробництва та показує, скільки матеріальних витрат припадає на одиницю виробленої продукції. Зниження показника свідчить про підвищення ефективності використання матеріальних ресурсів.

Джерело : [14]

Такий аналіз сприяє підвищенню обґрунтованості управлінських рішень

та створює передумови для покращення фінансових результатів підприємства.

У зв'язку з цим для оцінки ефективності використання оборотних активів доцільно застосовувати систему традиційних економічних показників, наведених у табл. 1.3. Одним із найбільш узагальнюючих показників є тривалість обороту активів, яка характеризує швидкість проходження оборотними активами всіх стадій операційного циклу. Цей показник має комплексний характер, оскільки одночасно відображає результати процесу реалізації продукції та ефективність використання матеріальних і фінансових ресурсів, залучених у господарську діяльність.

У сучасній економічній практиці показник тривалості обороту активів застосовується не лише на рівні окремих підприємств, а й у процесі макроекономічного аналізу та розроблення комплексних програм економічного розвитку.

Скорочення тривалості обороту свідчить про прискорення кругообігу капіталу, підвищення ефективності використання ресурсів і зміцнення фінансового стану підприємства, тоді як уповільнення оборотності може вказувати на наявність проблем у сфері виробництва, збуту або управління оборотними активами. [23]

Коефіцієнт оборотності є одним із ключових показників оцінки ефективності використання оборотних активів підприємства. Він характеризує кількість повних оборотів, які здійснюють оборотні активи протягом звітного періоду, та дозволяє оцінити швидкість їх перетворення у грошову форму. Зростання значення цього показника свідчить про більш раціональне використання ресурсів підприємства та прискорення кругообігу капіталу.

Високий рівень оборотності оборотних активів зазвичай свідчить про ефективну організацію виробничо-збутової діяльності, швидке повернення вкладених коштів та наявність стабільного попиту на продукцію підприємства. Разом із тим у сучасних умовах економічної нестабільності, особливо в українських реаліях, підвищена оборотність не завжди є виключно позитивним явищем. У деяких випадках вона може бути наслідком обмеженості фінансових ресурсів, недостатньої підтримки з боку

постачальників у формі товарного кредиту, скорочення запасів через дефіцит оборотного капіталу або неможливості здійснювати закупівлі великими партіями.

Водночас низький рівень коефіцієнта оборотності також не завжди свідчить про неефективність використання оборотних активів. В умовах інфляційних процесів підприємства можуть свідомо збільшувати обсяги виробничих запасів, закупаючи сировину та матеріали за нижчими цінами з метою уникнення подальшого подорожчання ресурсів. Крім того, підприємства можуть тимчасово стримувати реалізацію готової продукції в очікуванні більш вигідної ринкової кон'юнктури та зростання цін.

Проведення внутрішнього аналізу оборотності оборотних активів дає можливість виявити резерви прискорення їх обігу за окремими складовими, оцінити ефективність управління запасами, дебіторською заборгованістю та грошовими коштами, а також визначити напрями підвищення загальної фінансової результативності діяльності підприємства.

Окремим напрямом аналізу ефективності використання оборотних активів є оцінка оборотності запасів. Для більш детального дослідження доцільно здійснювати аналіз коефіцієнтів оборотності за окремими елементами запасів, зокрема щодо сировини та матеріалів, незавершеного виробництва і готової продукції. Такий підхід дозволяє визначити найбільш проблемні складові оборотних активів та виявити так звані «вузькі місця» у виробничо-збутовому процесі. Низький рівень оборотності певного виду запасів свідчить про уповільнення руху ресурсів саме на цій стадії, що потребує розроблення заходів щодо прискорення їх обігу та підвищення ефективності використання.

Коефіцієнт оборотності матеріальних оборотних активів характеризує кількість оборотів виробничих запасів і витрат підприємства за досліджуваний період. Зменшення значення цього показника може свідчити про відносне зростання обсягів виробничих запасів, накопичення незавершеного виробництва або скорочення попиту на готову продукцію. Водночас підвищення коефіцієнта оборотності вказує на більш ефективне використання

матеріальних ресурсів та прискорення виробничого циклу.

Коефіцієнт оборотності готової продукції визначається як відношення виручки від реалізації до середньої вартості залишків готової продукції за відповідний період. Цей показник відображає швидкість реалізації готової продукції та ефективність збутової діяльності підприємства. Зростання коефіцієнта свідчить про підвищення попиту на продукцію підприємства та прискорення її реалізації, тоді як його зниження може вказувати на накопичення нереалізованої продукції на складах, що часто є наслідком зменшення ринкового попиту або недосконалості збутової політики.

Важливе значення для оцінки ефективності використання оборотних активів має також аналіз оборотності дебіторської заборгованості. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості розраховується як відношення чистої виручки від реалізації продукції до середньої величини дебіторської заборгованості за період. Даний показник характеризує швидкість погашення заборгованості покупцями та ефективність кредитної політики підприємства. Високе значення коефіцієнта свідчить про своєчасне надходження коштів від контрагентів і раціональну систему розрахунків, тоді як його зниження може вказувати на проблеми з інкасацією дебіторської заборгованості, погіршення платіжної дисципліни клієнтів або надмірне надання комерційного кредиту покупцям.

Середній термін обороту дебіторської заборгованості визначається як показник, що відображає середню тривалість часу, необхідного для її погашення. Його значення дозволяє оцінити, наскільки швидко підприємство отримує кошти від своїх дебіторів після реалізації продукції чи надання послуг. Зменшення цього показника зазвичай розглядається позитивно, оскільки воно свідчить про прискорення повернення коштів у господарський обіг підприємства та, відповідно, про зниження ризику виникнення безнадійної заборгованості або затримок у платежах.

Даний показник має суттєвий вплив на загальну оборотність оборотних активів, адже дебіторська заборгованість часто займає значну частку в їх структурі. Уповільнення її обороту може свідчити про розширення практики

надання комерційного кредиту покупцям або про виникнення труднощів у контрагентів із виконанням своїх платіжних зобов'язань.

Якщо ж дебіторська заборгованість обертається швидше порівняно з іншими складовими оборотних активів, це характеризує більш інтенсивне надходження грошових коштів на рахунки підприємства. У такій ситуації співвідношення між позиковими та власними коштами може перевищувати одиницю, що відображає підвищену залежність від зовнішніх джерел фінансування.

Порівняльний аналіз швидкості обертання дебіторської та кредиторської заборгованості дає змогу зробити важливі висновки щодо фінансової стійкості підприємства, а також ефективності управління його розрахунковими операціями. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості характеризує швидкість, з якою підприємство здійснює розрахунки зі своїми постачальниками та погашає наявні боргові зобов'язання. Його зростання зазвичай розглядається як ознака підвищення фінансової дисципліни та зміцнення платоспроможності, тоді як зниження може свідчити про активніше використання відстрочки платежів і збільшення обсягів закупівель у кредит.

Середній період погашення кредиторської заборгованості відображає тривалість часу, протягом якого підприємство фактично утримує залучені кошти постачальників. Цей показник дозволяє оцінити ефективність управління розрахунками з кредиторами та ступінь використання комерційного кредиту як джерела фінансування поточної діяльності.

Важливе значення має не лише аналіз абсолютних значень цих показників, але й їх співвідношення між собою. Порівняння кредиторської та дебіторської заборгованості дає змогу оцінити, наскільки підприємство збалансовано використовує зовнішні джерела фінансування та чи може воно покривати свої зобов'язання за рахунок своєчасного надходження коштів від покупців. Високий рівень оборотності кредиторської заборгованості може свідчити як про своєчасне виконання зобов'язань перед постачальниками, так і про обмеженість можливостей використання кредиторської заборгованості як джерела короткострокового фінансування. Низькі значення цього

показника, у свою чергу, можуть бути ознакою затримок у розрахунках або ж більш ефективного використання відстрочки платежів для підтримання ліквідності підприємства.

Таким чином, комплексний аналіз оборотності дебіторської та кредиторської заборгованості дає змогу оцінити ефективність управління фінансовими потоками підприємства та визначити напрями підвищення раціональності використання його оборотного капіталу.

Коефіцієнт оборотності вільних грошових коштів є показником, який застосовується для оцінювання швидкості їх обертання у процесі господарської діяльності підприємства. Зазвичай при його розрахунку до складу грошових коштів у знаменнику включають і короткострокові фінансові інвестиції, однак в умовах української економічної практики таке об'єднання є не зовсім коректним, оскільки короткострокові фінансові вкладення не завжди виконують функцію ліквідних грошових ресурсів.

Аналіз даного показника на підприємствах України часто демонструє дуже високі значення оборотності грошових коштів. Це може пояснюватися як реальною нестачею вільних грошових ресурсів, так і особливостями фінансової поведінки підприємств, зокрема адаптацією до чинної податкової системи та практикою мінімізації залишків коштів на рахунках на звітні дати.

Коефіцієнт завантаження оборотних активів розраховується за відповідною формулою, яка відображає співвідношення між середньою величиною оборотних активів і обсягом отриманої виручки, та дозволяє оцінити, яка частина оборотних ресурсів припадає на одиницю доходу.

У загальному розумінні коефіцієнт оборотності вільних грошових коштів є важливим індикатором фінансового стану підприємства, оскільки характеризує інтенсивність використання грошових ресурсів та ефективність управління грошовими потоками. Він показує, наскільки часто грошові кошти здійснюють повний цикл руху в межах діяльності підприємства протягом певного періоду, що дозволяє робити висновки щодо ліквідності та фінансової стійкості.

Для оцінювання ефективності використання оборотних активів

застосовується коефіцієнт рентабельності, який визначається як відношення прибутку підприємства до середньої величини його оборотних активів. У якості прибутку може використовуватися валовий, операційний або чистий фінансовий результат залежно від мети аналізу.

Даний показник відображає обсяг прибутку, який припадає на одну грошову одиницю, вкладену в оборотні активи. Вищі значення коефіцієнта свідчать про більш ефективне використання оборотних ресурсів підприємства, оскільки дозволяють отримувати більший фінансовий результат при тому самому обсязі вкладень.

Підвищення ефективності використання оборотних активів може досягатися за рахунок різних організаційно-економічних заходів. Одним із них є зменшення обсягів виробничих запасів матеріально-технічних ресурсів шляхом переходу до більш раціональних форм постачання, зокрема оптової торгівлі та встановлення прямих економічних зв'язків із постачальниками, що дозволяє зменшити надлишкові запаси.

Іншим важливим напрямом є прискорення обороту оборотних активів через реалізацію надлишкових, непотрібних або таких, що втратили актуальність, товарно-матеріальних цінностей. Це сприяє вивільненню частини оборотних коштів і підвищенню загальної ефективності їх використання у господарській діяльності підприємства.

Поліпшення використання оборотних активів сприяє їх вивільненню, яке може мати як абсолютний, так і відносний характер. Абсолютне вивільнення оборотних активів полягає у фактичному зменшенні потреби в них порівняно з попереднім періодом за умови одночасного зростання обсягів виробництва або реалізації продукції. Відносне вивільнення виникає тоді, коли підприємство завдяки підвищенню ефективності використання оборотних активів забезпечує збільшення виробництва при незмінному їх обсязі або при незначному його зростанні у плановому періоді.

У практиці управління фінансами підприємства значна увага приділяється вирішенню короткострокових фінансових завдань, які безпосередньо пов'язані з формуванням, використанням та контролем

оборотних активів. Ігнорування цих питань ускладнює реалізацію довгострокових фінансових стратегій, оскільки саме стан оборотного капіталу визначає поточну платоспроможність і стабільність діяльності підприємства. У цьому контексті ключове значення мають питання достатності оборотних активів, їх планування, своєчасного поповнення та раціонального використання.

В умовах воєнного стану в Україні спостерігається тенденція до поступового «проїдання» підприємствами власних оборотних коштів, що супроводжується загостренням платіжної кризи. Серед основних причин такого явища можна виділити високу інфляцію, яка знецінює майбутні доходи підприємств, відсутність дієвого механізму своєчасного поповнення оборотних активів, а також часткову втрату керованості фінансовими процесами на рівні підприємств.

Висновки до розділу 1

У результаті опрацювання літературних джерел автором здійснено уточнення сутності категорії «оборотні активи» підприємств гірничо-металургійного комплексу, які визначено як активи підприємства, що можуть бути представлені як у грошовій, так і в натуральній формі, забезпечують безперервність поточної господарської діяльності та повністю споживаються протягом одного операційного циклу. Таке трактування є обґрунтованим, оскільки враховує подвійний характер оборотних активів, які включають як матеріальні ресурси, так і грошові кошти, а також не обмежує їх використання жорсткими річними рамками, адже тривалість операційного циклу на підприємствах різних галузей може суттєво відрізнятися.

Встановлено, що оборотні активи промислових підприємств класифікуються за кількома ознаками, зокрема залежно від їх участі у кругообігу коштів, за підходами до планування та організації, а також за джерелами формування. Відповідно до першого критерію вони поділяються на ті, що авансуються в оборотні виробничі фонди, та ті, що авансуються у фонди обігу, що дозволяє більш глибоко оцінювати їх функціональну роль у

виробничому процесі.

Доведено, що показники оборотності оборотних коштів є важливим інструментом оцінювання ефективності використання ресурсів підприємства, оскільки дозволяють визначати результативність їх застосування та вплив факторів різних рівнів на фінансові результати діяльності. При цьому тривалість обороту безпосередньо залежить від середнього розміру оборотних активів та обсягу виручки від реалізації продукції.

З метою підвищення достовірності аналітичних висновків обґрунтовано доцільність проведення аналізу оборотних активів у динаміці за декілька періодів за умови забезпечення порівнянності показників. Такий підхід дозволяє не лише виявити тенденції змін у структурі та ефективності використання оборотних активів, але й сформувані обґрунтовані прогнози їх розвитку у майбутньому.

Важливим результатом аналізу є можливість оцінки ефективності використання грошових ресурсів в операційній діяльності, визначення ліквідності балансу підприємства, а також аналіз структури вкладення чистого оборотного капіталу протягом фінансового циклу з метою виявлення надлишку або дефіциту окремих його елементів.

Окремо слід зазначити, що суттєве значення для функціонування підприємств має система формування джерел фінансування оборотних активів. Встановлено, що підприємства самостійно визначають потребу в оборотних активах та структуру їх покриття, використовуючи власні та залучені ресурси залежно від специфіки діяльності. Важливим аспектом є те, що частина оборотних активів фінансується за рахунок власних оборотних коштів, тоді як інша частина формується за рахунок короткострокових зобов'язань, що забезпечує гнучкість фінансового управління. При цьому економія, отримана внаслідок прискорення оборотності оборотних активів, розглядається як внутрішнє джерело їх фінансування та важливий фінансовий резерв підприємства.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПРАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ»

2.1. Макроекономічні чинники, які впливали на діяльність ПрАТ «Камет-Сталь»

Гірничо-металургійний комплекс України належить до секторів, які зазнали найбільших втрат унаслідок війни, проте й надалі залишається одним із ключових елементів національної економіки, забезпечивши 5,5% ВВП у 2025 р. [2].

Частка галузі у структурі ВВП зменшилася з 7,2% у 2024 р., що було зумовлено падінням виробництва сталі на -2,2% та залізної руди на -3,3%, а також припиненням видобутку коксівного вугілля у Покровську. Шахтоуправління «Покровське» відігравало критично важливу роль у забезпеченні внутрішнього ринку коксівного вугілля, покриваючи 66% його потреб у 2024 р.

На тлі світової практики підтримки металургійних галузей, яка характерна для таких країн, як США, ЄС, Велика Британія, Китай та Індія, де застосовуються торговельні обмеження та державні субсидії, український металургійний сектор не має аналогічного рівня державної підтримки. Це негативно впливає на його конкурентоспроможність як на зовнішніх, так і на внутрішніх ринках.

У 2025 році експорт продукції гірничо-металургійного комплексу досяг \$6,2 млрд, а частка галузі у загальному експорті становила 15,2% проти 15,4% у 2024 р. При цьому спостерігається посилення інтеграції української металургії до європейського ринку: частка Європейського Союзу в експорті української сталі зросла з 66% у 2024 р. до 79% у 2025 р., що свідчить про переорієнтацію зовнішньоекономічних зв'язків галузі.

Європейський Союз став головним напрямком експорту української металургійної продукції, оскільки підприємства галузі, перебуваючи під

впливом численних викликів, пов'язаних із воєнними діями, втратили можливість повноцінно конкурувати на світових ринках. У результаті цього китайський та російський експорт поступово витіснили українську продукцію з традиційних ринків збуту в регіонах Близького Сходу та Північної Африки (MENA), Туреччині та низці інших країн.

На внутрішньому ринку також посилилася залежність від імпорту, частка якого у 2025 р. досягла 40%, що свідчить про зростання конкуренції з боку іноземних виробників та послаблення позицій національних підприємств.

Виробництво сталі в Україні за останні чотири роки скоротилося на 65% порівняно з довоєнним рівнем і становить близько 7 млн т на рік проти 21 млн т у 2021 році. Така динаміка пояснюється комплексом негативних факторів, серед яких високі виробничі витрати, зокрема пов'язані із запровадженням механізму СВМ, а також значна вартість електроенергії.

Унаслідок цього підприємства галузі змушені знижувати рівень завантаження виробничих потужностей, що додатково послаблює їхню конкурентоспроможність на зовнішніх ринках і обмежує можливості відновлення довоєнних обсягів виробництва. [2]

Історія створення підприємства ПРАТ «Камет-Сталь» пов'язана з процесами реструктуризації та об'єднання великих промислових активів у місті Кам'янське. Вирішальним етапом став 2021 рік, коли Дніпровський металургійний комбінат увійшов до складу Групи Метінвест та був інтегрований із Дніпровським коксохімічним заводом, що дало змогу сформувати більш ефективний виробничий комплекс.[13]

У серпні 2021 року, відповідно до результатів аукціону з продажу майна, Дніпровський коксохімічний завод набув у власність частину майнового комплексу Дніпровського металургійного комбінату, який забезпечував повний виробничий цикл виготовлення металургійної продукції. Це придбання було здійснено в межах реалізації затвердженого плану санації підприємства, погодженого Господарським судом Дніпропетровської області в межах справи про банкрутство.

У процесі реорганізації до нового власника було передано не лише виробничі потужності, але й увесь персонал, який забезпечував функціонування придбаного майнового комплексу, а також матеріально-технічну базу підприємства. Це дозволило зберегти безперервність виробничого процесу та забезпечити подальший розвиток металургійного виробництва.

На початку 2022 року підприємство отримало нову назву — ПРАТ «Камет-Сталь», що символізувало завершення етапу трансформації та початок нового періоду його діяльності в складі сучасної промислової структури Групи Метінвест.

Протягом аналізованого періоду 2023–2025 років ПрАТ «Камет-Сталь» здійснювало свою діяльність в умовах повномасштабної війни, зосереджуючи зусилля на забезпеченні стабільності виробничих процесів та виконанні зобов'язань перед акціонерами і зацікавленими сторонами. Підприємство зберегло статус одного з провідних промислових виробників регіону, функціонуючи як комплекс із повним металургійним та коксохімічним циклом, що дозволяє забезпечувати як внутрішній ринок, так і експортні поставки металопродукції. Виробничий процес охоплює весь технологічний ланцюг — від підготовки вугільної шихти та виробництва коксу до виплавлення сталі та виготовлення прокату.

У своїй діяльності компанія дотримується вимог чинного законодавства, дотримується принципів етичного ведення бізнесу та не допускає застосування корупційних практик. Взаємодія з постачальниками та партнерами базується на засадах відкритості, чесної конкуренції, рівного підходу до контрагентів та неухильного виконання договірних зобов'язань. Процеси прийняття управлінських рішень організовані таким чином, щоб мінімізувати можливість стороннього впливу та забезпечити їх об'єктивність.

Важливим напрямом діяльності підприємства є підтримання високих стандартів якості виробництва та ефективного управління, а також реалізація заходів із модернізації виробничих потужностей. Стратегічний розвиток

орієнтований на підвищення ефективності виробництва, покращення якості продукції, зменшення екологічного навантаження та зміцнення конкурентних позицій на ринку. Особливу увагу приділено соціальній відповідальності, яка охоплює підтримку місцевих громад, забезпечення належного рівня безпеки праці та психологічну підтримку персоналу в умовах підвищеного стресового навантаження [13].

Упродовж звітної періоду бойові дії, спричинені повномасштабною агресією, що розпочалася 24 лютого 2022 року, продовжувалися на сході та півдні України вздовж лінії фронту. Частина населених пунктів у прифронтових регіонах залишалася під тимчасовою окупацією, водночас ракетні та авіаційні удари по території держави не припинялися. У 2025 році російські війська зберігали активність на східному напрямку, що суттєво впливало на загальну безпекову ситуацію та економічне середовище в країні.

З початком війни морські порти Чорного та Азовського басейнів були фактично виведені з нормального функціонування через блокаду або окупацію, що значно ускладнило морську логістику та обмежило можливості українських підприємств щодо виходу на віддалені зовнішні ринки. У цих умовах експортні операції зазнали істотних ускладнень, особливо в частині транспортування масових вантажів. Водночас у серпні 2023 року Військово-Морські Сили України запровадили спеціальний морський коридор для торговельних суден, що дозволило частково відновити експортні поставки різних видів продукції навіть за умов триваючих бойових дій. Це рішення стало важливим фактором підтримки зовнішньоекономічної діяльності українських виробників у кризових умовах.

Загальноекономічні умови, сформовані внаслідок війни, продовжували чинити суттєвий негативний вплив на стійкість фінансової системи України, створюючи високий рівень невизначеності та підвищених ризиків для діяльності підприємств. Операційне середовище залишалося складним і нестабільним, а тривалість та наслідки воєнного конфлікту не піддавалися точному прогнозуванню. У відповідь на макроекономічні виклики

Національний банк України підвищив облікову ставку до 14,5% із 24 січня 2025 року та до 15,5% із 7 березня 2025 року.

Таблиця 2.1.

**Макроекономічні чинники, які впливали на діяльність ПрАТ
«Камет-Сталь»**

Макроекономічний чинник	Характер впливу	Прояв для підприємства
Військові дії та високий рівень безпекових ризиків	Негативний	Порушення логістики, ризики для виробничих процесів, ускладнення експорту та постачання сировини
Блокада та обмеження роботи морських портів	Негативний	Ускладнення доступу до зовнішніх ринків, зростання логістичних витрат, переорієнтація експорту
Висока облікова ставка НБУ (14,5% та 15,5% у 2025 р.)	Негативний	Подорожчання кредитних ресурсів, обмеження інвестиційної активності та модернізації
Інфляційні процеси (6,5% у 2024 р., 12,8% у 2023 р.)	Змішаний	Зростання витрат на виробництво, часткове зниження цінової стабільності, але поступове уповільнення інфляції
Ослаблення економічного зростання (3,6% прогноз на 2025 р.)	Негативний	Зниження внутрішнього попиту на металопродукцію та інвестиційної активності
Переорієнтація експорту на ЄС (до 79% у 2025 р.)	Позитивний/адапційний	Збереження зовнішніх ринків збуту, інтеграція в європейські ланцюги постачання
Відновлення роботи морського коридору з 2023 р.	Позитивний	Часткове відновлення експорту та стабілізація логістики
Зростання вартості енергоресурсів та виробничих витрат	Негативний	Зниження рентабельності виробництва, скорочення маржі
Загальна макроекономічна невизначеність	Негативний	Ускладнення довгострокового планування та інвестиційних рішень

Джерело: складено автором на основі [1, 3, 21]

За даними Державної служби статистики України, рівень інфляції у 2024 році становив 6,5%, що свідчить про помітне уповільнення порівняно з 12,8% у 2023 році. Незважаючи на збереження інфляційного тиску наприкінці 2024 року, регулятор очікує подальше зниження темпів зростання цін у 2025 році та досягнення середньострокового цільового рівня інфляції на рівні 5% до 2026

року.[11]

Водночас Національний банк України переглянув прогноз економічного зростання на 2025 рік у бік зниження до 3,6% з урахуванням безпекових ризиків та ситуації на ринку праці. При цьому базовий макроекономічний сценарій передбачає поступове відновлення економіки у 2026–2027 роках із прискоренням темпів зростання до приблизно 4%, що має стати наслідком стабілізації економічного середовища та відновлення ділової активності.

Далі подано узагальнену таблицю 2.1. макроекономічних чинників, які впливали на діяльність ПрАТ «Камет-Сталь» у досліджуваний період.

ПрАТ «Камет-Сталь» є промисловим підприємством, що функціонує на основі приватної акціонерної форми власності. У своїй господарській діяльності воно керується принципами економічної доцільності, орієнтуючись на виконання фінансових зобов'язань та отримання прибутку з урахуванням ринкової кон'юнктури, що складається на відповідний період. При цьому враховуються чинні рівні ринкових цін на продукцію та послуги, а також інформаційно-аналітичні матеріали Міністерства економічного розвитку України, які відображають цінові тенденції на металургійну продукцію аналогічного сегмента.

Під час укладання договорів на реалізацію виготовленої продукції підприємство аналізує комерційні пропозиції покупців, беручи до уваги як внутрішні, так і світові тенденції на ринку металургійної та коксохімічної продукції. Формування цін залежить від низки факторів, зокрема умов оплати, термінів поставки, обсягів замовлення, способів пакування та інших умов співпраці. У результаті ціни на готову продукцію визначаються виключно на ринкових засадах шляхом прямих переговорів із контрагентами.

Основними складовими ціни є ринковий орієнтир (бенчмарк) на відповідний вид продукції на дату переговорів або підписання договору, фізико-механічні характеристики матеріалу, а також умови поставки відповідно до правил Інкотермс і погоджені умови розрахунків між сторонами.

2.2. Загальна характеристика підприємства та його фінансово-економічних показників

ПРАТ «Камет-Сталь» - підприємство з повним безперервним циклом коксохімічного виробництва, який включає в себе: підготовку вугільної шихти; виробництво коксу; уловлювання хімічних продуктів коксування; переробку кам'яновугільної смоли. Основні види продукції, які виробляє ПРАТ «Камет-Сталь» у 2024 р. наведено у табл. 2.2.

Таблиця 2.2.

Інформація про обсяги виробництва та реалізації основних видів продукції ПРАТ Камет-Сталь за 2024 рік

№ з/п	Основний вид продукції	Обсяг виробництва			Обсяг реалізованої продукції		
		у натуральній формі	у грошовій формі, тис.грн	у відсотках до всієї виробленої продукції	у натуральній формі	у грошовій формі, тис.грн	у відсотках до всієї реалізованої продукції
1	Товарна БЛЗ	1293673	25461963	56,6	1336877	26272322,9	58,4
2	Катанка	294411	7057086,6	15,7	303884	7207473,3	16
3	Арматура	289742	6114354,6	13,6	288385	7142077,4	15,9
4	Сортовий прокат	131575	3547010,3	7,9	132569	4341234,7	9,7

Джерело: звіт підприємства за 2024 рік [21]

Наведені дані за 2024 рік свідчать про те, що виробнича та збутова діяльність ПРАТ «Камет-Сталь» зосереджена на кількох основних видах продукції, які формують базу фінансових результатів підприємства. Загалом структура виробництва та реалізації залишається відносно стабільною, а співвідношення натуральних і вартісних показників відображає особливості ринкового попиту та цінової кон'юнктури на різні види металопродукції.

Найбільшу частку у виробничій програмі у 2024 році займала товарна блюмів заготовка, яка становила 56,6 % загального обсягу виробництва. У структурі реалізації її частка була ще більшою — 58,4 %, що свідчить про стійкий попит і достатньо широкий ринок збуту. Перевищення обсягів

реалізації над виробництвом у натуральному вимірі може пояснюватися продажем продукції попередніх періодів або активним розвантаженням складських запасів під впливом високого ринкового попиту. Це підтверджує, що блюмів заготовка є базовим та найбільш затребуваним продуктом підприємства.

Сегмент катанки забезпечив 15,7 % у загальному обсязі виробництва та 16 % у реалізації. Незначне перевищення частки реалізації над виробництвом свідчить про стабільний попит на цей вид продукції та збалансовану систему управління запасами. Водночас, з огляду на його значну грошову місткість, катанка залишається важливою складовою продуктового портфеля підприємства.

Арматура займала 13,6 % у структурі виробництва, тоді як у реалізації її частка зросла до 15,9 %. Така динаміка свідчить про підвищений попит на арматурний прокат, а також про використання раніше сформованих запасів для його задоволення. Зростання питомої ваги у вартісному вираженні також вказує на достатньо високу рентабельність цього виду продукції, що позитивно впливає на загальні фінансові результати підприємства.

Сортовий прокат становив 7,9 % у виробництві та 9,7 % у структурі реалізації. Більша частка в реалізації порівняно з виробництвом може свідчити про більш вигідні цінові умови збуту або підвищений попит на ринку. Це дозволяє розглядати сортовий прокат як менш масштабний, але економічно привабливий напрям виробничо-збутової діяльності.

У підсумку, у 2024 році ПрАТ «Камет-Сталь» забезпечило ефективну реалізацію виробничої програми, що проявилось у здатності не лише повністю реалізувати виготовлену продукцію, а й наростити продажі ключових позицій. Переважання часток реалізації над частками виробництва свідчить про високий рівень ринкового попиту та ефективне управління товарними запасами. Концентрація збуту на найбільш маржинальних видах продукції — блюмів заготовці, арматурі та катанці — сприяла зміцненню фінансової стійкості підприємства в умовах конкурентного ринку.

Споживачами основної продукції підприємства - металопродукції України були вітчизняні підприємства України. У 2024-2025 роках (підприємство експортувало продукцію за межі України у 17 країн світу.

Таблиця 2.3.

Інформація про обсяги виробництва та реалізації основних видів продукції ПрАТ Камет-Сталь за січень-вересень 2025 року

№ з/п	Основний вид продукції	Обсяг виробництва			Обсяг реалізованої продукції		
		у натуральній формі	у грошовій формі, тис.грн	у відсотках до всієї виробленої продукції	у натуральній формі	у грошовій формі, тис.грн	у відсотках до всієї реалізованої продукції
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Товарна БЛЗ	310936	5213717,4	42	160154	3033796,6	33,6
2	Катанка	55320	1243798,8	14,8	50813	1279043	14,2
3	Арматура	113553	2131440,3	27,7	118319	2925233,4	32,4
4	Сортовий прокат	40389	1043689,4	8,3	27056	863011,9	9,6
5	Кулі	20560	617869,5	7,2	19966	920441,3	10,2

Джерело: звіт підприємства за 9 місяців 2025 року [21]

Узагальнений аналіз даних, наведених у таблиці 2.3, дозволяє зробити низку висновків щодо структури виробництва та реалізації продукції ПрАТ «Камет-Сталь» за січень–вересень 2025 року.

Основну роль у виробничій програмі підприємства продовжує відігравати товарна блюмів заготовка, частка якої становить 42 % загального обсягу виробництва. Водночас її питома вага в реалізації є нижчою і дорівнює 33,6 %, що може свідчити про формування залишків готової продукції на складах або про певне звуження ринку збуту для цього виду металопродукції. Така ситуація також може бути пов'язана зі змінами попиту, переорієнтацією клієнтів на інші види продукції або тимчасовими логістичними та контрактними обмеженнями.

Другим за значенням напрямом є виробництво та реалізація арматури. Її частка у виробничій структурі становить 27,7 %, тоді як у реалізації вона зростає до 32,4 %. Це свідчить про високий попит на арматурний прокат та

ефективність його збуту на ринку. Перевищення обсягів реалізації над виробництвом у натуральному вимірі може бути наслідком реалізації раніше накопичених запасів або активізації ринкового попиту на цю продукцію.

Катанка характеризується відносною стабільністю, займаючи 14,8 % у структурі виробництва та 14,2 % у структурі реалізації. Незначне зниження частки реалізації порівняно з виробництвом свідчить про збалансованість попиту та пропозиції, а також про відсутність суттєвих коливань на ринку даного виду продукції. Сортовий прокат формує 8,3 % загального обсягу виробництва, однак забезпечує 9,6 % доходу від реалізації. Переважання його частки у вартісному вираженні вказує на відносно вищий рівень цін або більш вигідну маржинальність цього виду продукції, що підвищує його фінансову значущість попри невеликі натуральні обсяги. Виробництво куль становить 7,2 % у загальній структурі, проте їх частка в реалізації досягає 10,2 %. Перевищення реалізації над виробництвом може свідчити як про продаж раніше сформованих запасів, так і про сприятливу кон'юнктуру ринку з підвищеним ціновим рівнем на даний вид продукції.

У цілому, структура виробництва та реалізації ПрАТ «Камет-Сталь» у зазначеному періоді характеризується відносною концентрацією на базових видах металопродукції з різним рівнем попиту та рентабельності, що відображає адаптацію підприємства до ринкових умов та змін кон'юнктури.

У 2025 році металургійний комбінат «Каметсталь» підтвердив статус одного з лідерів серед підприємств групи «Метінвест» за кількістю освоєних нових видів сортаменту. Із 11 нових позицій металопродукції, які були виведені компанією на ринок протягом року, сім розроблено та впроваджено безпосередньо фахівцями цього підприємства, що свідчить про високий рівень його інноваційного розвитку та виробничої компетентності.

У своїй діяльності металурги орієнтувалися на актуальні потреби українських та європейських споживачів, у зв'язку з чим було розширено номенклатуру безперервнолитої заготовки на чотири нові позиції, а також збільшено асортимент затребуваного сортового прокату ще на три види

продукції.

Важливим досягненням конвертерного цеху стало освоєння чотирьох нових марок сталі — 10Y1, 20Y, 26Г2ТР та S355NL-1N, які характеризуються підвищеними вимогами до якості хімічного складу, насамперед щодо обмеження вмісту сірки та фосфору. Це вимагало впровадження більш складних та точних технологічних рішень у виробничому процесі.[5, 6]

Для реалізації зазначеної програми фахівці підприємства зосередилися на вдосконаленні технологій десульфурзації чавуну, оптимізації складу шихти конвертера з урахуванням використання металобрухту, підборі оптимальних видів вапна та розріджувачів шлаку, а також визначенні ефективної тривалості позаагрегатної обробки сталі на установці «під-ківш». У комплексі ці заходи забезпечили стабільну якість нових марок сталі та відповідність їх вимогам ринку. Розливання нових марок сталі у вигляді безперервнолитої заготовки перетином 335×400 мм було впроваджено на МБЛЗ № 2, де у 2024 році завершено модернізацію електрообладнання. Це забезпечило більш стабільний процес розливання, підвищило точність різання заготовок і дозволило зменшити втрати металу в процесі виробництва. Отримані напівфабрикати використовуються для виготовлення круглого прокату, який у подальшому застосовується у виробництві безшовних труб відповідального призначення. Паралельно команда прокатного цеху розширила асортимент продукції, запропонувавши три нові види сортового прокату, серед яких арматура діаметром 8–32 мм, орієнтована на ринки Польщі та Румунії. Після проходження сертифікації відповідно до будівельних стандартів цих країн у 2025 році до Польщі було відвантажено понад 100 тис. т арматури класу B500SP, що підтверджує конкурентоспроможність продукції підприємства на європейському ринку.[10]

Крім того, на шаропрокатному стані було освоєно виробництво молольних шарів діаметром 100 мм із підвищеною зносостійкістю, які призначені для використання на гірничо-збагачувальних комбінатах компанії. Це розширило номенклатуру продукції та посилило позиції підприємства у

сегменті спеціалізованих металовиробів. [7]

Узагальнюючи результати, можна відзначити, що структура реалізації продукції ПрАТ «Камет-Сталь» у 2025 році характеризується поступовим зміщенням попиту в бік арматури, сортового прокату та куль. Водночас товарна блямів заготовка, яка займає провідне місце у виробничій програмі, має відносно меншу частку в обсягах реалізації, що свідчить про певний дисбаланс між виробництвом і збутом.

Така ситуація потребує подальшого аналізу ефективності формування виробничої програми та посилення диверсифікації ринків збуту з метою більш рівномірного розподілу попиту між основними видами продукції. Водночас підприємство демонструє здатність адаптуватися до змін ринкової кон'юнктури та оперативно реагувати на коливання попиту.

Разом з тим наявна нерівномірність між обсягами виробництва та реалізації окремих товарних позицій свідчить про необхідність удосконалення управління складськими запасами, а також більш ефективного планування та реалізації контрактної політики, що дозволить підвищити збалансованість виробничо-збутової діяльності.

У 2024–2025 роках ПрАТ «Камет-Сталь» є одним із найбільших підприємств України повного металургійного циклу, що здійснює діяльність відповідно до чинного законодавства України та входить до складу Групи «Метінвест». Підприємство спеціалізується на виробництві металопродукції, а також виплавці чавуну і сталі, відіграючи важливу роль у забезпеченні промислового потенціалу країни. В умовах воєнного стану воно зберігає стратегічне значення як для економіки, так і для національної безпеки України.

Ключовим внутрішнім споживачем продукції підприємства у 2024 році було ТОВ «МЕТІНВЕСТ-СМЦ». Серед іноземних контрагентів основними покупцями виступали Metinvest International SA, PROMET STEEL та Metinvest Polska sp. z o.o., що свідчить про інтеграцію підприємства у міжнародні ланцюги постачання та стабільну присутність на європейських ринках збуту.

Таблиця 2.4

Аналіз динаміки фінансових результатів від операційної діяльності ПрАТ КАМЕТ-СТАЛЬ" за 2021-2025 роки

Показник	Сума, тис.грн					Відхилення, тис.грн.				Темп росту, %			
	2021	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
Чистий дохід (виручка) від реалізації (товарів, робіт, послуг)	19782704	37850282	43071732	52388174	58780443	+18 067 578	+5 221 450	+9 316 442	+6 392 269	191	114	122	112
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	18644060	39414450	41270650	49936748	54345072	+20 770 390	+1 856 200	+8 666 098	+4 408 324	211	105	121	109
Валовий:													
прибуток	1138644	-1564168	1801082	2451426	4435371	-2 702 812	+3 365 250	+650 344	+1 983 945	-137	-115	136	181
збиток													
Інші операційні доходи	281002	2852284	744898	229474	461705	+2 571 282	-2 107 386	-515 424	+232 231	1015	26	31	201
Адміністративні витрати	230339	439569	440708	542652	605397	+209 230	+1 139	+101 944	+62 745	191	100	123	112
Витрати на збут	714070	1707307	2204913	2209431	2196408	+993 237	+497 606	+4 518	-13 023	239	129	100	99
Інші операційні витрати	357888	255148	999931	255056	830043	-102 740	+744 783	-744 875	+574 987	71	392	26	325
Фінансові результати від операційної діяльності:													
прибуток	117349	0	0	0	1265228	-117 349	+0	+0	+1 265 228	0	x	x	x
збиток	0	1113908	1099572	326239	0		-14 336	-773 333	-326 239	x	99	30	0

Джерело: розраховано
автором

Таблиця 2.5.

Аналіз динаміки чистого прибутку ПрАТ "КаметСталь" за 2021-2025 роки

Показник	Сума, тис. грн					Відхилення, тис. грн			
	2021	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024	2025
Фінансові результати від операційної діяльності:									
прибуток	117349	0	0	0	1265228	-117 349	+0	+0	+1 265 228
збиток	0	1113908	1099572	326239	0	+1 113 908	-14 336	-773 333	-326 239
Фінансові доходи	8538510	117268	172650	136301	138090	-8 421 242	+55 382	-36 349	+1 789
Фінансові витрати	8504439	77600	76670	11044	1208490	-8 426 839	-930	-65 626	+1 197 446
Фінансові результати до оподаткування:									+0
прибуток	151420	0	0	0	1174047	-151 420	+0	+0	+1 174 047
збиток		1074240	1101644	284253	0	+1 074 240	+27 404	-817 391	-284 253
Податок на прибуток	-31143	191121	189311	46548	-212707	+222 264	-1 810	-142 763	-259 255
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	0	0	0	0	0	0	0		+0
Чистий фінансовий результат									+0
прибуток	120277	0	0	0	961340	-120 277	+0	+0	+961 340
збиток	0	883119	912333	237705	0	+883 119	+29 214	-674 628	-237 705

Джерело: розраховано автором

Рівень конкуренції в металургійній галузі залишається високим. Основними конкурентами ПрАТ «Камет-Сталь» є такі підприємства, як АрселорМіттал Кривий Ріг, ТК «Енергостіл», Дніпровський металургійний завод та Інтерпайп, які також займають значні позиції на внутрішньому та зовнішньому ринках металопродукції. З метою підвищення конкурентоспроможності підприємство реалізує комплекс заходів, спрямованих на вдосконалення виробничих процесів. Зокрема, проводяться технологічні експерименти, орієнтовані на покращення якісних характеристик коксу та одночасне зниження його собівартості, що дозволяє підвищувати ефективність виробництва та зміцнювати ринкові позиції компанії.

Фінансові результати ПрАТ „КАМЕТ-СТАЛЬ” представлені на рис. 2.1. та в табл. 2.4. і 2.5. Аналіз динаміки фінансових результатів від операційної діяльності ПрАТ «Камет-Сталь» за 2021–2025 роки свідчить про загальне зростання обсягів діяльності підприємства, що підтверджується стабільним підвищенням чистого доходу від реалізації. Виручка зросла з 19 782 704 тис. грн у 2021 році до 58 780 443 тис. грн у 2025 році, що вказує на суттєве розширення ринкової активності та збільшення обсягів реалізації продукції. При цьому темпи зростання доходу поступово уповільнюються, що може свідчити про стабілізацію ринку або досягнення певного рівня насичення.

Разом із доходами зростала і собівартість реалізованої продукції, причому у 2022 році її приріст випереджав зростання виручки, що призвело до формування валового збитку. У наступні роки ситуація покращується: підприємство повертається до формування валового прибутку, який має стійку тенденцію до зростання і досягає 4 435 371 тис. грн у 2025 році. Це свідчить про підвищення ефективності виробництва, оптимізацію витрат або покращення цінової політики. Інші операційні доходи характеризуються значною волатильністю: різке зростання у 2022 році змінюється спадом у 2023–2024 роках та частковим відновленням у 2025 році. Така нестабільність може бути пов’язана з нерегулярними операціями або разовими доходами, що не мають системного характеру. Водночас адміністративні витрати

демонструють поступове зростання, що є типовим для підприємств, які розширюють свою діяльність, однак потребує контролю для недопущення надмірного управлінського навантаження. Витрати на збут значно зросли у 2022–2023 роках, що може бути пов'язано з активізацією маркетингової політики або розширенням ринків збуту, однак у 2024–2025 роках їх динаміка стабілізується. Інші операційні витрати мають нестабільний характер, що свідчить про вплив окремих факторів або нерегулярних витрат на загальний фінансовий результат.

Фінансові результати від операційної діяльності демонструють чітку позитивну тенденцію. Після отримання збитків у 2022–2024 роках підприємство у 2025 році переходить до формування операційного прибутку у розмірі 1 265 228 тис. грн. Це є свідченням відновлення ефективності основної діяльності та здатності підприємства генерувати прибуток від операційної діяльності без урахування фінансових та інших позареалізаційних факторів.

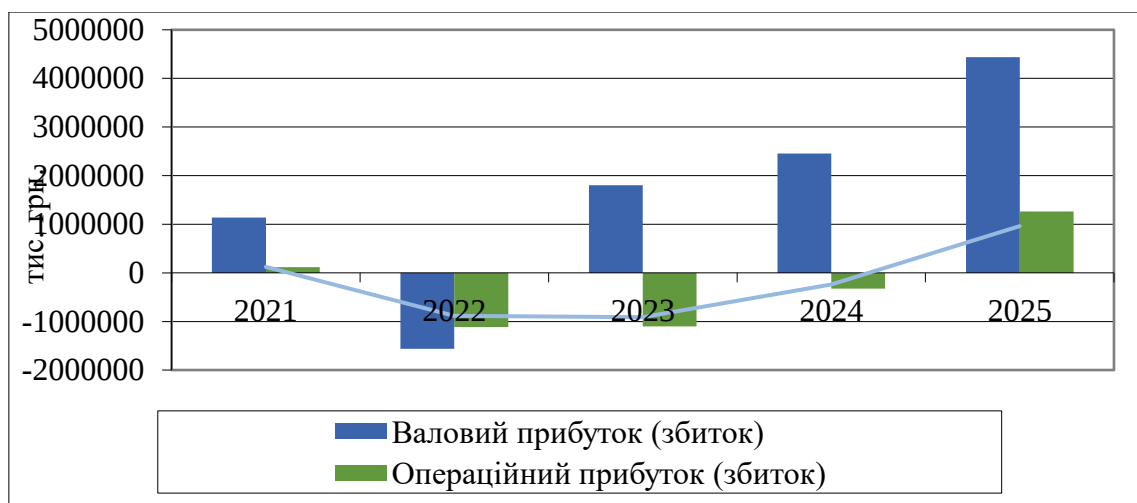

Рис. 2.1. Фінансові результати ПрАТ "Камет-Сталь" за 2021-2025 роки

Джерело: складено автором

Загалом динаміка фінансових результатів свідчить про проходження підприємством складного періоду зниження ефективності у 2022 році з подальшим поступовим відновленням і переходом до стабільного зростання у

2023–2025 роках. Позитивною тенденцією є зростання валового та операційного прибутку, однак збереження високих темпів зростання витрат вимагає подальшого вдосконалення системи управління витратами для забезпечення стійкого підвищення рентабельності діяльності підприємства.

Аналіз фінансового стану ПрАТ „Камет-Сталь” за 2023-2025 роки зроблений автором на основі розрахунку показників ліквідності, фінансової стійкості та рентабельності з використанням фінансової звітності (дод. А, Б, В) та представлений у таблиці 2.6. та аналітичні показники за 2021-2025 роки наведені у додатку Д

Таблиця 2.6.

Аналіз фінансового стану ПрАТ "Камет-Сталь" за 2023-2025 роки

Показники	2023 рік	2024 рік	2025 рік	зміна за 2024 рік	зміна за 2025 рік
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,83	0,84	0,88	0,01	0,04
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,07	0,05	0,01	-0,02	-0,04
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,76	0,76	0,72	0	-0,04
Коефіцієнт автономії	-0,03	0	0,02	0,03	0,02
Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	-0,22	0,01	0,13	0,23	0,12
Коефіцієнт заборгованості	1,03	0,99	0,97	-0,04	-0,02

Джерело: розрахунки автора на основі звітності [28-31]

Аналіз показників фінансового стану ПрАТ «Камет-Сталь» за 2023–2025 роки свідчить про поступове покращення окремих аспектів фінансової стійкості підприємства, однак збереження низки суттєвих ризиків, насамперед у сфері ліквідності. Коефіцієнт поточної ліквідності протягом досліджуваного періоду демонструє незначне зростання з 0,83 до 0,88, що свідчить про певне підвищення здатності підприємства покривати поточні зобов'язання за рахунок оборотних активів. Водночас його значення залишається нижчим за

нормативний рівень, що вказує на недостатність оборотних ресурсів для повного забезпечення короткострокових зобов'язань.

Коефіцієнт швидкої ліквідності є відносно стабільним у 2023–2024 роках, однак у 2025 році знижується до 0,72. Це свідчить про зменшення частки найбільш ліквідних оборотних активів у покритті поточних зобов'язань і вказує на погіршення платоспроможності у короткостроковій перспективі. Ще більш негативною є динаміка коефіцієнта абсолютної ліквідності, який зменшується з 0,07 до 0,01. Такий рівень є критично низьким і свідчить про майже повну відсутність грошових коштів для негайного погашення зобов'язань. Разом із тим показники фінансової стійкості демонструють позитивну динаміку. Коефіцієнт автономії зріс із від'ємного значення (-0,03) у 2023 році до 0,02 у 2025 році, що свідчить про поступове відновлення власного капіталу та зменшення залежності від позикових джерел фінансування. Аналогічну тенденцію має коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом, який зріс із -0,22 до 0,13, що вказує на покращення структури фінансування та формування більш стійкої капітальної бази.

Коефіцієнт заборгованості має тенденцію до зниження — з 1,03 у 2023 році до 0,97 у 2025 році, що свідчить про поступове скорочення частки зобов'язань у загальному обсязі джерел фінансування. Це є позитивною ознакою, оскільки вказує на зменшення фінансового навантаження та підвищення незалежності підприємства.

Загалом фінансовий стан ПрАТ «Камет-Сталь» у 2023–2025 роках характеризується як такий, що перебуває у фазі відновлення. Позитивні зміни у структурі капіталу та зниження рівня заборгованості свідчать про зміцнення фінансової стійкості, однак низькі показники ліквідності, особливо абсолютної, вказують на збереження ризиків неплатоспроможності у короткостроковому періоді. Це обумовлює необхідність посилення управління грошовими потоками, оптимізації структури оборотних активів та забезпечення достатнього рівня ліквідних ресурсів.

2.3. Аналіз структури та динаміки оборотних активів базового підприємства

Проведений аналіз структури та динаміки оборотних активів, табл.2.7. свідчить про суттєве зростання їх загального обсягу у 2023–2024 роках. Сукупна величина оборотних активів збільшилася з 25 839 870 тис. грн до 38 239 462 тис. грн, що відповідає темпу зростання 148%. Це вказує на розширення масштабів операційної діяльності підприємства та збільшення обсягів ресурсів, залучених у поточний оборот.

Таблиця 2.7.

Аналіз динаміки оборотних активів ПрАТ "Камет-Сталь" за 2023 рік

Показник	Сума, тис. грн		Відхилення, тис. грн	Темп росту, %
	01.01.2023	01.01.2024		
Виробничі запаси	2244675	1291618	-953057	58
Поточні біологічні активи	0	0	0	х
Незавершене виробництво	761313	773925	12612	102
Готова продукція	803462	1264527	461065	157
Товари	7623	5807	-1816	х
Векселі одержані	0	0	0	х
Дебіторська заборгованість за продукцію	15086470	24645624	9559154	163
ДЗ за розрахунками	102231	198870	96639	195
Інша поточна ДЗ	3410451	3267458	-142993	96
Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції	772 809	3 257 860	2485051	422
Витрати майбутніх періодів	180 139	304 311	124172	х
Інші оборотні активи	2 470 697	3 229 462	758765	131
Всього оборотних активів	25 839 870	38 239 462	12399592	148

Джерело: розрахунки автора на основі звітності [28-31]

Найбільш помітні зміни відбулися у структурі дебіторської заборгованості за продукцію, яка зросла з 15 086 470 тис. грн до 24 645 624 тис. грн (163 %). Таке зростання може свідчити як про збільшення обсягів реалізації продукції з відстрочкою платежу, так і про уповільнення

розрахунків із покупцями, що потенційно впливає на ліквідність підприємства.

Водночас суттєве зростання спостерігається у показнику грошових коштів та поточних фінансових інвестицій — з 772 809 тис. грн до 3 257 860 тис. грн, що становить 422 %. Це є позитивною тенденцією, яка свідчить про зміцнення ліквідної позиції підприємства та зростання його платоспроможності.

Значне зменшення виробничих запасів із 2 244 675 тис. грн до 1 291 618 тис. грн (58 %) може вказувати на оптимізацію запасів або їх інтенсивніше використання у виробничому процесі. У той же час зростання готової продукції на 157 % свідчить про накопичення продукції на складах або тимчасове уповільнення її реалізації.

Незавершене виробництво демонструє незначне зростання (102 %), що характеризує стабільність виробничого циклу. Інша поточна дебіторська заборгованість зменшилася до 96 %, що може свідчити про часткове погашення заборгованості або покращення розрахункової дисципліни.

Загалом структура оборотних активів у 2023 році характеризується одночасним зростанням ліквідних активів та дебіторської заборгованості, що свідчить про розширення господарської діяльності, однак також потребує уваги з боку управління розрахунками для забезпечення стабільної фінансової рівноваги підприємства.

Проведений аналіз динаміки оборотних активів ПрАТ «Камет-Сталь» за 2024 рік свідчить про помірне зростання їх загального обсягу з 38 239 462 тис. грн до 40 477 399 тис. грн, що відповідає темпу зростання 106 %. Це вказує на загальне розширення операційної діяльності підприємства, однак без різких структурних змін у сукупному обсязі оборотного капіталу.

Найбільш суттєве зростання спостерігається у виробничих запасах, які збільшилися з 1 291 618 тис. грн до 2 847 325 тис. грн (220 %). Така динаміка може свідчити про накопичення матеріальних ресурсів з метою забезпечення стабільності виробничого процесу або про очікування зростання обсягів виробництва у наступних періодах.

Таблиця 2.8.

Аналіз динаміки оборотних активів ПрАТ "Камет-Сталь" за 2024 рік

Показник	Сума, тис. грн		Відхилення, тис. грн	Темп росту, %
	01.01.2024	01.01.2025		
Виробничі запаси	1291618	2847325	1555707	220
Поточні біологічні активи	0	0	0	x
Незавершене виробництво	773925	664251	-109674	86
Готова продукція	1264527	165729	-1098798	13
Товари	5807	0	-5807	x
Векселі одержані	0	0	0	x
Дебіторська заборгованість за продукцію	24645624	25510347	864723	104
ДЗ за розрахунками	198870	2681573	2482703	1 348
Інша поточна ДЗ	3267458	2653326	-614132	81
Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції	3257860	2 640 739	-617121	81
Витрати майбутніх періодів	304311	346 391	42080	x
Інші оборотні активи	3229462	2 967 718	-261744	92
Всього оборотних активів	38 239 462	40 477 399	2237937	106

Джерело: розрахунки автора на основі звітності [28-31]

Водночас відбулося скорочення незавершеного виробництва до 86 %, що може характеризувати прискорення виробничого циклу або більш ефективне завершення технологічних процесів. Особливо значне зменшення спостерігається у готовій продукції, яка скоротилася до 13 %, що свідчить про суттєве зниження складських залишків та активізацію реалізації продукції.

Дебіторська заборгованість за продукцію продовжила зростати і досягла 104 %, що відображає відносну стабільність обсягів продажів із відстрочкою платежу. Водночас інша дебіторська заборгованість зменшилася до 81 %, що може свідчити про покращення розрахункової дисципліни або часткове погашення заборгованостей.

Значне зростання заборгованості за розрахунками до 1 348 % є суттєвим структурним зрушенням, яке потребує окремої уваги, оскільки може впливати на загальну фінансову стійкість та ліквідність підприємства.

Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції зменшилися до 81 %, що свідчить про зниження рівня ліквідних активів та можливе їх використання у господарській діяльності. Інші оборотні активи також дещо скоротилися до 92 %, що не є критичним, але відображає загальну тенденцію до оптимізації структури оборотного капіталу.

Узагальнюючи, можна зробити висновок, що у 2024 році структура оборотних активів ПрАТ «Камет-Сталь» зазнала певних змін, які характеризуються одночасним зростанням виробничих запасів і дебіторської заборгованості та зменшенням ліквідних активів і готової продукції. Це свідчить про активізацію виробничої діяльності та реалізації продукції, однак також вказує на необхідність подальшого контролю за ліквідністю та дебіторською заборгованістю для підтримання фінансової рівноваги підприємства.

Таблиця 2.9.

**Аналіз динаміки оборотних активів ПрАТ "Камет-Сталь" за
2025 рік**

Показник	Сума, тис. грн		Відхилення, тис. грн	Темп росту, %
	01.01.2025	01.01.2026		
Виробничі запаси	2847325	6280767	3433442	221
Поточні біологічні активи	0	0	0	x
Незавершене виробництво	664251	1110608	446357	167
Готова продукція	165729	1054982	889253	637
Товари	0	0	0	x
Векселі одержані	0	0	0	x
Дебіторська заборгованість за продукцію	25510347	19230234	-6280113	75
ДЗ за розрахунками	2681573	1813603	-867970	68
Інша поточна ДЗ	2653326	16050602	13397276	605
Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції	2 640 739	403 406	-2237333	15
Витрати майбутніх періодів	346 391	482 835	136444	x
Інші оборотні активи	2 967 718	2 122 184	-845534	72
Всього оборотних активів	40 477 399	48 549 221	8071822	120

Джерело: розрахунки автора на основі звітності [28-31]

Аналіз динаміки оборотних активів ПрАТ «Камет-Сталь» за 2025 рік свідчить про загальне зростання їх обсягу, що є ознакою розширення господарської діяльності підприємства. Загальна вартість оборотних активів збільшилася з 40 477 399 тис. грн до 48 549 221 тис. грн, або на 8 071 822 тис. грн, що відповідає темпу зростання 120%. Така динаміка вказує на підвищення потреби у ресурсах для забезпечення операційного циклу, а також на активізацію виробничо-збутової діяльності.

Суттєве зростання спостерігається у складі виробничих запасів, які збільшилися більш ніж у два рази (до 6 280 767 тис. грн). Це може свідчити про накопичення сировини та матеріалів для забезпечення безперервності виробництва або підготовку до розширення обсягів випуску продукції. Аналогічна тенденція характерна і для незавершеного виробництва, яке зросло на 67%, що вказує на інтенсифікацію виробничого процесу.

Особливо значним є зростання готової продукції, обсяг якої збільшився більш ніж у шість разів. Така динаміка може свідчити про накопичення залишків нереалізованої продукції, що, з одного боку, може бути пов'язано із сезонними або кон'юнктурними коливаннями попиту, а з іншого — сигналізувати про можливі труднощі зі збутом продукції.

Дебіторська заборгованість за продукцію та за розрахунками демонструє зниження, що є позитивною тенденцією та свідчить про покращення платіжної дисципліни контрагентів і більш ефективну політику управління дебіторською заборгованістю. Водночас інша поточна дебіторська заборгованість зросла більш ніж у шість разів, що може вказувати на збільшення обсягів внутрішніх розрахунків, авансів або інших специфічних операцій, які потребують додаткового контролю.

Негативною тенденцією є суттєве скорочення грошових коштів та поточних фінансових інвестицій, які зменшилися на понад 2,2 млрд грн і становлять лише 15% від рівня попереднього періоду. Це свідчить про зниження ліквідності підприємства та можливе спрямування коштів на фінансування запасів або покриття поточних зобов'язань.

Інші оборотні активи та витрати майбутніх періодів демонструють помірні коливання, що не мають визначального впливу на загальну структуру активів. Загалом структура оборотних активів характеризується зміщенням у бік матеріальних елементів (запаси, готова продукція) та скороченням найбільш ліквідних активів.

Таким чином, динаміка оборотних активів у 2025 році свідчить про активізацію виробничої діяльності підприємства, однак супроводжується зростанням запасів і зниженням ліквідності. Це вказує на необхідність удосконалення політики управління оборотними активами, зокрема оптимізації запасів та забезпечення достатнього рівня грошових коштів для підтримання платоспроможності.

Далі проаналізуємо структуру оборотних активів за даними балансу ПрАТ «Камет-Сталь» (див. дод. А,Б, В) у таблиці 2.10. Структурний аналіз оборотних активів ПрАТ «Камет-Сталь» за 2023–2025 роки свідчить про суттєві зміни у співвідношенні їх складових, що відображає трансформацію підходів до управління оборотним капіталом. Незважаючи на загальне зростання обсягу оборотних активів, їх структура зазнала помітного перерозподілу між окремими елементами.

Найбільшу частку в оборотних активах протягом досліджуваного періоду традиційно займала дебіторська заборгованість за продукцію, однак її питома вага має тенденцію до зниження — з 58% у 2023 році до 40% у 2026 році. Особливо суттєве скорочення відбулося у 2025 році, що свідчить про зміну політики розрахунків із покупцями або про зменшення обсягів реалізації з відстрочкою платежу. Це може розглядатися як позитивна тенденція з точки зору підвищення ліквідності, однак водночас потребує оцінки впливу на обсяги збуту. Водночас різко зросла частка іншої поточної дебіторської заборгованості, яка збільшилася з 13% у 2023 році до 33% у 2026 році. Така динаміка свідчить про суттєве зростання непрямої дебіторської заборгованості, що може включати аванси, внутрішні розрахунки або інші фінансові операції.

Таблиця 2.10.

Аналіз структури оборотних активів ПрАТ "Камет-Сталь" за 2023-2025 рр.

Показник	Значення, тис. грн				Питома вага, %				Відхилення		
	01.01.2023	01.01.2024	01.01.2025	01.01.2026	01.01.2023	01.01.2024	01.01.2025	01.01.2026	2023	2024	2025
ОБОРОТНІ АКТИВИ	25839870	38239462	40477399	48549221	100	100	100	100	X	X	x
Виробничі запаси	2244675	1291618	2 847 325	6 280 767	9	3	7	13	-5	4	6
Поточні біологічні активи	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Незавершене виробництво	761313	773925	664 251	1 110 608	3	2	2	2	-1	0	1
Готова продукція	803462	1264527	165 729	1 054 982	3	3	0	2	0	-3	2
Товари	7623	5807	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Векселі одержані	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію	15086470	24645624	25 510 347	19 230 234	58	64	63	40	6	-1	-23
ДЗ за розрахунками	102231	198870	2 681 573	1 813 603	0	1	7	4	0	6	-3
Інша поточна ДЗ	3410451	3267458	2 653 326	16 050 602	13	9	7	33	-5	-2	27
Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції	772809	3257860	2 640 739	403 406	3	9	7	1	6	-2	-6
Витрати майбутніх періодів	180139	304311	346 391	482 835	1	1	1	1	0	0	0
Інші оборотні активи	2470697	3229462	2 967 718	2 122 184	10	8	7	4	-1	-1	-3

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Виробничі запаси демонструють зростання питомої ваги з 9% у 2023 році до 13% у 2026 році, що узгоджується з їх абсолютним збільшенням. Це свідчить про підвищення ролі матеріальних ресурсів у забезпеченні виробничого процесу та може бути пов'язано як із розширенням діяльності, так і з накопиченням запасів. Разом із тим надмірне зростання запасів може призводити до уповільнення оборотності коштів. Частка незавершеного виробництва залишається відносно стабільною на рівні 2–3%, що свідчить про відносну збалансованість виробничого циклу. Натомість готова продукція характеризується значними коливаннями: її частка зменшилася до 0% у 2025 році, але зросла до 2% у 2026 році, що може свідчити про нерівномірність процесів реалізації продукції та накопичення залишків.

Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції демонструють чітку тенденцію до скорочення питомої ваги — з 9% у 2024 році до 1% у 2026 році. Це є негативною тенденцією, яка свідчить про зниження рівня ліквідності підприємства та зменшення обсягу найбільш мобільних активів. Інші оборотні активи поступово зменшують свою частку у структурі — з 10% до 4%, що свідчить про оптимізацію або скорочення допоміжних елементів оборотного капіталу. Витрати майбутніх періодів залишаються стабільними на рівні 1%, не маючи суттєвого впливу на загальну структуру.

Загалом структура оборотних активів характеризується зміщенням від класичної моделі з домінуванням дебіторської заборгованості до більш диверсифікованої, але водночас менш ліквідної структури за рахунок зростання інших видів дебіторської заборгованості та запасів. Це свідчить про необхідність посилення контролю за якістю оборотних активів і підвищення ефективності їх використання з метою забезпечення належного рівня платоспроможності підприємства.

Отже, основні зміни у структурі оборотних активів пов'язані зі зниженням частки запасів та готової продукції, а також зі збільшенням залежності від дебіторської заборгованості.

2.4. Аналіз джерел фінансування оборотних активів та ефективності їх використання

Розрахуємо чисті оборотні активи ПрАТ «Камет-Сталь» як різницю між поточними активами і поточними пасивами за даними балансів (табл. 2.11).

Таблиця 2.11

Розрахунок чистих оборотних активів ПрАТ "Камет-Сталь"

Показник	Сума, тис. грн.			
	01.01.2023	01.01.2024	01.01.2025	01.01.2026
Оборотні активи	25839870	38239462	40477399	48549221
Короткострокові зобов'язання	32528417	46147513	48147063	55457116
Чисті оборотні активи	-6688547	-7908051	-7669664	-6907895

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства [28-31]

Проведений аналіз чистих оборотних активів ПрАТ «Камет-Сталь» за період 2023–2026 років свідчить про стабільно від’ємне значення даного показника протягом усього досліджуваного періоду. Це означає, що короткострокові зобов’язання підприємства систематично перевищують обсяг його оборотних активів, що є ознакою значного навантаження на поточну платоспроможність. У 2023 році чисті оборотні активи становили -6 688 547 тис. грн, а у 2024 році їх дефіцит збільшився до -7 908 051 тис. грн. Така динаміка свідчить про посилення дисбалансу між оборотними активами та короткостроковими зобов’язаннями, що могло бути пов’язано зі зростанням кредиторської заборгованості або активним залученням короткострокового фінансування. У 2025 році спостерігається незначне покращення показника до -7 669 664 тис. грн, що може свідчити про часткове вирівнювання структури фінансування оборотного капіталу або збільшення обсягу оборотних активів. Однак загальний рівень залишається від’ємним і суттєвим за масштабом.

У 2026 році відбувається подальше покращення значення чистих

оборотних активів до -6 907 895 тис. грн. Попри позитивну динаміку зменшення дефіциту, показник все ще залишається негативним, що вказує на збереження залежності підприємства від короткострокових джерел фінансування.

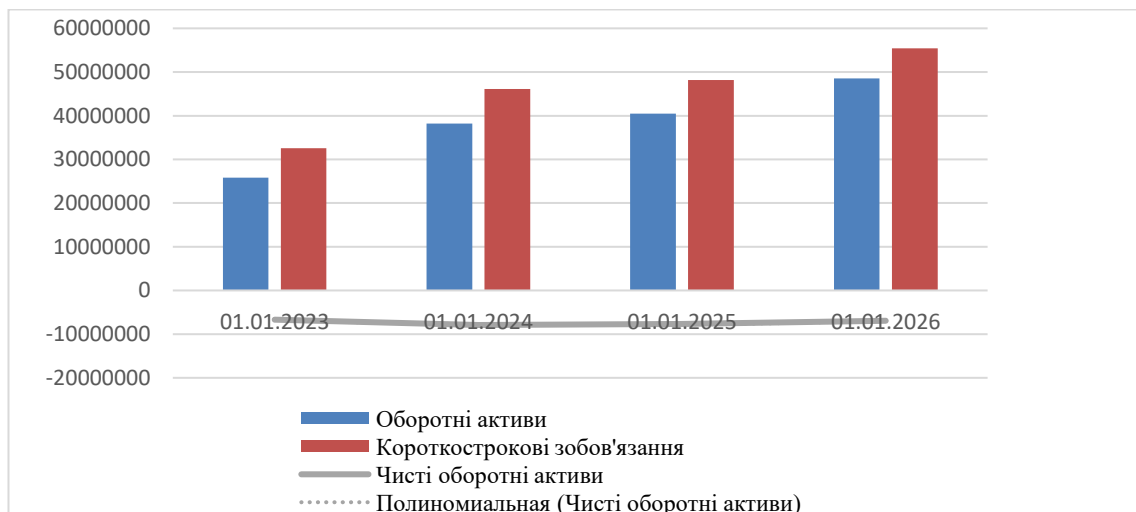

Рис. 2.2. Наявність власних оборотних активів ПрАТ „Камет-Сталь”

Джерело: розрахунки автора

Загалом динаміка свідчить про поступове, але повільне покращення фінансової рівноваги ПрАТ «Камет-Сталь» у частині забезпеченості оборотного капіталу. Водночас стабільно від’ємні значення чистих оборотних активів протягом усього періоду вказують на необхідність подальшої оптимізації структури фінансування, зокрема за рахунок збільшення власних оборотних коштів або залучення довгострокових джерел для часткового покриття поточних зобов’язань.

На рисунку 2.2. було проаналізовано розмір власних оборотних активів за три роки та зроблено прогноз їх наявності на 2026 рік. За допомогою лінії тренду встановлено, що розмір власних оборотних активів з часом буде скорочуватись. Це може бути зв’язано з непродуктивним використанням оборотних активів або зі зменшенням обсягів дебіторської заборгованості, що негативно впливає на ліквідність та фінансове становище підприємства.

Таблиця 2.12.

Аналіз динаміки поточних зобов'язань - джерел фінансування оборотних активів ПрАТ "Камет-Сталь" за 2023-2025 роки

Показник	Сума, тис. грн				Відхилення, тис.грн			Темп росту, %		
	01.01.2023	01.01.2024	01.01.2025	01.01.2026	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Короткострокові кредити банків	0	0	0	0	0	0	0	x	x	x
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	29526	953	7117	11762	-28573	6164	4645	3	747	165
Векселі видані	0	0	0	0	0	0	0	x	x	x
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	24257846	39284367	42902391	38646893	15026521	3618024	-4255498	162	109	90
Поточні зобов'язання за розрахунками	3595026	1972431	2014147	1548883	-1622595	41716	-465264	55	102	77
Поточні забезпечення	179069	221672	218697	306006	42603	-2975	87309	124	99	x
Інші поточні зобов'язання	4466950	4668090	3004711	14943572	201140	-1663379	11938861	105	64	497
Доходи майбутніх періодів	0	0	0	0	0	0	0	x	x	x
Всього поточних зобов'язань	32528417	46147513	48147063	55457116	13619096	1999550	7310053	142	104	115

Джерело: розраховано автором на основі фінансової звітності підприємства

Аналіз поточних зобов'язань ПрАТ «Камет-Сталь» за 2023–2025 роки (табл. 2.12.) свідчить про загальне зростання обсягу короткострокових джерел фінансування оборотних активів.

Загальна величина поточних зобов'язань збільшилася з 32 528 417 тис. грн у 2023 році до 55 457 116 тис. грн у 2025 році, що вказує на посилення залежності підприємства від зовнішніх короткострокових джерел фінансування та розширення операційної діяльності, яка потребує значних оборотних ресурсів.

Найбільшу питому вагу у структурі поточних зобов'язань займає кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги. У 2023–2024 роках вона зростала, досягнувши 42 902 391 тис. грн, однак у 2025 році спостерігається її зниження до 38 646 893 тис. грн. Це може свідчити про часткове погашення заборгованості перед постачальниками або оптимізацію розрахункової дисципліни підприємства. Водночас саме цей елемент залишається ключовим джерелом фінансування оборотного капіталу.

Інші поточні зобов'язання характеризуються високою волатильністю. Після незначного зростання у 2023 році спостерігається різке зниження у 2024 році, однак у 2025 році їх обсяг суттєво збільшується до 14 943 572 тис. грн. Така динаміка може свідчити про зміну структури розрахунків, накопичення зобов'язань за внутрішніми або податковими платежами, а також використання альтернативних форм короткострокового фінансування.

Поточні зобов'язання за розрахунками демонструють тенденцію до скорочення протягом усього періоду: з 3 595 026 тис. грн у 2023 році до 1 548 883 тис. грн у 2025 році. Це є позитивною ознакою, яка свідчить про покращення розрахункової дисципліни підприємства та зменшення заборгованості перед працівниками, бюджетом та іншими кредиторами.

Поточні забезпечення мають нестабільну динаміку: після зростання у 2023 році та незначного зниження у 2024 році у 2025 році вони знову збільшуються до 306 006 тис. грн. Це може бути пов'язано з формуванням резервів під майбутні витрати, зокрема на виплати персоналу або інші зобов'язання, що мають ймовірний характер.

Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями залишається незначною у структурі, однак має коливальний характер: різке зниження у 2024 році змінюється зростанням у 2025 році. Це свідчить про нерівномірність графіків погашення довгострокових зобов'язань.

Загалом структура поточних зобов'язань підприємства характеризується домінуванням кредиторської заборгованості та значною залежністю від короткострокових джерел фінансування. Незважаючи на зростання загального обсягу зобов'язань, окремі позитивні тенденції, зокрема скорочення розрахункової заборгованості та стабілізація частини зобов'язань, свідчать про поступове вдосконалення управління поточними фінансовими зобов'язаннями. Водночас висока частка короткострокових боргів потребує постійного контролю з метою зниження ризику втрати ліквідності.

Таблиця 2.13

Аналіз оборотності оборотних активів ПрАТ "Камет-сталь" за 2023-2025 роки

Показник	Значення			Темп росту, %	
	2023	2024	2025	2024	2025
Чиста виручка від реалізації продукції, робіт, послуг, тис. грн	43071732	52388174	58780443	121,6	112,2
Середньорічна сума оборотних активів, тис. грн	32039666	39358431	44513310	122,8	113,1
Показник	Значення			Відхилення	
	2023	2024	2025	2024	2025
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, разів	1,34	1,33	1,32	0,0	0,0
Період оборотності оборотних активів, днів	267,8	270,5	272,6	2,7	2,2

Джерело: розрахунки автора

Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями. Відбувається суттєве коливання: зростання у 2023 році (+28 828 тис. грн), потім зниження у 2024 році (-28 573 тис. грн). У 2024 році зафіксоване нове

збільшення на 6 164 тис. грн. Поточні забезпечення. Їх обсяг зріс у 2023 році на 42 603 тис. грн, а у 2024 році спостерігалось незначне зниження (-2 975 тис. грн), що свідчить про стабільність цього показника.

Аналіз оборотності оборотних активів ПрАТ «Камет-Сталь» за 2023–2025 роки, табл. 2.13, демонструє негативну динаміку.

Паралельно з цим збільшується середньорічна сума оборотних активів: з 32 039 666 тис. грн у 2023 році до 39 358 431 тис. грн у 2024 році та 44 513 310 тис. грн у 2025 році. Це також відображає розширення масштабів діяльності підприємства та збільшення обсягів ресурсів, залучених у поточний оборот.

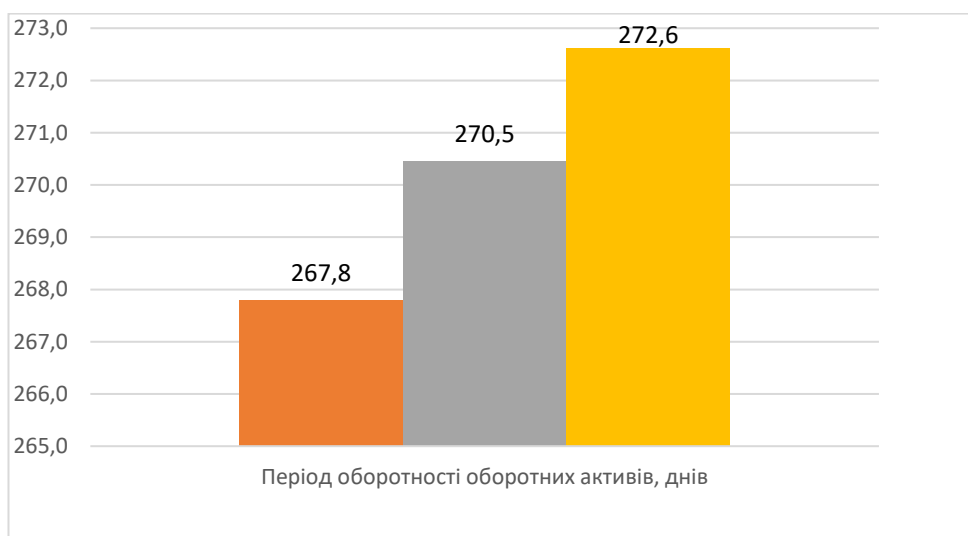

Рис. 2.3. Період оборотності оборотних активів

Джерело: розрахунки автора

Коефіцієнт оборотності оборотних активів у цей період залишається практично стабільним і злегка знижується з 1,34 до 1,32 разів. Така динаміка свідчить про те, що темпи зростання оборотних активів дещо випереджають темпи зростання виручки, що призводить до незначного зниження ефективності їх використання. Відповідно період оборотності оборотних активів поступово збільшується з 267,8 днів у 2023 році до 270,5 днів у 2024 році та 272,6 днів у 2025 році. Це означає, що підприємству потрібно трохи більше часу для повного циклу обігу оборотних ресурсів, що є ознакою певного уповільнення їх використання.

Узагальнюючи, можна зробити висновок, що ПрАТ «Камет-Сталь»

демонструє позитивну динаміку зростання виручки та розширення оборотних активів, однак ефективність їх оборотності залишається відносно стабільною з незначною тенденцією до уповільнення. Це вказує на необхідність подальшого підвищення ефективності управління оборотним капіталом з метою прискорення його обігу та покращення фінансових результатів підприємства.

Аналіз рентабельності оборотних активів ПрАТ «Камет-Сталь» за 2023–2025 роки свідчить про суттєве покращення ефективності їх використання та поступовий вихід підприємства зі збиткового стану. У 2023 році коефіцієнт рентабельності оборотних активів мав від’ємне значення (-2,8%), що було зумовлено отриманням значного чистого збитку. Така ситуація вказувала на неефективне використання оборотного капіталу та недостатню віддачу від вкладених ресурсів.

Таблиця 2.14

**Аналіз рентабельності оборотних активів ПрАТ "Камет-Сталь" за
2023-2025 роки**

Показник	Значення			Темп росту, %	
	2023	2024	2025	2024	2025
Чистий прибуток, тис. грн.	-912333	-237705	961340	26,1	404,4
Середньорічна сума оборотних активів, тис. грн.	32039666	39358431	44513310	122,8	113,1
Коефіцієнт рентабельності оборотних активів, %	-2,8	-0,6	2,2		
Зміна рентабельності, %	-3,8	+2,2	+2,8		

Джерело: розрахунки автора

У 2024 році спостерігається покращення показника до -0,6%, що свідчить про зменшення рівня збитковості. Незважаючи на те, що підприємство залишалося збитковим, темпи скорочення збитків (чистий прибуток зріс на 73,9% у відносному вимірі) перевищували темпи зростання оборотних активів, що позитивно вплинуло на рентабельність. Це може бути результатом

оптимізації витрат, покращення цінової політики або підвищення ефективності виробничих процесів.

У 2025 році відбувається якісний перелом у фінансових результатах: підприємство отримує чистий прибуток у розмірі 961 340 тис. грн, що забезпечує зростання рентабельності оборотних активів до 2,2%. Це свідчить про перехід до прибуткової діяльності та формування позитивної віддачі від використання оборотного капіталу. Важливо, що зростання прибутку (у понад 4 рази порівняно з 2024 роком) значно випереджає темпи зростання оборотних активів, що і стало ключовим фактором підвищення рентабельності.

Динаміка зміни рентабельності підтверджує зазначені тенденції: після погіршення у 2023 році (-3,8%) у наступні періоди спостерігається стабільне зростання показника (+2,2% у 2024 році та +2,8% у 2025 році). Це свідчить про поступове відновлення ефективності діяльності підприємства та підвищення якості управління оборотними активами.

Узагальнюючи стан оборотних активів ПрАТ «Камет-Сталь» за 2023–2025 роки, доцільно відзначити їх стале зростання, що свідчить про розширення масштабів діяльності підприємства та підвищення потреби в обслуговуванні операційного циклу. Загальний обсяг оборотних активів протягом періоду зростає, що є характерним для підприємств із високою виробничою інтенсивністю, однак це зростання супроводжувалося істотними змінами у їх структурі та якості.

У структурному аспекті спостерігається поступове зниження частки класичної дебіторської заборгованості за продукцію при одночасному суттєвому зростанні іншої поточної дебіторської заборгованості. Така трансформація свідчить про зміну характеру розрахунків і може бути пов'язана з розширенням фінансових операцій, авансуванням або внутрішньогосподарськими розрахунками. Водночас зростання цієї складової потребує підвищеної уваги, оскільки вона може мати нижчий рівень ліквідності та вищі ризики неповернення.

Важливою тенденцією є суттєве збільшення виробничих запасів і готової продукції, що вказує на активізацію виробничої діяльності, але водночас може

свідчити про накопичення надлишкових матеріальних ресурсів або уповільнення процесу реалізації. Зростання запасів, з одного боку, забезпечує безперервність виробництва, однак з іншого — може призводити до відволікання фінансових ресурсів та зниження оборотності активів.

Негативним аспектом є скорочення частки грошових коштів та їх абсолютного обсягу у 2025 році, що свідчить про зниження ліквідності підприємства. Це може бути наслідком спрямування ресурсів на фінансування запасів або покриття поточних зобов'язань. Така тенденція підвищує ризик виникнення труднощів із виконанням короткострокових фінансових зобов'язань.

Разом із тим аналіз рентабельності оборотних активів демонструє позитивну динаміку: підприємство переходить від збитковості до прибутковості, що свідчить про підвищення ефективності використання оборотного капіталу. Зростання прибутку при одночасному збільшенні оборотних активів є свідченням покращення управління ресурсами та оптимізації витрат.

У цілому стан оборотних активів ПрАТ «Камет-Сталь» у 2023–2025 роках можна охарактеризувати як такий, що перебуває у фазі активного розвитку та трансформації. Поряд із позитивними тенденціями — зростанням обсягів і підвищенням рентабельності — спостерігаються певні ризики, пов'язані зі зміною структури активів, зниженням ліквідності та накопиченням менш ліквідних елементів. Це обумовлює необхідність удосконалення політики управління оборотними активами з метою забезпечення їх оптимальної структури, підвищення оборотності та підтримання належного рівня платоспроможності підприємства.

Загалом можна зробити висновок, що у досліджуваному періоді підприємство пройшло етап фінансової стабілізації та відновлення прибутковості. Незважаючи на зростання середньорічної вартості оборотних активів, ефективність їх використання підвищується, що є позитивною тенденцією та свідчить про покращення фінансового стану підприємства.

Висновки до розділу 2

Проведений аналіз макроекономічних чинників, що впливали на діяльність ПрАТ «Камет-Сталь», дозволяє зробити узагальнений висновок про формування складного та високоризикового зовнішнього середовища функціонування підприємства у 2023–2025 роках. Вирішальним фактором впливу залишаються наслідки повномасштабної війни, які визначають як загальний стан національної економіки, так і специфіку розвитку гірничо-металургійного комплексу України.

Встановлено, що галузь ГМК зазнала суттєвого скорочення виробничих показників, зокрема зниження виробництва сталі та залізної руди, а також втрати ключових сировинних джерел, що негативно вплинуло на обсяги внутрішнього виробництва та експортні можливості. Водночас галузь залишається важливою складовою економіки України, формуючи понад 5% ВВП та значну частку експортних надходжень.

Важливим макроекономічним викликом є відсутність системної державної підтримки металургійного сектору на рівні провідних країн світу, що призводить до зниження конкурентоспроможності українських підприємств. Додатковий тиск створюють високі виробничі витрати, зокрема через зростання цін на енергоресурси та запровадження європейських екологічних механізмів, таких як ЄВМ.

Суттєвий вплив на діяльність підприємства також мають логістичні обмеження, пов'язані з блокадою морських портів, що значно ускладнило експортні операції та змусило підприємства переорієнтуватися на альтернативні маршрути та ринки збуту. У цьому контексті позитивним фактором стало часткове відновлення роботи морського коридору у 2023 році, що забезпечило певну стабілізацію зовнішньоекономічної діяльності.

Окремо слід відзначити зміну географії експорту української металургійної продукції, де домінуючим напрямом став Європейський Союз. Це свідчить про поступову інтеграцію галузі в європейські виробничо-логістичні ланцюги, однак одночасно вказує на втрату традиційних ринків у

регіонах MENA, Туреччині та інших країнах.

Макроекономічне середовище також характеризується високим рівнем інфляції, жорсткою монетарною політикою Національного банку України та уповільненням економічного зростання. Підвищення облікової ставки до 14,5–15,5% призвело до здорожчання кредитних ресурсів, що обмежує інвестиційні можливості підприємств та стримує процеси модернізації.

Камет-Сталь є одним із провідних підприємств гірничо-металургійного комплексу України, що здійснює повний цикл виробництва металопродукції. Підприємство функціонує у формі приватного акціонерного товариства, що передбачає наявність статутного капіталу, поділеного на акції, та корпоративну систему управління. Основним видом економічної діяльності є виробництво чавуну, сталі та прокату, що визначає його стратегічне значення для національної економіки та експортного потенціалу держави.

Фінансові результати підприємства демонструють суттєве зростання масштабів діяльності. Чистий дохід від реалізації збільшився з 19,78 млрд грн у 2021 році до 58,78 млрд грн у 2025 році, що свідчить про майже триразове зростання виручки. Собівартість реалізованої продукції також зросла — з 18,64 млрд грн до 54,35 млрд грн, що вказує на підвищення виробничих витрат. Незважаючи на це, підприємство у 2025 році забезпечило зростання валового прибутку до 4,44 млрд грн, що свідчить про покращення операційної ефективності. Після збиткових результатів у 2022–2024 роках у 2025 році підприємство отримало операційний прибуток у розмірі 1,27 млрд грн, а чистий прибуток становив 961,3 млн грн, що є ключовим позитивним результатом досліджуваного періоду.

Фінансовий стан підприємства характеризується неоднозначною динамікою. Показники ліквідності залишаються нижчими за нормативні значення: коефіцієнт поточної ліквідності зріс лише до 0,88, швидкої ліквідності знизився до 0,72, а абсолютної ліквідності — до критичного рівня 0,01, що свідчить про дефіцит високоліквідних активів. Водночас спостерігається покращення фінансової стійкості: коефіцієнт автономії зріс з -0,03 до 0,02, а коефіцієнт заборгованості зменшився з 1,03 до 0,97, що вказує

на поступове зниження залежності від позикового капіталу. Оборотні активи зросли до 48,5 млрд грн у 2026 році, однак чисті оборотні активи залишаються від'ємними (-6,9 млрд грн), що свідчить про збереження структурної залежності від короткострокових зобов'язань. Оборотність активів є стабільною, але низькою: коефіцієнт становить близько 1,32 раза, а період обороту перевищує 270 днів, що вказує на повільне обертання капіталу.

Узагальнюючи, ПрАТ «Камет-Сталь» демонструє поступове відновлення та зростання масштабів діяльності, що проявляється у збільшенні виручки, відновленні прибутковості та розширенні продуктового портфеля. Підприємство активно адаптується до змін ринку, зокрема через зростання частки арматури та освоєння нових видів продукції. Водночас фінансовий стан залишається напруженим через низьку ліквідність, від'ємні чисті оборотні активи та повільну оборотність ресурсів, що вимагає подальшого вдосконалення управління оборотним капіталом і підвищення фінансової гнучкості.

Аналіз структури та динаміки оборотних активів ПрАТ «Камет-Сталь» за 2023–2025 роки свідчить про їх суттєве зростання та одночасну трансформацію якісного складу, що відображає активізацію виробничо-господарської діяльності підприємства, але також посилення окремих фінансових ризиків.

Загальний обсяг оборотних активів збільшився з 25 839 870 тис. грн у 2023 році до 48 549 221 тис. грн у 2025 році, тобто майже в 1,9 раза (на 22 709 351 тис. грн). Це підтверджує розширення масштабів діяльності та зростання потреби в оборотному капіталі. У 2024 році темп зростання становив 106%, а у 2025 році — 120%, що свідчить про прискорення нарощування активів.

У структурі оборотних активів у 2023 році домінувала дебіторська заборгованість за продукцію (58%), яка у 2025 році знизилася до 40%. Це означає певне покращення структури ліквідності, однак рівень залишається надмірно високим, що вказує на значну залежність підприємства від розрахунків із покупцями.

Водночас суттєво зросла інша поточна дебіторська заборгованість — з

13% до 33%, що є негативним сигналом, оскільки свідчить про накопичення менш контрольованих або менш ліквідних вимог до контрагентів. Це погіршує якість оборотних активів і підвищує ризики їх неповернення.

У цілому спостерігається розширення операційної діяльності, однак структура оборотних активів потребує оптимізації шляхом зменшення дебіторської заборгованості, підвищення частки грошових коштів та підвищення ефективності управління запасами для забезпечення стабільної ліквідності та фінансової стійкості підприємства.

Розрахунок чистих оборотних активів ПрАТ «Камет-Сталь» як різниці між оборотними активами та короткостроковими зобов'язаннями свідчить про їх стабільно від'ємне значення протягом 2023–2026 років. У 2023 році показник становив -6 688 547 тис. грн, у 2024 році погіршився до -7 908 051 тис. грн, після чого у 2025 році дещо покращився до -7 669 664 тис. грн, а у 2026 році — до -6 907 895 тис. грн. Така динаміка вказує на системне перевищення короткострокових зобов'язань над оборотними активами, що формує стійкий дефіцит власних оборотних коштів і свідчить про залежність підприємства від зовнішніх джерел короткострокового фінансування. Попри певне покращення у 2025–2026 роках, загальна фінансова рівновага в частині оборотного капіталу залишається порушеною.

Структура поточних зобов'язань характеризується їх значним зростанням: з 32 528 417 тис. грн у 2023 році до 55 457 116 тис. грн у 2025 році. Основним джерелом є кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги, яка досягала максимального значення у 2024 році, а у 2025 році зменшилася до 38 646 893 тис. грн, що може свідчити про часткове погашення боргів перед постачальниками або зміну умов розрахунків. Значну нестабільність демонструють інші поточні зобов'язання, які у 2025 році різко зросли до 14 943 572 тис. грн, що може бути пов'язано з накопиченням внутрішніх або податкових зобов'язань. Водночас позитивною тенденцією є скорочення поточної заборгованості за розрахунками з 3 595 026 тис. грн у 2023 році до 1 548 883 тис. грн у 2025 році, що свідчить про покращення розрахункової дисципліни.

Оборотність оборотних активів характеризується відносною стабільністю з незначним погіршенням. Чиста виручка зростає з 43 071 732 тис. грн у 2023 році до 58 780 443 тис. грн у 2025 році, однак середньорічна вартість оборотних активів також зростає більш швидкими темпами. У результаті коефіцієнт оборотності знижується з 1,34 до 1,32 разів, а період обороту збільшується з 267,8 до 272,6 днів. Це свідчить про певне уповільнення обігу оборотних активів, тобто кожна гривня, вкладена в оборотні ресурси, генерує виручку дещо повільніше.

Рентабельність оборотних активів демонструє позитивну динаміку. У 2023 році вона була від'ємною (-2,8%), що свідчило про збитковість діяльності. У 2024 році показник покращився до -0,6%, а у 2025 році досяг 2,2%, що означає перехід підприємства до прибуткової діяльності. Зростання чистого прибутку у 2025 році більш ніж у чотири рази порівняно з попереднім періодом при помірному збільшенні оборотних активів стало ключовим фактором підвищення ефективності їх використання.

Узагальнюючи, можна відзначити, що підприємство характеризується одночасним зростанням оборотних активів і поточних зобов'язань, що формує значне навантаження на фінансову систему. При цьому зберігається від'ємний рівень чистих оборотних активів, що свідчить про структурний дефіцит власного оборотного капіталу. Оборотність активів залишається відносно стабільною, але з тенденцією до уповільнення, тоді як рентабельність демонструє суттєве покращення і перехід до позитивних значень.

Отже, фінансовий стан підприємства у частині формування та використання оборотних активів можна охарактеризувати як такий, що перебуває на етапі поступової стабілізації: покращується прибутковість і ефективність використання ресурсів, однак зберігаються проблеми ліквідності та надмірної залежності від короткострокових зобов'язань. Це зумовлює необхідність подальшого вдосконалення структури фінансування оборотного капіталу та підвищення його оборотності.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСУВАННЯ ТА УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Сучасні підходи до управління оборотними активами гірничо-металургійного підприємства

У сучасних умовах функціонування підприємств гірничо-металургійного комплексу України питання ефективного управління оборотними активами набуває особливої актуальності. Це пов'язано з високою матеріаломісткістю виробництва, значною тривалістю операційного циклу, залежністю від світової кон'юнктури ринку металопродукції, нестабільністю логістичних ланцюгів та складною економічною ситуацією, спричиненою воєнними діями на території України. За таких умов підприємства змушені шукати нові підходи до формування, використання та фінансування оборотних активів, які б забезпечували безперервність виробництва, фінансову стійкість і конкурентоспроможність.

Гірничо-металургійний комплекс України продовжує функціонувати в умовах значного негативного впливу воєнних дій, що безпосередньо позначається на фінансовій стійкості підприємств, обсягах виробництва та ефективності управління оборотними активами. Скорочення виробничих потужностей, ускладнення логістичних процесів, нестабільність зовнішніх ринків і дефіцит фінансових ресурсів призводять до зростання потреби у раціональному формуванні та використанні оборотного капіталу. За даними дослідження GМК Center «Внесок ГМК в економіку України 2025», у 2025 році виробництво сталі в Україні скоротилося на 2,2 % та становило лише 7,4 млн т, що є на 65,4 % менше порівняно з довоєнним періодом. Таке скорочення обсягів виробництва негативно вплинуло на швидкість оборотності оборотних активів, оскільки підприємства були змушені працювати в умовах неповного

завантаження виробничих потужностей та зростання постійних витрат.[1]

Суттєве зниження внеску гірничо-металургійного комплексу у ВВП України — з 10,3 % у 2021 році до 5,5 % у 2025 році — свідчить про погіршення загального фінансового стану галузі та ускладнення процесів управління поточними активами. Однією з основних причин стало скорочення обсягів видобутку залізної руди та сталі, а також припинення роботи шахтоуправління «Покровське», яке забезпечувало значну частину внутрішнього ринку коксівного вугілля. У результаті підприємства були змушені значно збільшити імпорт сировини, що спричинило додаткове навантаження на оборотні активи, збільшення потреби у грошових коштах та зростання витрат на формування виробничих запасів.

В умовах воєнної нестабільності особливої актуальності набуває ефективне управління запасами підприємств ГМК. Порушення логістичних ланцюгів, ризики перебоїв постачання та нестабільність транспортної інфраструктури змушують підприємства формувати додаткові страхові запаси сировини та матеріалів. З одного боку, це дозволяє підтримувати безперервність виробничого процесу, однак з іншого — призводить до уповільнення оборотності оборотних активів, зростання витрат на їх утримання та відволікання значних фінансових ресурсів з обігу.

Негативний вплив на управління оборотними активами також має скорочення експорту продукції гірничо-металургійного комплексу. У 2025 році валютна виручка від експорту продукції ГМК була на 72,1 % меншою порівняно з 2021 роком. Втрата традиційних ринків збуту в країнах Близького Сходу, Північної Африки та Туреччині призвела до зменшення обсягів реалізації продукції та збільшення залишків готової продукції на складах підприємств. Це негативно впливає на оборотність готової продукції та призводить до накопичення неліквідних запасів, що погіршує ліквідність підприємств і знижує ефективність використання оборотного капіталу.

У сучасних умовах підприємства гірничо-металургійного комплексу змушені адаптовувати систему управління оборотними активами до нових

економічних викликів. Значна залежність від європейського ринку збуту, на який у 2025 році припадало близько 50 % українського експорту сталі, створює додаткові ризики для фінансової стабільності підприємств. Очікуване повноцінне впровадження механізму СВМ у країнах ЄС може призвести до зростання витрат українських виробників та ще більшого погіршення їх конкурентоспроможності. У таких умовах підприємства мають приділяти особливу увагу оптимізації структури оборотних активів, скороченню виробничих витрат, прискоренню оборотності дебіторської заборгованості та ефективному управлінню грошовими потоками.

Додатковою проблемою для підприємств ГМК є зростання конкуренції з боку імпортової продукції на внутрішньому ринку. У 2025 році частка імпорту у споживанні сталі в Україні досягла 40 %, а на початку 2026 року — вже 50 %. Це призводить до посилення цінового тиску на вітчизняних виробників та зменшення обсягів реалізації продукції. Внаслідок цього підприємства стикаються зі зростанням дебіторської заборгованості, уповільненням надходження грошових коштів та погіршенням показників ліквідності. За таких умов ефективне управління оборотними активами стає одним із ключових чинників забезпечення фінансової стійкості підприємств.[11]

Отже, сучасний стан гірничо-металургійного комплексу України характеризується високим рівнем фінансових ризиків та значними труднощами у сфері управління оборотними активами. Воєнні дії, скорочення виробництва, порушення логістики, зниження експорту та посилення конкуренції негативно впливають на структуру і швидкість обігу оборотного капіталу підприємств. У таких умовах особливого значення набуває впровадження сучасних підходів до управління оборотними активами, спрямованих на оптимізацію запасів, прискорення оборотності коштів, підвищення ліквідності та забезпечення стабільності функціонування підприємств гірничо-металургійного комплексу України.

Попри складні умови функціонування в період воєнного стану, енергетичної нестабільності та загального погіршення економічної ситуації в

країні, металургійний комбінат «Каметсталь» групи «Метінвест» продовжує залишатися одним із найбільших платників податків та ключових бюджетоформуючих підприємств міста Кам'янське. За результатами 2025 року підприємством було перераховано до бюджетів усіх рівнів понад 1,96 млрд грн податків і обов'язкових платежів, що свідчить про збереження його вагомості ролі у підтримці фінансової стабільності регіону та держави загалом.

Із загального обсягу податкових надходжень понад 744 млн грн було спрямовано до міського бюджету, що на 105 млн грн перевищує показник попереднього року. До державного та обласного бюджетів підприємство перерахувало понад 1 млрд 213 млн грн. Найбільшу частку у структурі податкових платежів становили єдиний соціальний внесок — майже 588 млн грн, податок на доходи фізичних осіб — близько 502 млн грн, а також плата за землю — майже 430 млн грн. Крім того, обсяг екологічного податку за підсумками року перевищив 146 млн грн.[8]

Водночас своєчасність виконання податкових зобов'язань безпосередньо залежить від ефективності управління оборотними активами підприємства, насамперед від наявності достатнього обсягу грошових коштів та підтримання належного рівня ліквідності. Саме стабільні грошові потоки забезпечують можливість підприємства своєчасно здійснювати розрахунки з бюджетом, працівниками, постачальниками та іншими контрагентами. В умовах воєнної нестабільності, порушення логістичних процесів і коливання обсягів реалізації продукції управління грошовими коштами та іншими складовими оборотних активів набуває особливого значення, оскільки дефіцит оборотного капіталу може негативно вплинути на платоспроможність підприємства та виконання ним податкових зобов'язань.

Підприємство продовжує залишатися важливою опорою для економіки країни та місцевої громади. Збільшення податкових надходжень до міського бюджету сприяє стабільному функціонуванню соціальної інфраструктури, фінансуванню важливих програм та підтримці життєдіяльності регіону. Це підтверджує, що ефективне управління оборотними активами та грошовими

потоками є важливим чинником не лише фінансової стійкості підприємства, а й забезпечення економічної безпеки держави в умовах війни.[8]

Оборотні активи гірничо-металургійного підприємства включають виробничі запаси, незавершене виробництво, готову продукцію, дебіторську заборгованість, грошові кошти та інші поточні активи. Їх структура значною мірою залежить від специфіки виробничого процесу, що характеризується великими обсягами використання сировини, енергоємністю та значною тривалістю технологічних операцій. Саме тому традиційні підходи до управління оборотними активами часто виявляються недостатньо ефективними, що обумовлює необхідність впровадження інноваційних методів управління.

Одним із ключових напрямів удосконалення системи управління оборотними активами є цифровізація фінансово-господарських процесів. Впровадження сучасних ERP-систем (Enterprise Resource Planning) дозволяє інтегрувати процеси управління запасами, виробництвом, закупівлями, фінансами та збутом у єдину інформаційну систему. Для підприємств гірничо-металургійного комплексу це особливо важливо, оскільки дає можливість оперативно контролювати обсяги запасів сировини, прогнозувати потребу в матеріальних ресурсах та уникати надлишкового накопичення запасів. Автоматизація процесів обліку та планування сприяє скороченню тривалості операційного циклу, підвищенню точності фінансових розрахунків і мінімізації ризику помилок.

Важливим інноваційним інструментом управління оборотними активами є використання систем прогнозної аналітики та технологій штучного інтелекту. За допомогою аналізу великих масивів даних підприємства можуть прогнозувати коливання попиту на продукцію, зміни цін на сировину, ризики затримки поставок та потребу у фінансових ресурсах.

Таблиця 3.1.

Інноваційні підходи до управління оборотними активами гірничо-металургійного підприємства

Дія	Сутність підходу	Основні переваги	Можливості для підприємства	Складнощі впровадження	Очікуваний результат
1	2	3	4	5	6
ERP-системи управління ресурсами підприємства	Інтеграція фінансових, виробничих, логістичних та складських процесів у єдину цифрову систему	Автоматизація обліку, оперативність управлінських рішень, зменшення помилок	Контроль запасів у реальному часі, оптимізація оборотного капіталу	Висока вартість програмного забезпечення та навчання персоналу	Скорочення операційного циклу та прискорення оборотності активів
Системи прогнозування аналітики та Big Data	Використання великих масивів даних для прогнозування потреби в ресурсах та ризиків	Підвищення точності планування, мінімізація ризиків дефіциту запасів	Прогнозування попиту та коливань ринку	Потреба у якісних даних та спеціалізованих фахівцях	Підвищення ефективності використання оборотних активів
Штучний інтелект у фінансовому менеджменті	Автоматизований аналіз фінансових показників та прогнозування	Швидкість обробки інформації, підвищення точності рішень	Виявлення ризиків неплатежів та фінансових втрат	Висока технологічна складність впровадження	Покращення ліквідності та фінансової стійкості
Концепція Just-in-Time (JIT)	Постачання ресурсів безпосередньо в момент їх використання	Зменшення складських витрат та надлишкових запасів	Оптимізація запасів сировини та матеріалів	Висока залежність від стабільності логістики	Скорочення витрат на зберігання запасів
Supply Chain Management (SCM)	Цифрове управління ланцюгами постачання	Підвищення ефективності логістики та координації поставок	Оптимізація транспортних витрат та термінів доставки	Ризики перебоїв постачання в умовах війни	Підвищення безперервності виробничого процесу

Продовження табл.3.1.

1	2	3	4	5	6
Автоматизоване управління дебіторською заборгованістю	Контроль та моніторинг розрахунків із контрагентами	Скорочення простроченої дебіторської заборгованості	Прискорення надходження грошових коштів	Необхідність інтеграції з фінансовими системами	Підвищення платоспроможності підприємства
Факторинг	Продаж дебіторської заборгованості фінансовим установам	Швидке залучення грошових коштів	Зниження дефіциту оборотного капіталу	Додаткові фінансові витрати на послуги факторингу	Підтримка ліквідності підприємства
Cash-flow management	Система управління грошовими потоками	Контроль ліквідності та руху коштів	Прогнозування фінансових потреб	Потреба у постійному оновленні фінансової інформації	Забезпечення фінансової стабільності
ESG-менеджмент	Використання екологічних та енергоефективних технологій	Скорочення витрат ресурсів та енергії	Підвищення інвестиційної привабливості підприємства	Значні початкові інвестиції	Зниження виробничих витрат та покращення репутації
Risk-management та stress-testing	Аналіз фінансових ризиків і моделювання кризових ситуацій	Можливість підготовки до кризових сценаріїв	Підвищення стійкості до зовнішніх загроз	Складність прогнозування нестабільного середовища	Мінімізація фінансових втрат
Електронний документообіг	Автоматизація документообігу та розрахункових операцій	Прискорення обробки документів, зниження адміністративних витрат	Підвищення оперативності фінансових операцій	Необхідність кіберзахисту та технічного забезпечення	Скорочення часу обігу фінансових ресурсів
Хмарні фінансові сервіси	Використання онлайн-платформ для управління фінансами	Доступність даних та мобільність управління	Дистанційний контроль фінансових процесів	Ризики кібербезпеки	Підвищення гнучкості фінансового управління

Джерело: складено автором

Це дозволяє більш ефективно управляти запасами, оптимізувати обсяги закупівель та своєчасно реагувати на зміни ринкової кон'юнктури. Використання сучасних аналітичних платформ також сприяє підвищенню ефективності управління дебіторською заборгованістю шляхом оцінки платоспроможності контрагентів та прогнозування ризиків неповернення коштів.

Одним із найбільш поширених інноваційних підходів до управління запасами є концепція Just-in-Time (JIT), яка передбачає постачання матеріальних ресурсів безпосередньо в момент їх використання у виробничому процесі. Для гірничо-металургійних підприємств повне застосування цієї концепції є складним через специфіку виробництва та ризики перебоїв у логістиці, особливо в умовах воєнного стану. Проте окремі елементи системи JIT можуть бути ефективно використані для оптимізації складських запасів, скорочення витрат на зберігання та прискорення оборотності оборотних активів.

Суттєве значення для підвищення ефективності управління оборотними активами має впровадження сучасних логістичних технологій. Використання цифрових платформ управління ланцюгами постачання (Supply Chain Management) дозволяє підприємствам координувати взаємодію з постачальниками та споживачами, оптимізувати транспортні маршрути та знижувати логістичні витрати. Для підприємств гірничо-металургійного комплексу це є особливо актуальним, оскільки воєнні дії призвели до суттєвого ускладнення логістичних процесів, блокування окремих транспортних шляхів та збільшення термінів доставки сировини і готової продукції.

Важливим напрямом інноваційного управління оборотними активами є оптимізація дебіторської заборгованості. У сучасній практиці підприємства активно застосовують факторинг, електронний документообіг, автоматизовані системи контролю платежів та скорингові моделі оцінки контрагентів. Використання факторингових операцій дозволяє прискорити надходження грошових коштів і зменшити потребу у зовнішньому фінансуванні.

Автоматизовані системи моніторингу дебіторської заборгованості забезпечують оперативний контроль за станом розрахунків і дозволяють своєчасно виявляти прострочені платежі.

Особливу роль у системі управління оборотними активами відіграє управління грошовими потоками. У сучасних умовах підприємства активно впроваджують системи cash-flow management, які дозволяють прогнозувати рух грошових коштів, контролювати ліквідність та забезпечувати платоспроможність підприємства. Використання сучасних фінансових технологій, зокрема електронного банкінгу, автоматизованих платіжних систем та цифрових фінансових платформ, сприяє підвищенню швидкості фінансових операцій і скороченню часу обігу грошових коштів.

Для підприємств гірничо-металургійного комплексу важливим інноваційним напрямом є також впровадження принципів ESG-менеджменту (Environmental, Social and Governance). Раціональне використання ресурсів, енергоефективність та екологізація виробництва сприяють скороченню витрат і підвищенню ефективності використання оборотних активів. Наприклад, впровадження енергоощадних технологій дозволяє зменшити витрати на енергоресурси, а переробка виробничих відходів — скоротити потребу в первинній сировині. Це позитивно впливає на структуру оборотних активів та загальну фінансову стійкість підприємства.

У сучасних умовах важливого значення набуває також ризик-орієнтований підхід до управління оборотними активами. Воєнні ризики, інфляційні процеси, коливання валютного курсу та нестабільність зовнішніх ринків вимагають від підприємств формування гнучкої системи фінансового управління. Для цього застосовуються методи сценарного аналізу, stress-testing та фінансового моделювання, які дозволяють оцінювати можливі наслідки кризових ситуацій та розробляти заходи щодо мінімізації фінансових втрат.

Інноваційні підходи до управління оборотними активами також передбачають використання сучасних методів фінансування. Підприємства активно залучають короткострокові кредитні лінії, факторингові послуги,

комерційний кредит та інші фінансові інструменти, що дозволяють забезпечити безперервність операційної діяльності. Водночас важливим завданням є підтримання оптимального співвідношення між власними та позиковими джерелами фінансування оборотних активів, оскільки надмірна залежність від зовнішніх ресурсів підвищує фінансові ризики підприємства.

Таким чином, інноваційні підходи до управління оборотними активами гірничо-металургійних підприємств базуються на поєднанні сучасних цифрових технологій, автоматизації фінансових процесів, використанні аналітичних систем та впровадженні новітніх методів фінансового менеджменту. Їх застосування дозволяє підвищити ефективність використання оборотного капіталу, прискорити його оборотність, зміцнити фінансову стійкість підприємства та забезпечити його адаптацію до складних умов сучасного економічного середовища. Особливої актуальності це набуває для підприємств гірничо-металургійного комплексу України, які функціонують в умовах воєнного стану, високої економічної невизначеності та посилення глобальної конкуренції.

3.2. Оптимізація структури та джерел фінансування оборотних активів ПрАТ «Камет-Сталь»

Ефективність управління оборотним капіталом залежить від вибору політики комплексного оперативного управління поточними активами і поточними пасивами. У науковій літературі ці питання розглянуто у роботі Брігхем Є. [4, 24]

Детальний аналіз політики управління оборотними активами ПрАТ „Камет-Сталь” представлено у таблиці 3.1. Розрахунки ґрунтуються на фінансовій звітності підприємства (див. дод. А, Б, В). Види політики управління активами можна класифікувати в такий спосіб.

Низька частка оборотних активів у загальній структурі активів підприємства разом із коротким періодом їх оборотності свідчить про

застосування жорсткої або рестриктивної політики управління оборотними активами. Такий підхід характерний для підприємств, що функціонують у відносно стабільних і прогнозованих економічних умовах або змушені максимально скорочувати витрати та економити фінансові ресурси. Перевагою цієї політики є можливість підвищення рентабельності активів завдяки прискоренню їх оборотності та мінімізації обсягів коштів, відволіканих в оборотні активи. Водночас надмірне скорочення поточних активів може призвести до виникнення перебоїв у виробничо-господарській діяльності, порушення синхронності грошових потоків і появи ризику технічної неплатоспроможності підприємства.

Таблиця 3.2.

**Вплив вибору політики управління поточними активами на
фінансові результати діяльності ПрАТ „Камет-Сталь”**

Показник	2023	2024	2025
Середній розмір активів, тис. грн.	38605512	46866324	52947994
у тому числі:			
Фіксовані активи, тис.грн.	6565846	7507893,5	8434684
Поточні активи, тис.грн.	32039666	39358430,5	44513310
Питома вага поточних активів, %	82,99	83,98	84,07
Виручка від реалізації, тис.грн.	43071732	52388174	58780443
Оборотність активів, раз	1,34	1,33	1,32
Чистий прибуток, тис. грн.	-912333	-237705	961340
Рентабельність активів, %	-2,85	-0,60	2,16

Джерело: розрахунки автора

Натомість збільшення обсягів дебіторської заборгованості з метою стимулювання збуту продукції, формування значних запасів та висока частка оборотних активів у структурі майна підприємства є ознаками м'якої або гнучкої політики управління оборотними активами. За такого підходу оборотність поточних активів, як правило, сповільнюється, однак

підприємство отримує додатковий рівень ліквідності та фінансової гнучкості. Це дозволяє своєчасно реагувати на непередбачені витрати, забезпечувати стабільність виробничого процесу та підтримувати безперервність господарської діяльності навіть в умовах економічної нестабільності.

Аналіз даних таблиці 3.2 свідчить про поступове зростання активів ПрАТ «Камет-Сталь» у 2023–2025 роках та одночасне підвищення ефективності їх використання. Середній розмір активів збільшився з 38 605 512 тис. грн у 2023 році до 52 947 994 тис. грн у 2025 році, що відображає розширення масштабів діяльності підприємства. При цьому частка поточних активів у структурі майна залишається стабільно високою та зростає з 82,99% до 84,07%, що свідчить про збереження орієнтації підприємства на оборотний капітал і підтримання високого рівня ліквідності.

Виручка від реалізації продукції демонструє стійке зростання — з 43 071 732 тис. грн у 2023 році до 58 780 443 тис. грн у 2025 році. Однак коефіцієнт оборотності активів дещо знижується з 1,34 до 1,32 разів, що означає незначне уповільнення швидкості їх використання через більш швидке зростання активів порівняно з виручкою. Незважаючи на це, фінансові результати підприємства суттєво покращуються: чистий збиток у 2023 році (-912 333 тис. грн) поступово скорочується у 2024 році (-237 705 тис. грн), а у 2025 році підприємство виходить на прибутковий рівень (961 340 тис. грн). Відповідно рентабельність активів змінюється з -2,85% до 2,16%, що свідчить про підвищення ефективності використання ресурсів. (табл. 3.2.)

З позицій методики Брігхема така структура активів і їх динаміка відповідає гнучкій (консервативній) політиці управління поточними активами, оскільки підприємство утримує високу частку оборотних активів у загальній структурі майна (понад 80%), що забезпечує високий рівень ліквідності та фінансової стійкості. Водночас незначне зниження оборотності активів і поступове покращення прибутковості свідчать про наявність елементів адаптації, тобто часткового наближення до більш збалансованої моделі управління.

Отже, у досліджуваному періоді ПрАТ «Камет-Сталь» реалізує гнучку

(консервативну) політику управління поточними активами з елементами адаптивного підходу, що забезпечує високий рівень ліквідності, поступове зростання прибутковості та загальне підвищення ефективності використання оборотного капіталу, хоча й супроводжується певним уповільненням оборотності активів.

На підприємстві впроваджено жорстку систему контролю виробничої діяльності, зокрема щодо формування та регулювання цін на сировину, матеріали та інші матеріально-технічні ресурси, що надходять на комбінат. Значний позитивний ефект забезпечує оновлена стратегія реалізації продукції на світових ринках. Важливу роль у підвищенні конкурентоспроможності відіграє системна робота над покращенням якості продукції, яка відповідає світовим стандартам, а також високий рівень організації виробничих процесів. Підвищення ефективності виробництва дозволяє знижувати витрати на одиницю продукції та, відповідно, її собівартість.

Окрему увагу на підприємстві приділено заходам із загальної економії ресурсів. Діє жорсткий контроль витратних коефіцієнтів у всіх виробничих підрозділах. Економічна служба комбінату здійснює регулярний моніторинг основних економічних показників тричі на місяць (кожні десять днів) та за результатами аналізу вносить необхідні корективи з метою недопущення перевищення планових витрат.

Система управління витратами базується на бюджетуванні. Основними завданнями бюджетування на підприємстві є: забезпечення безперервної виробничо-господарської діяльності при мінімізації витрат на основі чинних норм і нормативів витрачання матеріально-технічних та енергетичних ресурсів; досягнення позитивного фінансового результату за підсумками звітного періоду; раціональний розподіл грошових ресурсів між підрозділами для повного забезпечення потреб виробництва; контроль за формуванням повної собівартості продукції; управління кредиторською та дебіторською заборгованістю; оптимізація податкового навантаження.[21]

Бюджет витрат підприємства формується з метою ефективного використання активів для виконання виробничої програми та складається на

місячній основі. Його структура включає три основні складові: виробничий, невиробничий та інвестиційний бюджети. Основна увага зосереджена на виробничому бюджеті, який охоплює сукупність витрат, необхідних для здійснення виробничої діяльності та розвитку соціальної інфраструктури підприємства. Усі витрати поділяються на умовно-змінні та умовно-постійні, при цьому особливу увагу приділено плануванню та контролю саме умовно-змінних витрат.

Для підвищення ефективності управління оборотними активами на підприємстві створено центр управління витратами, який координує процес формування бюджетів та контролює їх виконання. Система бюджетного управління охоплює всі структурні підрозділи підприємства, що забезпечує комплексний контроль витрат і підвищує ефективність використання ресурсів.

Жорстка політика управління пасивами характеризується домінуванням короткострокових джерел фінансування у структурі капіталу підприємства. У цьому випадку підприємство значною мірою покладається на короткострокові кредити, що активізує дію ефекту фінансового важеля. Водночас зростає навантаження на постійні витрати через необхідність сплати відсотків за залучені кошти. Це також посилює виробничий важіль, однак його вплив є менш вираженим порівняно з використанням довгострокового кредитування, яке зазвичай є дорожчим за вартістю обслуговування.

М'яка політика управління пасивами, навпаки, передбачає переважне фінансування активів за рахунок власного капіталу та довгострокових джерел залучення коштів. Такий підхід забезпечує вищий рівень фінансової стійкості та зниження ризиків ліквідності, оскільки підприємство менш залежить від короткострокових зобов'язань і коливань умов кредитування.

Аналіз даних таблиці 3.3 свідчить про поступові зміни у структурі джерел фінансування ПрАТ «Камет-Сталь» протягом 2023–2025 років, однак загалом система фінансування залишається значною мірою залежною від короткострокових зобов'язань.

У 2023–2024 роках підприємство характеризувалося від'ємним власним капіталом (-985 042,5 тис. грн та -699 674,5 тис. грн відповідно), що свідчило

про критичну диспропорцію в структурі пасивів та фактичну втрату фінансової стійкості. У 2025 році ситуація суттєво покращується — власний капітал стає позитивним (572 391 тис. грн), що є важливою позитивною тенденцією та свідчить про відновлення фінансової рівноваги підприємства.

Таблиця 3.3

Оцінка політики управління пасивами ПрАТ „Камет-Сталь”

Показник	2023	2024	2025
Власний капітал, тис.грн	-985042,5	-699674,5	572391
Довгострокові зобов'язання, тис.грн	252589,5	418710,5	573513,5
Поточні зобов'язання, тис.грн	39337965	47147288	51802089,5
Всього джерел фінансування майна, тис.грн.	38605512	46866324	52947994
Частка власного капіталу та довгострокових пасивів, %	-2,55	-1,49	1,08
Частка короткострокової заборгованості, %	101,90	100,60	97,84

Джерело: розрахунки автора

Довгострокові зобов'язання демонструють поступове зростання протягом усього періоду — з 252 589,5 тис. грн у 2023 році до 573 513,5 тис. грн у 2025 році, що вказує на певне посилення ролі довгострокових джерел фінансування. Водночас їх частка у структурі джерел залишається незначною.

Поточні зобов'язання є домінуючим джерелом фінансування діяльності підприємства і мають стабільну тенденцію до зростання — з 39 337 965 тис. грн у 2023 році до 51 802 089,5 тис. грн у 2025 році. Це свідчить про високу залежність підприємства від короткострокового фінансування та використання переважно кредиторської заборгованості як основного джерела покриття потреб у капіталі.

Частка власного капіталу та довгострокових зобов'язань у структурі пасивів є дуже низькою: у 2023–2024 роках вона є від'ємною (-2,55% та -1,49%), а у 2025 році лише незначно зростає до 1,08%. Це підтверджує переважання короткострокових джерел фінансування та вказує на слабку

капіталізацію підприємства.

Водночас частка короткострокової заборгованості залишається надзвичайно високою — понад 100% у 2023–2024 роках і 97,84% у 2025 році. Незначне зниження цього показника у 2025 році свідчить про певне покращення структури пасивів, однак загалом фінансова модель підприємства залишається орієнтованою на короткострокове фінансування.

Узагальнюючи, можна зробити висновок, що протягом 2023–2025 років ПрАТ «Камет-Сталь» поступово виходить із стану критичної фінансової незбалансованості, однак його пасиви все ще характеризуються високою концентрацією короткострокових зобов'язань. У 2023–2024 роках підприємство фактично функціонувало в умовах жорсткої політики управління пасивами з домінуванням короткострокових джерел та від'ємним власним капіталом. У 2025 році спостерігається перехід до більш збалансованої структури капіталу, однак остаточно змінити характер політики не вдалося.

Отже, політика управління пасивами підприємства може бути охарактеризована як жорстка з ознаками поступового переходу до більш збалансованої (адаптивної) моделі, що супроводжується зростанням власного капіталу та незначним підвищенням частки довгострокових джерел фінансування.

Проведений аналіз свідчить, табл. 3.4., що протягом досліджуваного періоду політика управління оборотним капіталом ПрАТ «Камет-Сталь» зазнала суттєвих змін. Якщо у 2018–2019 роках підприємство дотримувалося гнучкої (м'якої) моделі як щодо активів, так і щодо пасивів, то надалі відбулося поступове ускладнення та диференціація підходів. У 2020 році сформувалася більш помірна модель управління активами, тоді як у 2023–2025 роках спостерігається закріплення гнучкої (консервативної) політики щодо активів на фоні жорсткої політики управління пасивами.

Таким чином, на підприємстві сформувався дисбаланс між політикою управління активами та джерелами їх фінансування: оборотні активи утримуються на високому рівні (що відповідає гнучкій політиці), тоді як

пасиви характеризуються домінуванням короткострокових зобов'язань (жорстка політика). Така невідповідність підвищує фінансові ризики та створює додатковий тиск на ліквідність підприємства.

Таблиця 3.4.

**Види політики управління оборотним капіталом та його
джерелами на базовому підприємстві**

Період	Політика управління поточними активами	Політика управління поточними пасивами
2023	Гнучка (консервативна)	Жорстка
2024	Гнучка (консервативна з елементами адаптації)	Жорстка
2025	Гнучка (перехід до збалансованої)	Жорстка з елементами адаптації
Вектор руху	Посилення контролю за оборотними активами (особливо дебіторською заборгованістю та запасами), поступова оптимізація структури ліквідних активів;	Збереження високої залежності від короткострокових зобов'язань із повільним переходом до більш збалансованої структури фінансування

Джерело: складено автором

У 2025 році підприємство демонструвало активне зростання оборотних активів, однак їх структура стає менш ліквідною через різке збільшення запасів та іншої дебіторської заборгованості. Спостерігається критичне зниження грошових коштів у 2025 р., що створює ризики ліквідності. Фінансування оборотних активів переважно здійснюється за рахунок поточних зобов'язань, що формує високу фінансову залежність. Позитивною тенденцією є відновлення власного капіталу та перехід до прибуткової діяльності.

Для забезпечення збалансованого розвитку фінансової політики підприємству доцільно узгодити підходи до управління активами і пасивами. Зокрема, рекомендується:

- Зменшити обсяги дебіторської заборгованості шляхом посилення кредитної політики та скорочення термінів розрахунків із покупцями.
- Оптимізувати структуру оборотних активів шляхом недопущення надлишкового накопичення запасів і готової продукції.

- Збільшити частку довгострокових джерел фінансування для зниження залежності від короткострокових зобов'язань.
- Забезпечити узгодженість політики управління активами і пасивами з метою формування єдиної збалансованої (адаптивної) моделі фінансового управління.
- Посилити контроль за ліквідністю та впровадити систему регулярного моніторингу оборотного капіталу для своєчасного виявлення фінансових дисбалансів.

Реалізація зазначених заходів дозволить підвищити фінансову стійкість підприємства, покращити структуру капіталу та забезпечити більш ефективне використання оборотних активів.

Таблиця 3.5.

Прогнозна структура оборотних активів на 2026 рік (оцінка тренду)

Показник	2025, тис. грн	Прогноз 2026, тис. грн	Зміна
Оборотні активи	46 252 783	44 722 184	-1 530 599
Запаси	8 446 357	9 200 000	753 643
Дебіторська заборгованість за продукцію	19 230 234	18 500 000	-730 234
Інша дебіторська заборгованість	16 050 602	14 000 000	-2 050 602
Грошові кошти	403 406	900 000	496 594
Інші оборотні активи	2 122 184	2 122 184	0

Джерело: розрахунки автора

Рекомендується: зменшити частку іншої дебіторської заборгованості шляхом посилення контролю розрахунків; оптимізувати рівень запасів для недопущення заморожування оборотних коштів; збільшити частку власних та довгострокових джерел фінансування; відновити мінімально необхідний рівень грошових коштів для забезпечення ліквідності; зменшити залежність від короткострокових зобов'язань через реструктуризацію боргу. (табл. 3.5. та 3.6.).

Підприємству необхідно дотримуватися збалансованого підходу до управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, відповідно до якого залучення та використання позикових коштів не повинно погіршувати

ліквідність і фінансову стійкість підприємства, а також створювати ризики порушення зобов'язань перед контрагентами та державою. Аналіз діяльності ПрАТ «Камет-Сталь» свідчить про те, що в досліджуваному періоді це правило дотримувалося не повною мірою, що стало однією з причин недостатнього рівня ліквідності та високої залежності від короткострокових джерел фінансування.

Таблиця 3.6.

Прогнозні джерела фінансування ПрАТ «Камет-Сталь»

Показник	2025, тис. грн	Прогноз 2026, тис. грн	Зміна
Власний капітал	1 083 800	1 800 000	716 200
Довгострокові зобов'язання	596 424	650 000	53 576
Кредиторська заборгованість	40 207 538	40 207 538	0
Інші поточні зобов'язання	15 249 578	306 006	-14 943 572

Джерело: розрахунки автора

У межах удосконалення системи управління дебіторською заборгованістю доцільно впровадити чітку процедуру контролю розрахунків із покупцями. Така система має передбачати визначення термінів та форм попереднього і подальшого інформування клієнтів щодо наближення строків платежів, регламентування умов пролонгації комерційного кредиту, а також встановлення механізмів роботи з проблемною заборгованістю, включаючи можливість ініціювання процедур банкрутства щодо неплатоспроможних дебіторів. Це сприятиме прискоренню обігу коштів, зниженню ризику неповернення дебіторської заборгованості та покращенню платоспроможності підприємства.

Для наочного зображення оптимальної політики комплексного оперативного управління поточними активами і поточними пасивами ПрАТ „Камет-Сталь” розрахуємо прогнозні показники ліквідності, таблиця 3.7.

Прогнозні показники ліквідності ПрАТ «Камет-Сталь» свідчать про очікуване покращення платоспроможності підприємства у 2026 році внаслідок

реалізації заходів щодо оптимізації структури оборотних активів та джерел їх фінансування. Усі коефіцієнти ліквідності демонструють позитивну динаміку, що підтверджує підвищення фінансової стійкості підприємства.

Таблиця 3.7.

Прогнозні показники ліквідності ПрАТ «Камет-Сталь»

Показники ліквідності	2025	прогноз 2026	Зміна
абсолютна	0,0073	0,0222	0,015
критична	0,6435	0,8244	0,181
поточна	0,8340	1,1039	0,270

Джерело: розрахунки автора

Коефіцієнт абсолютної ліквідності зріс з 0,0073 у 2025 році до прогнозного значення 0,0222 у 2026 році, тобто на 0,015. Незважаючи на те, що показник залишається нижчим за нормативне значення, його зростання свідчить про збільшення частки найбільш ліквідних активів у структурі оборотного капіталу та певне покращення здатності підприємства негайно погашати поточні зобов'язання за рахунок грошових коштів і їх еквівалентів.

Коефіцієнт критичної ліквідності зріс з 0,6435 до 0,8244, або на 0,181. Це свідчить про покращення можливостей підприємства виконувати короткострокові зобов'язання за рахунок найбільш мобільних оборотних активів без урахування запасів. Позитивна динаміка показника пояснюється прогнозованим скороченням дебіторської заборгованості та збільшенням обсягу грошових коштів.

Коефіцієнт поточної ліквідності підвищився з 0,8340 до 1,1039, тобто на 0,270. Досягнення значення понад 1,0 свідчить про те, що прогнозний обсяг оборотних активів уже перевищуватиме поточні зобов'язання підприємства, що є важливою ознакою фінансової стабілізації та підвищення рівня платоспроможності.

Загалом прогнозна динаміка показників ліквідності підтверджує ефективність запропонованих заходів щодо вдосконалення політики

управління оборотними активами та поточними пасивами ПрАТ «Камет-Сталь». Очікується поступове зниження залежності підприємства від короткострокових джерел фінансування, покращення структури оборотного капіталу та підвищення здатності своєчасно виконувати поточні фінансові зобов'язання.

Висновки до розділу 3

Узагальнюючи результати дослідження сучасних підходів до фінансування та управління оборотними активами ПрАТ «Камет-Сталь», доцільно зазначити, що в умовах воєнного стану, нестабільності зовнішніх ринків та посилення конкурентного тиску ефективне управління оборотним капіталом стає одним із ключових факторів забезпечення фінансової стійкості підприємства. Для підприємств гірничо-металургійного комплексу оборотні активи мають стратегічне значення, оскільки саме вони забезпечують безперервність виробничого процесу, підтримання ліквідності, своєчасність розрахунків із контрагентами та стабільність грошових потоків.

Проведене дослідження показало, що сучасний стан гірничо-металургійного комплексу України характеризується високим рівнем ризиків і значними викликами у сфері управління оборотними активами. Скорочення обсягів виробництва сталі, зниження експортних поставок, ускладнення логістичних процесів, підвищення вартості сировини та енергоресурсів суттєво впливають на структуру й ефективність використання оборотного капіталу підприємств. У таких умовах підприємства змушені формувати додаткові запаси сировини та матеріалів для забезпечення безперервності виробництва, що призводить до уповільнення оборотності оборотних активів і відволікання значних фінансових ресурсів із господарського обороту.

Встановлено, що для ПрАТ «Камет-Сталь» характерною є висока частка оборотних активів у загальній структурі майна, що відповідає специфіці металургійного виробництва. Разом із тим у структурі оборотних активів

спостерігається суттєве зростання запасів та іншої поточної дебіторської заборгованості, що свідчить про підвищення потреби у фінансуванні операційного циклу та одночасне зростання ризику втрати ліквідності. Наявність значних обсягів дебіторської заборгованості негативно впливає на швидкість обігу коштів і збільшує потребу підприємства у зовнішніх джерелах фінансування.

Аналіз підходів до управління оборотними активами показав, що в сучасних умовах традиційні методи фінансового управління вже не забезпечують достатнього рівня ефективності. Саме тому важливого значення набуває впровадження інноваційних підходів, заснованих на цифровізації фінансово-господарських процесів, автоматизації управління запасами, використанні систем прогностичної аналітики та сучасних технологій фінансового менеджменту. Впровадження ERP-систем, цифрового управління ланцюгами постачання, електронного документообігу та систем cash-flow management дозволяє підприємствам підвищити оперативність управлінських рішень, скоротити тривалість операційного циклу та покращити контроль за використанням оборотного капіталу.

Особливого значення для підприємств гірничо-металургійного комплексу набуває використання сучасних інструментів прогнозування та управління ризиками. Воєнна нестабільність, валютні коливання, інфляційні процеси та ризики порушення логістики потребують формування гнучкої системи управління оборотними активами, здатної швидко адаптуватися до змін зовнішнього середовища. У зв'язку з цим доцільним є застосування методів stress-testing, сценарного аналізу та фінансового моделювання, що дозволяють прогнозувати можливі кризові ситуації та своєчасно розробляти заходи щодо мінімізації фінансових втрат.

Важливим напрямом удосконалення управління оборотними активами є оптимізація дебіторської заборгованості. Для ПрАТ «Камет-Сталь» актуальним залишається впровадження системи постійного моніторингу платіжної дисципліни контрагентів, автоматизованого контролю строків погашення заборгованості, а також використання факторингових операцій як

інструменту прискорення обігу грошових коштів. Раціональне управління дебіторською заборгованістю дозволить знизити дефіцит ліквідних коштів, скоротити тривалість фінансового циклу та підвищити платоспроможність підприємства.

Проведене дослідження також підтвердило необхідність удосконалення системи управління запасами. Для підприємств металургійної галузі формування значних запасів є вимушеним заходом в умовах нестабільності постачання та ризиків перебоїв логістики. Проте надмірне накопичення запасів призводить до зниження оборотності активів і збільшення витрат на їх утримання. Тому перспективним напрямом є часткове впровадження концепції Just-in-Time та сучасних систем Supply Chain Management, які дозволяють оптимізувати обсяги запасів, скоротити складські витрати та підвищити ефективність використання оборотного капіталу.

Окрему увагу слід приділити управлінню грошовими потоками підприємства. В умовах високої залежності від короткострокових джерел фінансування підтримання достатнього рівня ліквідності є необхідною умовою фінансової стабільності ПрАТ «Камет-Сталь».

Ефективне управління оборотними активами є необхідною умовою забезпечення фінансової стійкості та конкурентоспроможності ПрАТ «Камет-Сталь». У сучасних умовах підприємство має орієнтуватися на впровадження інноваційних фінансових технологій, цифровізацію управлінських процесів, оптимізацію структури оборотних активів та вдосконалення системи фінансування оборотного капіталу. Реалізація запропонованих заходів сприятиме прискоренню оборотності активів, підвищенню ліквідності, зниженню фінансових ризиків і забезпеченню стабільного функціонування підприємства в умовах високої економічної невизначеності.

Отже, проведене дослідження дозволило визначити основні напрями оптимізації структури та джерел фінансування оборотних активів ПрАТ «Камет-Сталь» в умовах високої економічної нестабільності та зростання фінансових ризиків. Аналіз показав, що у 2023–2025 роках підприємство дотримувалося гнучкої (консервативної) політики управління оборотними

активами, що проявлялося у стабільно високій частці поточних активів у структурі майна — понад 82 %. Зокрема, у 2025 році частка оборотних активів становила 84,07 %, а їх загальний обсяг досяг 44 513 310 тис. грн. Такий підхід дозволив підтримувати безперервність виробничого процесу та певний рівень фінансової стійкості, однак водночас призвів до уповільнення оборотності активів та надмірного накопичення окремих елементів оборотного капіталу.

Незважаючи на складні умови функціонування, підприємство демонструє позитивну динаміку фінансових результатів. Виручка від реалізації продукції зросла з 43 071 732 тис. грн у 2023 році до 58 780 443 тис. грн у 2025 році, тобто майже на 15,7 млрд грн.

Разом із тим проведений аналіз виявив суттєві проблеми у структурі джерел фінансування оборотних активів. Політика управління пасивами підприємства протягом досліджуваного періоду залишалася переважно жорсткою та характеризувалася надмірною залежністю від короткострокових зобов'язань. У 2025 році частка короткострокової заборгованості у структурі джерел фінансування становила 97,84 %, тоді як частка власного капіталу та довгострокових зобов'язань — лише 1,08 %. Незважаючи на те, що у 2025 році власний капітал підприємства вперше за досліджуваний період набув позитивного значення і становив 572 391 тис. грн, фінансова модель підприємства все ще залишається ризиковою через значну залежність від поточних зобов'язань.

Особливу загрозу для фінансової стабільності підприємства створює погіршення структури оборотних активів. У 2025 році спостерігалось суттєве зростання дебіторської заборгованості та запасів при одночасному критичному скороченні грошових коштів. Так, обсяг грошових коштів у 2025 році становив лише 403 406 тис. грн, що є недостатнім для підтримання належного рівня ліквідності. Значні обсяги іншої дебіторської заборгованості — 16 050 602 тис. грн — свідчать про відволікання значної частини оборотного капіталу з обігу та зростання ризику неповернення коштів.

У зв'язку з цим у роботі було запропоновано комплекс заходів щодо оптимізації структури оборотних активів та джерел їх фінансування.

Прогнозні розрахунки на 2026 рік передбачають скорочення загального обсягу оборотних активів до 44 722 184 тис. грн за рахунок зменшення дебіторської заборгованості, насамперед іншої дебіторської заборгованості на 2 050 602 тис. грн. Водночас прогнозується збільшення обсягу грошових коштів до 900 000 тис. грн, що має позитивно вплинути на платоспроможність підприємства та забезпечити більш стабільний рух грошових потоків.

Важливим напрямом удосконалення фінансової політики підприємства є також оптимізація структури джерел фінансування. Прогнозується збільшення власного капіталу до 1 800 000 тис. грн, а також зростання довгострокових зобов'язань до 650 000 тис. грн. Одночасно передбачається суттєве скорочення інших поточних зобов'язань — з 15 249 578 тис. грн до 306 006 тис. грн. Це дозволить зменшити залежність підприємства від короткострокового фінансування та підвищити рівень фінансової стійкості.

Результати прогнозних розрахунків свідчать про позитивний вплив запропонованих заходів на ліквідність підприємства. Коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2026 році прогнозується на рівні 0,0222 проти 0,0073 у 2025 році, коефіцієнт критичної ліквідності — 0,8244 проти 0,6435, а коефіцієнт поточної ліквідності зросте з 0,8340 до 1,1039. Особливо важливим є досягнення коефіцієнтом поточної ліквідності значення понад 1,0, що свідчить про перевищення оборотних активів над поточними зобов'язаннями та поступове відновлення платоспроможності підприємства.

Таким чином, запропоновані заходи щодо оптимізації структури оборотних активів і джерел їх фінансування дозволять ПрАТ «Камет-Сталь» підвищити ефективність використання оборотного капіталу, покращити ліквідність, знизити фінансові ризики та забезпечити більш збалансовану модель фінансового управління. Реалізація запропонованих рекомендацій сприятиме зміцненню фінансової стійкості підприємства, підвищенню його платоспроможності та створенню умов для стабільного функціонування й розвитку в умовах воєнної та економічної нестабільності.

ВИСНОВКИ

У результаті опрацювання літературних джерел автором здійснено уточнення сутності категорії «оборотні активи» підприємств гірничо-металургійного комплексу, які визначено як активи підприємства, що можуть бути представлені як у грошовій, так і в натуральній формі, забезпечують безперервність поточної господарської діяльності та повністю споживаються протягом одного операційного циклу. Таке трактування є обґрунтованим, оскільки враховує подвійний характер оборотних активів, які включають як матеріальні ресурси, так і грошові кошти, а також не обмежує їх використання жорсткими річними рамками, адже тривалість операційного циклу на підприємствах різних галузей може суттєво відрізнятися.

Оборотні активи промислових підприємств класифікуються за кількома ознаками, зокрема залежно від їх участі у кругообігу коштів, за підходами до планування та організації, а також за джерелами формування. Відповідно до першого критерію вони поділяються на ті, що авансуються в оборотні виробничі фонди, та ті, що авансуються у фонди обігу, що дозволяє більш глибоко оцінювати їх функціональну роль у виробничому процесі.

Показники оборотності оборотних коштів є важливим інструментом оцінювання ефективності використання ресурсів підприємства, оскільки дозволяють визначати результативність їх застосування та вплив факторів різних рівнів на фінансові результати діяльності. При цьому тривалість обороту безпосередньо залежить від середнього розміру оборотних активів та обсягу виручки від реалізації продукції.

Проведений аналіз макроекономічних чинників, що впливали на діяльність ПрАТ «Камет-Сталь», дозволяє зробити узагальнений висновок про формування складного та високоризикового зовнішнього середовища функціонування підприємства у 2023–2025 роках. Вирішальним фактором впливу залишаються наслідки повномасштабної війни, які визначають як загальний стан національної економіки, так і специфіку розвитку гірничо-металургійного комплексу України.

Встановлено, що галузь ГМК зазнала суттєвого скорочення виробничих показників, зокрема зниження виробництва сталі та залізної руди, а також втрати ключових сировинних джерел, що негативно вплинуло на обсяги внутрішнього виробництва та експортні можливості. Водночас галузь залишається важливою складовою економіки України, формуючи понад 5% ВВП та значну частку експортних надходжень.

Важливим макроекономічним викликом є відсутність системної державної підтримки металургійного сектору на рівні провідних країн світу, що призводить до зниження конкурентоспроможності українських підприємств. Додатковий тиск створюють високі виробничі витрати, зокрема через зростання цін на енергоресурси та запровадження європейських екологічних механізмів, таких як СВМ.

Суттєвий вплив на діяльність підприємства також мають логістичні обмеження, пов'язані з блокадою морських портів, що значно ускладнило експортні операції та змусило підприємства переорієнтуватися на альтернативні маршрути та ринки збуту. У цьому контексті позитивним фактором стало часткове відновлення роботи морського коридору у 2023 році, що забезпечило певну стабілізацію зовнішньоекономічної діяльності.

Окремо слід відзначити зміну географії експорту української металургійної продукції, де домінуючим напрямом став Європейський Союз. Це свідчить про поступову інтеграцію галузі в європейські виробничо-логістичні ланцюги, однак одночасно вказує на втрату традиційних ринків у регіонах MENA, Туреччині та інших країнах.

Макроекономічне середовище також характеризується високим рівнем інфляції, жорсткою монетарною політикою Національного банку України та уповільненням економічного зростання. Підвищення облікової ставки до 14,5–15,5% призвело до здорожчання кредитних ресурсів, що обмежує інвестиційні можливості підприємств та стримує процеси модернізації.

Загальна макроекономічна невизначеність, спричинена воєнними діями та нестабільністю зовнішніх ринків, ускладнює довгострокове планування діяльності підприємств та підвищує рівень фінансових і операційних ризиків.

У таких умовах ПрАТ «Камет-Сталь» змушене адаптувати свою діяльність до змін зовнішнього середовища, оптимізувати виробничі процеси та орієнтуватися на ринкові механізми ціноутворення.

Камет-Сталь є одним із провідних підприємств гірничо-металургійного комплексу України, що здійснює повний цикл виробництва металопродукції. Підприємство функціонує у формі приватного акціонерного товариства, що передбачає наявність статутного капіталу, поділеного на акції, та корпоративну систему управління. Основним видом економічної діяльності є виробництво чавуну, сталі та прокату, що визначає його стратегічне значення для національної економіки та експортного потенціалу держави.

Фінансові результати підприємства демонструють суттєве зростання масштабів діяльності. Після збиткових результатів у 2022–2024 роках у 2025 році підприємство отримало операційний прибуток у розмірі 1,27 млрд грн, а чистий прибуток становив 961,3 млн грн, що є ключовим позитивним результатом досліджуваного періоду.

Фінансовий стан підприємства характеризується неоднозначною динамікою. Показники ліквідності залишаються нижчими за нормативні значення, а коефіцієнт заборгованості зменшився з 1,03 до 0,97, що вказує на поступове зниження залежності від позикового капіталу.

Оборотні активи зросли до 48,5 млрд грн у 2026 році, однак чисті оборотні активи залишаються від’ємними (-6,9 млрд грн), що свідчить про збереження структурної залежності від короткострокових зобов’язань. Оборотність активів є стабільною, але низькою: коефіцієнт становить близько 1,32 раза, а період обороту перевищує 270 днів, що вказує на повільне обертання капіталу.

Аналіз структури та динаміки оборотних активів ПрАТ «Камет-Сталь» за 2023–2025 роки свідчить про їх суттєве зростання та одночасну трансформацію якісного складу, що відображає активізацію виробничо-господарської діяльності підприємства, але також посилення окремих фінансових ризиків.

У структурі оборотних активів у 2023 році домінувала дебіторська заборгованість за продукцію (58%), яка у 2025 році знизилася до 40%.

Водночас суттєво зросла інша поточна дебіторська заборгованість — з 13% до 33%, що є негативним сигналом, оскільки свідчить про накопичення менш контрольованих або менш ліквідних вимог до контрагентів. Це погіршує якість оборотних активів і підвищує ризики їх неповернення.

У цілому спостерігається розширення операційної діяльності, однак структура оборотних активів потребує оптимізації шляхом зменшення дебіторської заборгованості, підвищення частки грошових коштів та підвищення ефективності управління запасами для забезпечення стабільної ліквідності та фінансової стійкості підприємства.

Розрахунок чистих оборотних активів ПрАТ «Камет-Сталь» як різниці між оборотними активами та короткостроковими зобов'язаннями свідчить про їх стабільно від'ємне значення протягом 2023–2026 років.

Структура поточних зобов'язань характеризується їх значним зростанням. Основним джерелом є кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги, яка досягала максимального значення у 2024 році, а у 2025 році зменшилася до 38 646 893 тис. грн, що може свідчити про часткове погашення боргів перед постачальниками або зміну умов розрахунків. Значну нестабільність демонструють інші поточні зобов'язання, які у 2025 році різко зросли, що може бути пов'язано з накопиченням внутрішніх або податкових зобов'язань.

Оборотність оборотних активів характеризується відносною стабільністю з незначним погіршенням. Рентабельність оборотних активів демонструє позитивну динаміку. Підприємство характеризується одночасним зростанням оборотних активів і поточних зобов'язань, що формує значне навантаження на фінансову систему. При цьому зберігається від'ємний рівень чистих оборотних активів, що свідчить про структурний дефіцит власного оборотного капіталу. Оборотно́ість активів залишається відносно стабільною, але з тенденцією до уповільнення, тоді як рентабельність демонструє суттєве покращення і перехід до позитивних значень.

Проведене дослідження показало, що сучасний стан гірничо-металургійного комплексу України характеризується високим рівнем ризиків

і значними викликами у сфері управління оборотними активами. Скорочення обсягів виробництва сталі, зниження експортних поставок, ускладнення логістичних процесів, підвищення вартості сировини та енергоресурсів суттєво впливають на структуру й ефективність використання оборотного капіталу підприємств. У таких умовах підприємства змушені формувати додаткові запаси сировини та матеріалів для забезпечення безперервності виробництва, що призводить до уповільнення оборотності оборотних активів і відволікання значних фінансових ресурсів із господарського обороту.

Аналіз підходів до управління оборотними активами показав, що в сучасних умовах традиційні методи фінансового управління вже не забезпечують достатнього рівня ефективності. Саме тому важливого значення набуває впровадження інноваційних підходів, заснованих на цифровізації фінансово-господарських процесів, автоматизації управління запасами, використанні систем прогностичної аналітики та сучасних технологій фінансового менеджменту.

Особливого значення для підприємств гірничо-металургійного комплексу набуває використання сучасних інструментів прогнозування та управління ризиками.

Проведене дослідження також підтвердило необхідність удосконалення системи управління запасами. Тому перспективним напрямом є часткове впровадження концепції Just-in-Time та сучасних систем Supply Chain Management, які дозволяють оптимізувати обсяги запасів, скоротити складські витрати та підвищити ефективність використання оборотного капіталу.

Окрему увагу слід приділити управлінню грошовими потоками підприємства. В умовах високої залежності від короткострокових джерел фінансування підтримання достатнього рівня ліквідності є необхідною умовою фінансової стабільності ПрАТ «Камет-Сталь».

Аналіз показав, що у 2023–2025 роках підприємство дотримувалося гнучкої (консервативної) політики управління оборотними активами, що проявлялося у стабільно високій частці поточних активів у структурі майна — понад 82 %. Зокрема, у 2025 році частка оборотних активів становила 84,07 %,

а їх загальний обсяг досяг 44 513 310 тис. грн. Такий підхід дозволив підтримувати безперервність виробничого процесу та певний рівень фінансової стійкості, однак водночас призвів до уповільнення оборотності активів та надмірного накопичення окремих елементів оборотного капіталу.

Разом із тим проведений аналіз виявив суттєві проблеми у структурі джерел фінансування оборотних активів. Політика управління пасивами підприємства протягом досліджуваного періоду залишалася переважно жорсткою та характеризувалася надмірною залежністю від короткострокових зобов'язань.

У зв'язку з цим у роботі було запропоновано комплекс заходів щодо оптимізації структури оборотних активів та джерел їх фінансування. Прогнозні розрахунки на 2026 рік передбачають скорочення загального обсягу оборотних активів до 44 722 184 тис. грн за рахунок зменшення дебіторської заборгованості, насамперед іншої дебіторської заборгованості на 2 050 602 тис. грн. Водночас прогнозується збільшення обсягу грошових коштів до 900 000 тис. грн, що має позитивно вплинути на платоспроможність підприємства та забезпечити більш стабільний рух грошових потоків.

Важливим напрямом удосконалення фінансової політики підприємства є також оптимізація структури джерел фінансування. Прогнозується збільшення власного капіталу до 1 800 000 тис. грн, а також зростання довгострокових зобов'язань до 650 000 тис. грн. Одночасно передбачається суттєве скорочення інших поточних зобов'язань — з 15 249 578 тис. грн до 306 006 тис. грн. Це дозволить зменшити залежність підприємства від короткострокового фінансування та підвищити рівень фінансової стійкості.

Результати прогнозних розрахунків свідчать про позитивний вплив запропонованих заходів на ліквідність підприємства. Коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2026 році прогнозується на рівні 0,0222 проти 0,0073 у 2025 році, коефіцієнт критичної ліквідності — 0,8244 проти 0,6435, а коефіцієнт поточної ліквідності зросте з 0,8340 до 1,1039. Особливо важливим є досягнення коефіцієнтом поточної ліквідності значення понад 1,0, що свідчить про перевищення оборотних активів над поточними зобов'язаннями та поступове

відновлення платоспроможності підприємства.

Таким чином, запропоновані заходи щодо оптимізації структури оборотних активів і джерел їх фінансування дозволять ПрАТ «Камет-Сталь» підвищити ефективність використання оборотного капіталу, покращити ліквідність, знизити фінансові ризики та забезпечити більш збалансовану модель фінансового управління. Реалізація запропонованих рекомендацій сприятиме зміцненню фінансової стійкості підприємства, підвищенню його платоспроможності та створенню умов для стабільного функціонування й розвитку в умовах воєнної та економічної нестабільності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрій Глущенко. Від опори до вразливості: металургія України у 2025 р.
URL: <https://gmk.center/ua/infographic/vid-opori-do-vrazlivosti-metalurgiya-ukraini-u-2025-r/>. (дата звернення 11.05.2026)
2. Андрій Глущенко. Внесок ГМК до ВВП України склав 5,5% у 2025 році.
URL: <https://gmk.center/ua/news/vnesok-gmk-do-vvp-ukraini-sklav-5-5-u-2025-r/> (дата звернення 11.05.2026)
3. Андрій Шевчук. Українська металургія: новий етап розвитку. URL: <https://gmk.center/ua/posts/ukrainska-metalurgiya-novij-etap-rozvitku/> (дата звернення 05.05.2026)
4. Брігхем Є. Ф. Основи фінансового менеджменту / Євхен Ф. Брігхем; пер. з англ. В.Біленький, О.Медвідь, С.Лазаренко та ін.; наук.ред. О.Д.Василик, О.Д.Заруба. – К: Молодь, 2000. – 1000 с.
5. Вадим Колісніченко. «Каметсталь» виконала капремонт конвертера №2.
URL: <https://gmk.center/ua/news/kametstal-vikonala-kapremont-konvertera-2/> (дата звернення 05.05.2026)
6. Вадим Колісніченко. «Каметсталь» інвестує понад 2,5 млрд грн у модернізацію виробництва у 2025 році. Сайт ГМК Центр. URL: <https://gmk.center/ua/news/kametstal-investuie-ponad-2-5-mlrd-grn-u-modernizaciju-virobnictva-u-2025-roci/> (дата звернення 05.05.2026)
7. Вадим Колісніченко. «Каметсталь» у 2025 році освоїла 7 нових видів металопродукції. URL: <https://gmk.center/ua/news/kametstal-u-2025-roci-osvoila-7-novih-vidiv-metaloprodukcii/> (дата звернення 28.04.2026)
8. Вадим Колісніченко. «Каметсталь» у 2025 році сплатила майже 2 млрд грн податків. Сайт ГМК Центр. URL: <https://gmk.center/ua/news/kametstal-u-2025-roci-splatila-majzhe-2-mlrd-grn-podatviv/> (дата звернення 11.04.2026)
9. Гаватюк Л.С., Захарчук І.О. Теоретичні аспекти сутності управління оборотними активами підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2017. № 6(11). С. 107-110.

URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4805> (дата звернення 15.04.2026).

10. Галина Єрмоленко. «Каметсталь» у 2025 році виконала найамбітнішу за час війни програму капремонтів. URL: <https://gmk.center/ua/news/kametstal-u-2025-roci-vikonala-najambitnishu-za-chas-vijni-programu-kapremontiv/> (дата звернення 18.04.2026)

11. Зінченко С. Сім викликів української металургії в 2025 році та погляд у майбутнє. Сайт ГМК Центр. URL: <https://gmk.center/ua/opinion/sim-viklikiv-ukrainskoi-metalurgii-v-2025-roci-ta-poglyad-u-majbutnie/> (дата звернення 23.04.2026)

12. Ігнат'єва М.І., Олійник Т.О. Характеристика основних джерел фінансування оборотних коштів підприємств. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. Том 30 (69). № 5, 2019 URL: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/30_69_5/30_69_5_2/9.pdf (дата звернення 21.04.2026)

13. Інформація для акціонерів та стейкхолдерів - Інша інформація. Сайт ПрАТ Камет-сталь. URL: <https://ks.metinvestholding.com/index.php/home/informatsiya-dlya-aktsioneriv-ta-steykholderiv/2-uncategoris%20ed/42-insha-informatsiya> (дата звернення 21.04.2026)

14. Колос, Д., Короленко, Р. Удосконалення управління оборотними активами суб'єкта господарювання. *Економіка та суспільство*, 2025 (79). URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6725> (дата звернення 21.04.2026)

15. Левкович О.В., Черновіл М.С. Управління оборотними активами промислових підприємств в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2023. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2023_1_35 (дата звернення 15.04.2026).

16. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73.

17. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10

«Дебіторська заборгованість». Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 № 237.

18. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання». Наказ Міністерства фінансів України від 31.01.2000 № 20.

19. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 № 246.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99#Text>

20. Перевозова І.В., Павлова Г.Є. Управління оборотними активами підприємства та їх видами. *Економіка та суспільство*. 2021. № 26.
URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-12> (дата звернення 15.04.2026).

21. ПрАТ КАМЕТ-СТАЛЬ. Офіційний сайт холдингу «Метінвест» URL: <https://ks.metinvestholding.com/> (дата звернення 23.04.2026)

22. Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб. Закон України № 4196-IX від 09.01.2025. Відомості Верховної Ради, 2025, № 28-29, ст.94 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#n174> (дата звернення 28.04.2026)

23. Ситник Н. С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф. Фінанси підприємств: навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. - 402 с.

24. Скаско О.І., Майор О.В., Тимчишин-Чемеріс Ю.В., Нашкерська М.М., Виклюк М.М., Килин О.В. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. Львів: Растр-7, 2018. 416 с.

25. Тютюнник Я.В. Сучасні підходи до визначення економічної сутності оборотних активів підприємства. *Економіка та держава*. 2021. № 4. С. 157-162. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4923&i=26> (дата звернення 04.05.2026)

26. Фінанси підприємств: підручник. О.Б.Курило, Л.П.Бондаренко, О.І.Вівчар, О.М. Чубка. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. — 340 с.

27. Фінансова аналітика ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ». URL: <https://clarity-project.info/edr/05393085/finances> (дата звернення 02.05.2026)

28. Фінансова звітність ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ за 2022 рік. URL:

https://clarity-project.info/edr/05393085/yearly-finances?current_year=2022 (дата звернення 02.05.2026)

29. Фінансова звітність ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ» за 2023 рік. URL: https://clarity-project.info/edr/05393085/yearly-finances?current_year=2023 (дата звернення 02.05.2026)

30. Фінансова звітність ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ» за 2024 рік. URL: https://clarity-project.info/edr/05393085/yearly-finances?current_year=2024 (дата звернення 02.05.2026)

31. Фінансова звітність ПрАТ «КАМЕТ-СТАЛЬ» за 2025 рік. URL: https://clarity-project.info/edr/05393085/yearly-finances?current_year=2025 (дата звернення 02.05.2026)

32. Хохлов М.П., Щербань О.Д., Крилова М.А. Поняття оборотних активів підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2019. № 31. С. 409-414. URL: <https://international-relations-tourism.karazin.ua/Shcherban> (дата звернення 15.04.2026).

33. Чобіток В.І., Пятилокотова К.С. Управління оборотними активами підприємства: теоретичний аспект. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2013. № 41. С. 230-234. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vetp_2013_41_59 (дата звернення 15.04.2026).

34. Чубка О., Юськова Д. Формування запасів підприємства та ступінь їх ліквідності порівняно з іншими складовими оборотних активів. *Підприємництво та інновації*. №38, Грудень 2025, с. 47-51. URL: <https://www.ei-journal.in.ua/index.php/journal/article/view/863> (дата звернення 02.05.2026)

02.06.2026

В.Ю.Заклепна

Додаток А

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КАМЕТ-СТАЛЬ"

#05393085

Дата звіту

25.02.2026

Період

2025 рік, 12 міс

Бухгалтер

[ІВАНОВА ОЛЕНА АНАТОЛІЙВНА](#)

КАТОТТГ

UA12040150010056523

Кількість працівників

7 224

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	35 076	19 433
первісна вартість	1001	165 298	166 266
накопичена амортизація	1002	-130 222	-146 833
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2 153 731	1 677 830
Основні засоби	1010	5 977 684	6 733 391
первісна вартість	1011	6 282 875	8 718 022
знос	1012	-305 191	1 984 631
Інвестиційна нерухомість	1015	0	-
первісна вартість	1016	0	-
знос	1017	0	-
Довгострокові біологічні активи	1020	0	-
первісна вартість	1021	0	-
накопичена амортизація	1022	0	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	-
інші фінансові інвестиції	1035	0	-
1036	1036	0	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	81 231	-
Відстрочені податкові активи	1045	33 527	157 465
Гудвіл	1050	0	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	-
Інші необоротні активи	1090	0	-
Усього за розділом I	1095	8 281 249	8 588 119
II. Оборотні активи Запаси	1100	3 677 305	8 446 357
Виробничі запаси	1101	2 847 325	6 280 767
Незавершене виробництво	1102	664 251	1 110 608
Готова продукція	1103	165 729	1 054 982
Товари	1104	0	-
Поточні біологічні активи	1110	0	-
Депозити перестрахування	1115	0	-
Векселі одержані	1120	0	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	25 510 347	19 230 234
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	1 812 864	442 380
з бюджетом	1135	868 709	1 371 223
у тому числі з податку на прибуток	1136	266 049	3 087
з нарахованих доходів	1140	0	-
із внутрішніх розрахунків	1145	0	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 653 326	16 050 602

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	2 640 739	403 406
Готівка	1166	0	-
Рахунки в банках	1167	2 640 739	403 406
Витрати майбутніх періодів	1170	346 391	482 835
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	-
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	-
резервах незароблених премій	1183	0	-
інших страхових резервах	1184	0	-
Інші оборотні активи	1190	2 967 718	2 122 184
Усього за розділом II	1195	40 477 399	48 549 221
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	-
Баланс	1300	48 758 648	57 137 340

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	170 584	170 584
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	-
Капітал у дооцінках	1405	2 013 719	1 693 160
Додатковий капітал	1410	22 931	22 931
Емісійний дохід	1411	22 931	22 931
Накопичені курсові різниці	1412	0	-
Резервний капітал	1415	0	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-2 146 252	-802 875
Неоплачений капітал	1425	0	-
Вилучений капітал	1430	0	-
Інші резерви	1435	0	-
Усього за розділом I	1495	60 982	1 083 800
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	-
Пенсійні зобов'язання	1505	533 263	581 468
Довгострокові кредити банків	1510	0	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	17 340	14 956
Довгострокові забезпечення	1520	0	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	-
Цільове фінансування	1525	0	-
Благодійна допомога	1526	0	-
Страхові резерви	1530	0	-
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	-
резерв незароблених премій	1533	0	-
інші страхові резерви	1534	0	-
Інвестиційні контракти	1535	0	-
Призовий фонд	1540	0	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	-
Усього за розділом II	1595	550 603	596 424
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0	-
Векселі видані	1605	0	-
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими	1610	7 117	11 762

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
зобов'язаннями			
товари, роботи, послуги	1615	42 902 391	38 646 893
розрахунками з бюджетом	1620	109 069	119 635
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	-
розрахунками зі страхування	1625	18 742	23 098
розрахунками з оплати праці	1630	68 217	86 351
за одержаними авансами	1635	1 818 119	1 319 799
за розрахунками з учасниками	1640	0	-
із внутрішніх розрахунків	1645	0	-
за страховою діяльністю	1650	0	-
Поточні забезпечення	1660	218 697	306 006
Доходи майбутніх періодів	1665	0	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	-
Інші поточні зобов'язання	1690	3 004 711	14 943 572
Усього за розділом III	1695	48 147 063	55 457 116
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	-
Баланс	1900	48 758 648	57 137 340

Продовження додатку А

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	58 780 443	52 388 174
Чисті зароблені страхові премії	2010	-	0
Премії підписані, валова сума	2011	-	0
Премії, передані у перестраховування	2012	-	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	54 345 072	49 936 748
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	-	0
Валовий: прибуток	2090	4 435 371	2 451 426
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	-	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	-	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	-	0
Інші операційні доходи	2120	461 705	229 474
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	-	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	-	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	-	0
Адміністративні витрати	2130	605 397	542 652
Витрати на збут	2150	2 196 408	2 209 431
Інші операційні витрати	2180	830 043	255 056
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	-	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	-	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	1 265 228	-
збиток	2195	-	326 239
Дохід від участі в капіталі	2200	-	0
Інші фінансові доходи	2220	22 240	38 715
Інші доходи	2240	29 556	75 308
Дохід від благодійної допомоги	2241	-	0
Фінансові витрати	2250	108 534	60 993
Втрати від участі в капіталі	2255	-	0
Інші витрати	2270	34 443	11 044
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	1 174 047	-
збиток	2295	-	284 253
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-212 707	46 548
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	961 340	-
збиток	2355	-	237 705

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-9 024	2 310 766
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	0
Накопичені курсові різниці	2410	-	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	0
Інший сукупний дохід	2445	83 998	-184 460
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	74 974	2 126 306
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	13 495	367 288
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	61 479	1 759 018
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1 022 819	1 521 313

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	42 278 618	44 275 101
Витрати на оплату праці	2505	2 806 582	2 138 174
Відрахування на соціальні заходи	2510	604 850	458 182
Амортизація	2515	1 869 607	1 712 441
Інші операційні витрати	2520	8 039 912	6 590 644
Разом	2550	55 599 569	55 174 542

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	682 337 284	682 337 284
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	682 337 284	682 337 284
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	1,41	-0,35
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	1,41	-0,35
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	0

Додаток Б

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КАМЕТ-СТАЛЬ"

Дата звіту 26,02,2025
 Період 2024 рік, 12 міс
 Бухгалтер [Іванова Олена Анатоліївна](#)
 КАТОТТГ UA12040150010056523
 Кількість працівників 6 795

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис, грн	На кінець звітного періоду, тис, грн
I, Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	72 660,00	35 076,00
первісна вартість	1001	182 140,00	165 298,00
накопичена амортизація	1002	-109 480,00	-130 222,00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2 683 830,00	2 153 731,00
Основні засоби	1010	3 575 516,00	5 977 684,00
первісна вартість	1011	6 952 102,00	6 282 875,00
знос	1012	-3 376 586,00	-305 191,00
Інвестиційна нерухомість	1015	0,00	
первісна вартість	1016	0,00	
знос	1017	0,00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0,00	
первісна вартість	1021	0,00	
накопичена амортизація	1022	0,00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0,00	
інші фінансові інвестиції	1035	0,00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	71 633,00	81 231,00
Відстрочені податкові активи	1045	330 899,00	33 527,00
Гудвіл	1050	0,00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0,00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0,00	
Інші необоротні активи	1090	0,00	
Усього за розділом I	1095	6 734 538,00	8 281 249,00
II, Оборотні активи Запаси	1100	3 335 877,00	3 677 305,00
Виробничі запаси	1101	1 291 618,00	2 847 325,00
Незавершене виробництво	1102	773 925,00	664 251,00
Готова продукція	1103	1 264 527,00	165 729,00
Товари	1104	5 807,00	
Поточні біологічні активи	1110	0,00	
Депозити перестрахування	1115	0,00	
Векселі одержані	1120	0,00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	24 645 624,00	25 510 347,00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	198 870,00	1 812 864,00
з бюджетом	1135	533 526,00	868 709,00
у тому числі з податку на прибуток	1136	289 416,00	266 049,00
з нарахованих доходів	1140	0,00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0,00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 733 932,00	2 653 326,00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис, грн	На кінець звітнього періоду, тис, грн
Поточні фінансові інвестиції	1160	0,00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	3 257 860,00	2 640 739,00
Готівка	1166	0,00	
Рахунки в банках	1167	3 257 860,00	2 640 739,00
Витрати майбутніх періодів	1170	304 311,00	346 391,00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0,00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0,00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0,00	
резервах незароблених премій	1183	0,00	
інших страхових резервах	1184	0,00	
Інші оборотні активи	1190	3 229 462,00	2 967 718,00
Усього за розділом II	1195	38 239 462,00	40 477 399,00
III, Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0,00	
Баланс	1300	44 974 000,00	48 758 648,00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис, грн	На кінець звітнього періоду, тис, грн
I, Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	170 584,00	170 584,00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0,00	
Капітал у дооцінках	1405	388 394,00	2 013 719,00
Додатковий капітал	1410	22 931,00	22 931,00
Емісійний дохід	1411	22 931,00	22 931,00
Накопичені курсові різниці	1412	0,00	
Резервний капітал	1415	0,00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-2 042 240,00	-2 146 252,00
Неоплачений капітал	1425	0,00	
Вилучений капітал	1430	0,00	
Інші резерви	1435	0,00	
Усього за розділом I	1495	-1 460 331,00	60 982,00
II, Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0,00	
Пенсійні зобов'язання	1505	284 912,00	533 263,00
Довгострокові кредити банків	1510	0,00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1 906,00	17 340,00
Довгострокові забезпечення	1520	0,00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0,00	
Цільове фінансування	1525	0,00	
Благодійна допомога	1526	0,00	
Страхові резерви	1530	0,00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0,00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0,00	
резерв незароблених премій	1533	0,00	
інші страхові резерви	1534	0,00	
Інвестиційні контракти	1535	0,00	
Призовий фонд	1540	0,00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0,00	
Усього за розділом II	1595	286 818,00	550 603,00
III, Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити	1600	0,00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис, грн	На кінець звітнього періоду, тис, грн
банків			
Векселі видані	1605	0,00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	953,00	7 117,00
товари, роботи, послуги	1615	39 284 367,00	42 902 391,00
розрахунками з бюджетом	1620	106 101,00	109 069,00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0,00	
розрахунками зі страхування	1625	23 113,00	18 742,00
розрахунками з оплати праці	1630	81 388,00	68 217,00
за одержаними авансами	1635	1 761 829,00	1 818 119,00
за розрахунками з учасниками	1640	0,00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0,00	
за страховою діяльністю	1650	0,00	
Поточні забезпечення	1660	221 672,00	218 697,00
Доходи майбутніх періодів	1665	0,00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0,00	
Інші поточні зобов'язання	1690	4 668 090,00	3 004 711,00
Усього за розділом III	1695	46 147 513,00	48 147 063,00
IV, Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0,00	
V, Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0,00	
Баланс	1900	44 974 000,00	48 758 648,00

Продовження додатку Б

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис, грн	За аналогічний період попереднього року, тис, грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	52 388 174,00	43 071 732,00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0,00
Премії підписані, валова сума	2011		0,00
Премії, передані у перестраховування	2012		0,00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0,00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0,00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	49 936 748,00	41 270 650,00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0,00
Валовий: прибуток	2090	2 451 426,00	1 801 082,00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0,00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0,00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0,00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0,00
Інші операційні доходи	2120	229 474,00	744 898,00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0,00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0,00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0,00
Адміністративні витрати	2130	542 652,00	440 708,00
Витрати на збут	2150	2 209 431,00	2 204 913,00
Інші операційні витрати	2180	255 056,00	999 931,00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0,00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0,00
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток			
збиток	2195	326 239,00	1 099 572,00
Дохід від участі в капіталі	2200		0,00
Інші фінансові доходи	2220	38 715,00	34 386,00
Інші доходи	2240	75 308,00	106 431,00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0,00
Фінансові витрати	2250	60 993,00	66 219,00
Втрати від участі в капіталі	2255		0,00
Інші витрати	2270	11 044,00	76 670,00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0,00
збиток	2295	284 253,00	1 101 644,00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	46 548,00	189 311,00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0,00
збиток	2355	237 705,00	912 333,00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис, грн	За аналогічний період попереднього року, тис, грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	2 310 766,00	-2 012,00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0,00
Накопичені курсові різниці	2410		0,00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0,00
Інший сукупний дохід	2445	-184 460,00	-44 627,00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	2 126 306,00	-46 639,00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	367 288,00	-8 395,00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	1 759 018,00	-38 244,00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1 521 313,00	-950 577,00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис, грн	За аналогічний період попереднього року, тис, грн
Матеріальні затрати	2500	44 275 101,00	42 643 964,00
Витрати на оплату праці	2505	2 138 174,00	1 919 147,00
Відрахування на соціальні заходи	2510	458 182,00	408 990,00
Амортизація	2515	1 712 441,00	1 194 015,00
Інші операційні витрати	2520	6 590 644,00	6 513 909,00
Разом	2550	55 174 542,00	52 680 025,00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	682 337 284,00	682 337 284,00
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	682 337 284,00	682 337 284,00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-0,35	-1,34
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-0,35	-1,34
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0,00

Додаток В

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КАМЕТ-СТАЛЬ"

#05393085

Дата звіту 28,02,2024
 Період 2023 рік, 12 міс
 Бухгалтер [Іванова Олена Анатоліївна](#)
 КАТОТТГ UA12040150010395824
 Кількість працівників 7 114

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис, грн	На кінець звітнього періоду, тис, грн
I, Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	110 886,00	72 660,00
первісна вартість	1001	182 140,00	182 140,00
накопичена амортизація	1002	-71 254,00	109 480,00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	2 004 688,00	2 683 830,00
Основні засоби	1010	4 085 219,00	3 575 516,00
первісна вартість	1011	6 500 589,00	6 952 102,00
знос	1012	-2 415 370,00	-3 376 586,00
Інвестиційна нерухомість	1015	0,00	
первісна вартість	1016	0,00	
знос	1017	0,00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0,00	
первісна вартість	1021	0,00	
накопичена амортизація	1022	0,00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0,00	
інші фінансові інвестиції	1035	0,00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	63 168,00	71 633,00
Відстрочені податкові активи	1045	133 193,00	330 899,00
Гудвіл	1050	0,00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0,00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0,00	
Інші необоротні активи	1090	0,00	
Усього за розділом I	1095	6 397 154,00	6 734 538,00
II, Оборотні активи Запаси	1100	3 817 073,00	3 335 877,00
Виробничі запаси	1101	2 244 675,00	1 291 618,00
Незавершене виробництво	1102	761 313,00	773 925,00
Готова продукція	1103	803 462,00	1 264 527,00
Товари	1104	7 623,00	5 807,00
Поточні біологічні активи	1110	0,00	
Депозити перестрахування	1115	0,00	
Векселі одержані	1120	0,00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	15 086 470,00	24 645 624,00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	102 231,00	198 870,00
з бюджетом	1135	539 948,00	533 526,00
у тому числі з податку на прибуток	1136	132 964,00	289 416,00
з нарахованих доходів	1140	0,00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0,00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис, грн	На кінець звітнього періоду, тис, грн
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 870 503,00	2 733 932,00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0,00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	772 809,00	3 257 860,00
Готівка	1166	0,00	
Рахунки в банках	1167	772 809,00	3 257 860,00
Витрати майбутніх періодів	1170	180 139,00	304 311,00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0,00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0,00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0,00	
резервах незароблених премій	1183	0,00	
інших страхових резервах	1184	0,00	
Інші оборотні активи	1190	2 470 697,00	3 229 462,00
Усього за розділом II	1195	25 839 870,00	38 239 462,00
III, Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0,00	
Баланс	1300	32 237 024,00	44 974 000,00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис, грн	На кінець звітнього періоду, тис, грн
I, Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	170 584,00	170 584,00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0,00	
Капітал у дооцінках	1405	483 665,00	388 394,00
Додатковий капітал	1410	22 931,00	22 931,00
Емісійний дохід	1411	22 931,00	22 931,00
Накопичені курсові різниці	1412	0,00	
Резервний капітал	1415	0,00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-1 186 934,00	-2 042 240,00
Неоплачений капітал	1425	0,00	
Вилучений капітал	1430	0,00	
Інші резерви	1435	0,00	
Усього за розділом I	1495	-509 754,00	-1 460 331,00
II, Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0,00	
Пенсійні зобов'язання	1505	215 722,00	284 912,00
Довгострокові кредити банків	1510	0,00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	2 639,00	1 906,00
Довгострокові забезпечення	1520	0,00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0,00	
Цільове фінансування	1525	0,00	
Благодійна допомога	1526	0,00	
Страхові резерви	1530	0,00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0,00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0,00	
резерв незароблених премій	1533	0,00	
інші страхові резерви	1534	0,00	
Інвестиційні контракти	1535	0,00	
Призовий фонд	1540	0,00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0,00	
Усього за розділом II	1595	218 361,00	286 818,00
III, Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові	1600	0,00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис, грн	На кінець звітної періоду, тис, грн
кредити банків			
Векселі видані	1605	0,00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	29 526,00	953,00
товари, роботи, послуги	1615	24 257 846,00	39 284 367,00
розрахунками з бюджетом	1620	77 775,00	106 101,00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0,00	
розрахунками зі страхування	1625	15 144,00	23 113,00
розрахунками з оплати праці	1630	59 965,00	81 388,00
за одержаними авансами	1635	3 442 142,00	1 761 829,00
за розрахунками з учасниками	1640	0,00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0,00	
за страховою діяльністю	1650	0,00	
Поточні забезпечення	1660	179 069,00	221 672,00
Доходи майбутніх періодів	1665	0,00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0,00	
Інші поточні зобов'язання	1690	4 466 950,00	4 668 090,00
Усього за розділом III	1695	32 528 417,00	46 147 513,00
IV, Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0,00	
V, Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0,00	
Баланс	1900	32 237 024,00	44 974 000,00

Продовження додатку В

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис, грн	За аналогічний період попереднього року, тис, грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	43 071 732,00	37 850 282,00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0,00
Премії підписані, валова сума	2011		0,00
Премії, передані у перестраховування	2012		0,00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0,00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0,00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	41 270 650,00	39 414 450,00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0,00
Валовий: прибуток	2090	1 801 082,00	
збиток	2095		1 564 168,00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0,00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0,00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0,00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0,00
Інші операційні доходи	2120	744 898,00	2 852 284,00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0,00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0,00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0,00
Адміністративні витрати	2130	440 708,00	439 569,00
Витрати на збут	2150	2 204 913,00	1 707 307,00
Інші операційні витрати	2180	999 931,00	255 148,00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0,00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0,00
збиток	2195	1 099 572,00	1 113 908,00
Дохід від участі в капіталі	2200		0,00
Інші фінансові доходи	2220	34 386,00	21 817,00
Інші доходи	2240	106 431,00	95 451,00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0,00
Фінансові витрати	2250	66 219,00	45 052,00
Втрати від участі в капіталі	2255		0,00
Інші витрати	2270	76 670,00	32 548,00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0,00
збиток	2295	1 101 644,00	1 074 240,00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	189 311,00	191 121,00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0,00
збиток	2355	912 333,00	883 119,00

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис, грн	За аналогічний період попереднього року, тис, грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	-2 012,00	-526,00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0,00
Накопичені курсові різниці	2410		0,00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0,00
Інший сукупний дохід	2445	-44 627,00	237 408,00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-46 639,00	236 882,00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-8 395,00	42 639,00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-38 244,00	194 243,00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-950 577,00	-688 876,00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис, грн	За аналогічний період попереднього року, тис, грн
Матеріальні затрати	2500	42 643 964,00	42 218 013,00
Витрати на оплату праці	2505	1 919 147,00	1 925 216,00
Відрахування на соціальні заходи	2510	408 990,00	411 999,00
Амортизація	2515	1 194 015,00	1 039 988,00
Інші операційні витрати	2520	6 513 909,00	7 592 948,00
Разом	2550	52 680 025,00	53 188 164,00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Середньорічна кількість простих акцій	2600	682 337 284,00	682 337 284,00
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	682 337 284,00	682 337 284,00
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-1,34	-1,29
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-1,34	-1,29
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0,00

Додаток Д

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "КАМЕТ-СТАЛЬ"

#05393085

Фінансова аналітика

Основні показники (за 2025 рік):

Доходи:

58 780 443 тис грн

12.20%

Чистий прибуток:

961 340 тис грн

504.43%

Активи:

57 137 340 тис грн

17.18%

Фінансова звітність доступна за:

2025 рік2024 рік2023 рік2022 рік2021 рік2020 рік

Історичні показники:

	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Кількість персоналу	4 360	8 670	7 114	6 795	7 224
Дохід (тис грн)	19 782 704	37 850 282	43 071 732	52 388 174	58 780 443
Чистий прибуток (тис грн)	120 277	-883 119	-912 333	-237 705	961 340
Активи (тис грн)	20 871 162	32 237 024	44 974 000	48 758 648	57 137 340
Гроші та їх еквіваленти (тис грн)	321 191	772 809	3 257 860	2 640 739	403 406
Довгострокові зобов'язання (тис грн)	332 579	218 361	286 818	550 603	596 424
Поточні зобов'язання (тис грн)	20 359 462	32 528 417	46 147 513	48 147 063	55 457 116
Власний капітал (тис грн)	179 121	-509 754	-1 460 331	60 982	1 083 800

Фінансові індикатори:

Відображати як:

	відсотки десяткові				
	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Коефіцієнт поточної ліквідності	72.69%	79.44%	82.86%	84.07%	87.54%
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	1.58%	2.38%	7.06%	5.48%	0.73%
Коефіцієнт швидкої ліквідності	50.37%	67.70%	75.63%	76.43%	72.31%
Коефіцієнт автономії	0.86%	-1.58%	-3.25%	0.13%	1.90%
Рентабельність активів (ROA)	0.58%	-2.14%	-2.11%	3.12%	1.68%
Рентабельність власного капіталу	12.07%	416.70%	96.50%	-217.43%	167.95%

	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
(ROE)					
Чиста маржа	0.61%	-1.82%	-2.21%	2.90%	1.64%
Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	2.95%	-7.97%	-21.68%	0.74%	12.62%
Коефіцієнт заборгованості	97.55%	100.90%	102.61%	98.75%	97.06%

Фінансові індикатори:

Відображати як:

	Відсотки				
	Десяткові				
	2021 рік	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Коефіцієнт поточної ліквідності	0.73	0.79	0.83	0.84	0.88
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0.02	0.02	0.07	0.05	0.01
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0.50	0.68	0.76	0.76	0.72
Коефіцієнт автономії	0.01	-0.02	-0.03	0.00	0.02
Рентабельність активів (ROA)	0.01	-0.02	-0.02	0.03	0.02
Рентабельність власного капіталу (ROE)	0.12	4.17	0.96	-2.17	1.68
Чиста маржа	0.01	-0.02	-0.02	0.03	0.02
Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	0.03	-0.08	-0.22	0.01	0.13
Коефіцієнт заборгованості	0.98	1.01	1.03	0.99	0.97

Джерело: [27]

ЗГОДА здобувача вищої освіти
Державного університету економіки і технологій про перевірку
кваліфікаційної роботи на прояви академічного плагіату
та розміщення в Репозитарії Університету

Я, Заклепна Віолета Юріївна, підтримую політику Державного університету економіки і технологій з академічної доброчесності і відкритого доступу.

Засвідчую, що кваліфікаційна бакалаврська робота на тему «Аналіз та фінансування оборотних активів підприємства» виконана самостійно та не містить академічного плагіату. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Державного університету економіки і технологій ознайомлений. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення норм академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

Також я поінформована, що відповідно до «Положення про Репозитарій (електронну базу даних) Державного університету економіки і технологій» зазначена робота буде розміщена в Електронному архіві Університету (Репозитарії ДУЕТ). З умовами такого розміщення ознайомлений(на).

02.06.2026

В.Ю.Заклепна